

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus PAŠAUKIMAI – TIESOS LIUDIJIMAS Žinia 51-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga	2
„PALAIMINTI TURINTYS VARGDIENIO DVASIAJ: JŲ YRA DANGAUS KARALYSTĖ“ (Mt 5, 3) Žinia 29-osios Pasaulio jaunimo dienos proga	3

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus ATMINTINA KRIKŠTO DATA	6
KRIKŠTO ĮPAREIGOJIMAS	6
SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAS	7
EUCHARISTIJOS DOVANA	8

Ganytojo žodis

Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas KALBA LR SEIME MININT LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMĄ	9
--	---

Homilijos

BETANIJOS KAIME / V gavėnios sekmadienis (A)	11
OSANA AUKŠTYBĖSE! / Verbų sekmadienis (A)	12
VELYKNAKČIO ŠVIESA / Velykų sekmadienis	13
ATVELYKIO ŽINIA / II Velykų sekmadienis (A)	14
PAKELIUI Į EMAUSĄ / III Velykų sekmadienis (A)	15

Straipsniai

Doc. dr. Lina Šulcienė TIKĖJIMAS IR ŽINOJIMAS	17
Diakonas Nerijus Pipiras KRIKŠČIONIŠKOSIOS ANTROPOLOGIJOS PĖDSAKAI DIEVO TARNO ARKIVYSKUPO MEČISLOVO REINIO STUDIJOJE „RASIZMO PROBLEMA“	21

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	27
Paskirtas naujas apaštališkasis nuncijus	27
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	29
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	30
Panevėžio vyskupijos kunigų konferencija	31
Šv. Jono Bosko relikvijų kelionė	31

Pašaukimai – tiesos liudijimas

Žinia 51-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga (2014 m. gegužės 11-oji, IV Velykų sekmadienis)

Brangūs broliai ir seserys!

1. Evangelijoje pasakojama: „Jėzus ėjo per visus miestus ir kaimus <...>. Matydamas minias, jis gailėjosi žmonių, nes jie buvo suvargę ir apleisti lyg avys be piemens. Tuomet jis tarė savo mokiniams: *Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Melskite pjūtis šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį*“ (Mt 9, 35–38). Šie žodžiai stebina: visi žinome, jog pirma turime arti, sėti ir auginti, kol, atėjus metui, galėsime nuimti gausų derlių. Jėzus, priešingai, tvirtina, kad „pjūtis didelė“. Kas gi dirbo, kad tokie vaisiai? Atsakymas vienintelis – Dievas. Akivaizdu, kad laukas, apie kurį kalba Jėzus, yra žmonija, esame mes. O veiksminga veikla, duodanti „daug vaisių“, tai Dievo malonė, bendrystė su juo (plg. Jn 15, 5). Vadinasi, malda, kurios imtis Jėzus ragina Bažnyčią, yra prašymas pagausinti tarnaujančiųjų Dievo Karalystei. Šventasis Paulius, vienas iš tokių „Dievo bendradarbių“, nenuilstamai darbavosi dėl Evangelijos ir Bažnyčios. Asmeniškai patyręs, kokia nesuvokiama yra išganingoji Dievo valia ir kad kiekvieno pašaukimo versmė yra malonės iniciatyva, apaštalas primena Korinto krikščionims: „Jūs – Dievo dirva“ (1 Kor 3, 9). Todėl mūsų širdyje pirmiausia gimsta nusistebėjimas didele pjūtimi, kurią dovanoti gali vien Dievas, po to dėkingumas už meilę, visada pirmesnę už mus, ir galiausiai šlovinimas už jo padarytus darbus, kurie ragina mus laisvai sutikti veikti su juo ir per jį.

2. Daug kartų meldėmės psalmininko žodžiais: „Jis mus sukūrė, – mes esame jo, – mes esame jo tauta, – jo kaimenės avys“ (Ps 100, 3); arba: „Viešpats sau išsirinko Jokūbą – Izraelį, kaip brangų turtą“ (135, 4). Tačiau Dievo turtas esame ne nuosavybės, padarančios mus vergais, prasme, bet kaip tvirtas saitas, jungiantis mus su Dievu ir vieną su kitu pagal sandorą, kuri amžina, nes jo „meilė amžina“ (Ps 136, 1). Pasakojime apie pranašo Jeremijo pašaukimą Dievas, pavyzdžiui, primena, jog Jis nuolatos budi, kad įvykdytų savo žodį mums. Tam pasitelkiamas migdolo šakos įvaizdis: migdolo medis pavasarį pirmasis sužydi, taip paskelbdamas apie gyvybės atgimimą (plg. Jer 1, 11–12). Visa kyla iš Jo ir Jo dovanos: pasaulis, gyvybė, mirtis, dabartis, ateitis, tačiau – nuramina apaštalas – „jūs patys – Kristaus, o Kristus – Dievo“ (1 Kor 3, 23). Šitaip paaiškinamas priklausomybės Dievui būdas – per nepakartojamą ir asmeninį ryšį su Jėzumi, ryšį, Krikštu dovanojamą nuo mūsų atgimimo naujam gyvenimui pradžios. Būtent Kristus nepalauja-

mai savo žodžiu kviečia mus Juo pasitikėti bei Jį mylėti „visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis“ (Mk 12, 33). Todėl kiekvienas pašaukimas, nepaisant kelių įvairovės, visada reikalauja išeiti iš savęs ir savo gyvenimo centru padaryti Kristų ir jo Evangeliją. Ir santuokiniame, ir pašvęstajame, ir kunigiškajame gyvenime būtina įveikti Dievo valios neatitinkančius mąstymo bei veikimo būdus. Tai – „išėjimas, vedantis į Viešpaties garbinimo ir tarnavimo Jam broliuose bei seseryse kelią“ (Kreipimasis į Generalinių vyresniųjų tarptautinę sąjungą, 2013 05 08). Todėl visi esame pašaukti šventai sergėti savo širdyse Kristų (plg. 1 Pt 3, 15), kad mus galėtų pasiekti Dievo žodžio grūde glūdinti malonė, turinti mums augti ir virsti konkrečiu tarnavimu artimui. Neturėtume baimintis: kiekvienu gyvybės tarpsniu Dievas aistringai ir meistriškai rūpinasi savo rankų darbu. Jis niekada mūsų neapleidžia! Jam rūpi įgyvendinti tai, ką yra sumanęs mūsų atžvilgiu, bet tai vis dėlto daro siekdamas mūsų pritarimo ir bendradarbiavimo.

3. Jėzus ir šiandien gyvena bei vaikšto mūsų kasdienio gyvenimo tikrovėje, prisiartindamas prie visų, pradedant paskutiniaisiais, ir gydymas mūsų ligas bei negalias. Tačiau šiandien kreipiuosi į tuos, kurie trokšta įsiklausyti į Bažnyčioje skambantį Kristaus balsą, norėdami suvokti, koks jų pašaukimas. Kviečiu jus įsiklausyti į Jėzų ir juo sekti, leisti būti perkeistiems jo žodžiu, kurie „yra dvasia ir gyvenimas“ (Jn 6, 62). Marija, Jėzaus ir mūsų Motina, irgi kartoja mums: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (Jn 2, 5). Jums būtų pravartu su pasitikėjimu įsitraukti į bendruomeninę kelionę, leisiančią išskleisti jūmyse ir aplink jus geriausias jėgas. Pašaukimas yra vaisius, bręstantis gerai įdirbtame abipusės meilės lauke – meilės, kuri autentiško bažnytinio gyvenimo aplinkoje virsta tarnavimu vienas kitam. Nė vienas pašaukimas neatsiranda savaime nei gyvuoja vien sau. Pašaukimas ištrykšta iš Dievo širdies ir sudygs geroje tikinčios tautos dirvoje, broliškos meilės patirtyje. Argi Jėzus nesakė: „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (Jn 13, 35)?

4. Brangūs broliai ir seserys, gyventi pagal „ši aukštą įprastinio krikščioniškojo gyvenimo standartą“ (Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*, 31) reiškia kartais plaukti prieš srovę ir susidurti su sunkumais pačiuose mums ir už mūsų. Jėzus išpėja: geroji Dievo žodžio sėkla dažnai išplėsiama piktojo, užblokuojama negandų, nustelbiama pasaulio rūpesčių ir pagundų (plg. Mt 13, 19–22). Visi šie sunkumai gali atimti drąsą ir skatinti rinktis lengvesnius kelius. Tačiau tikrasis pašauktųjų džiaugsmas – tikėti ir patirti, kad Jis, Viešpats, yra ištikimas ir kad su Juo drauge galime keliauti, būti mokiniai ir Dievo meilės liudytojai, atverti širdį kilniems idealams, didiems dalykams. „Mes, krikš-

čionys, Viešpaties pasirinkti ne mažiems dalykams; visada išeikite iš savęs didžiųjų dalykų link. Statykite savo gyvenimą ant taurių idealų“ (Homilija per šv. Mišias su sutvirtinamaisiais, 2013 04 28). Jūsų, vyskupai, kunigai, vienuoliai, krikščioniškosios bendruomenės ir šeimos, prašau būtent šia linkme kreipti savo pašaukimų pastoraciją ir lydėti jaunimą šventumo keliais, o kadangi tie keliai yra asmeniniai, jie „reikalauja tikros šventumo pedagogikos, gebančios prisitaikyti prie atskirų asmenų ritmo. Tokia pedagogika turėtų susieti visiems siūlomus turtus su tradicinėmis asmeninės bei grupinės pagalbos formomis ir jos naujesnėmis formomis, randamomis Bažnyčios pripažįstamuose sąjūdžiuose bei organizacijose“ (Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*, 31).

Nusiteikime būti „gera dirva“, kad išgirstume, priimtumė bei gyventume Dievo žodžiu ir duotume vaisių. Juo labiau mokėsime vienyti su Jėzumi meldamiesi, skaitydami Šventąjį Raštą, gyvendami Eucharistija bei Bažnyčioje švenčiamais ir praktikuojamais sakramentais, puoselėdami gyvą brolybę, juo didesnę džiaugsmą mums kels bendradarbiavimas su Dievu tarnaujant gailestingumo ir tiesos, teisingumo ir taikos Karalystei. Ir derliaus gausa atitiks malonę, kurią nuolankiai įsileisime į save. To linkėdamas ir prašydamas melstis už mane, nuoširdžiai visiems teikiu savo apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2014 m. sausio 15 d.

PRANCIŠKUS

„Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra Dangaus Karalystė“ (Mt 5, 3)

Žinia 29-osios Pasaulio jaunimo dienos proga (2014 m.)

Brangūs jaunuoliai!

Vis gyvai prisimenu mūsų nepaprastą susitikimą per 28-ąją Pasaulio jaunimo dieną Rio de Žaneire – didžiulę tikėjimo ir brolybės šventę! Puikūs Brazilijos žmonės priėmė mus plačiai išskėstomis rankomis, kaip Kristaus Atpirkėjo statula, iš Kopakabanos paplūdimio nuostabus kraštovaizdžio regima ant Korkovado kalno. Čia, pajūryje, Jėzus iš naujo pašaukė kiekvieną tapti jo misio-neriaujančiu mokiniu, atrasti jį kaip brangiausią savo gyvenimo lobį bei dalytis tuo turtu su kitais, artimais ir tolimais, iki pat toliausių mūsų laiko geografinių bei egzistencinių pakraščių.

Kitas jaunimo tarptautinės piligriminės kelionės etapas bus Krokva 2016 metais. Siekdamas mūsų kelionei suteikti tam tikrą ritmą, artimiausius trejus metus drauge su jumis norėčiau apmąstyti šventojo Mato evangelijos (5, 1–12) Palaiminimus. Šiais metais pradėkime nuo pirmojo: „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra Dangaus Karalystė“ (Mt 5, 3); 2015-iesiems siūlau: „Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą“ (Mt 5, 8); galiausiai 2016-ųjų tema bus: „Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5, 7).

1. *Revoliucinė Palaiminimų jėga*

Visada gera skaityti ir apmąstyti Palaiminimus! Jėzus paskelbė juos ant Galilėjos ežero kranto sakdamas savo pirmą svarbų pamokslą. Susirinkus minioms žmonių, Jėzus užkopė į kalną mokyti savo mokinių, todėl tas pamokslas vadinamas „Kalno pamokslu“. Biblijoje kalnas laikomas vieta, kur apsireiškia Dievas, taigi Jėzus, sakantis pamokslą ant kalno, atsiskleidžia kaip dieviškasis mokytojas, kaip naujasis Mozė. Ir ką gi jis sako? Jėzus kalba apie gyvenimo kelią, apie kelią, kuriuo pats žengia ir kuris yra jis pats, bei siūlo tą kelią kaip *kelią į tikrąją laimę*. Jėzus įkūnijo Palaiminimus visu savo gyvenimu, nuo gimimo Betliejaus grotoje iki mirties ant kryžiaus ir prisikėlimo. Jame išsipildė visi Dievo Karalystės pažadai.

Skelbdamas Palaiminimus, Jėzus kviečia sekti įkandin jo, kartu su juo žengti meilės keliu, vieninteliu vedančiu į amžinąjį gyvenimą. Tas kelias nelengvas, tačiau Viešpats žada savo malonę ir niekada nepalieka mūsų vienu. Mūsų gyvenime yra skurdo, negandų, pažeminimų, kovos už teisingumą, nuovargio stengiantis kasdien atsiversti, sunkių pastangų įgyvendinti pašaukimą į šventumą, persekiojimų ir gausybę kitokių iššūkių. Tačiau atverdami vartus Jėzui, įsileisdami jį į savo istoriją, dalydamiesi su juo džiaugsmis ir skausmais, patiriame ramybę ir džiaugsmą, kuriuos dovanoti tegali Dievas, kuris yra begalinė meilė.

Jėzaus Palaiminimai yra revoliucinė naujybė, laimės modelis, priešingas tam, kurį paprastai siūlo žiniasklaida, vyraujanti mąstysena. Tai, kad Dievas atėjo tapti vienu iš mūsų, kad jis mirė ant kryžiaus, pasaulietinei mąstysenai yra papiktinimas! Vadovaujantis šio pasaulio logika, tie, kuriuos Jėzus skelbia palaimintais, laikomi „nevykėliais“, silpnaisiais. Vietoj to aukštinama sėkmės siekimas bet kokia kaina, gerovė, arogantiška galia, savęs įtvirtinimas kitų sąskaita.

Jėzus, brangūs jaunuoliai, užkalbina mus norėdamas, kad atsilieptume į jo siūlymą gyventi, kad suvoktume, kokių kelių sukūti, kad pasiektume tikrąjį džiaugsmą. Tai – didžiulis tikėjimo iššūkis. Jėzus nebijojo paklausti

mokinių, ko jie norėtų – sekti paskui ar eiti kitais keliais (plg. *Jn* 6, 67). Ir Simonas, pavadintas Petru, išdrįso atsakyti: „Viešpatie, pas ką mes eisime?! Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius“ (*Jn* 6, 68). Jei ir jūs mokėsite ištarti Jėzui „taip“, jūsų gyvenimas taps prasmingas ir vaisingas.

2. *Drąsa būti laimingam*

Bet ką reiškia žodis „palaiminti“ (graikiškai: *makarioi*)? Palaiminti reiškia laimingi. Pasakykite man: ar iš tiesų trokštate laimės? Kai vilioja tokia gausybė tariamos laimės atmainų, rizikuojama pasitenkinti mažu, turėti „kuklų“ požiūrį į gyvenimą. Priešingai, siekite didžiųjų dalykų! Išplėskite savo širdis! Pasak palaimintojo Petro Jurgio Frasačio, „gyventi be tikėjimo, be sergėtino paveldo, be nuolatinės kovos už tiesos palaikymą reiškia ne gyventi, bet galuotis. Turėtume ne galuotis, o gyventi“ (Laiškas I. Bonini, 1925 m. vasario 25 d.). Petro Jurgio Frasačio paskelbimo palaimintuoju dieną, 1990 m. gegužės 20-ąją, Jonas Paulius II pavadino jį „Palaiminimų žmogumi“ (Homilija per šv. Mišias: AAS 82 [1990], 1518).

Jei tikrai atsiversite giliausiems savo širdies lūkesčiams, suvoksite, kad jūmyse glūdi nenumaldomas laimės troškimas, ir tai jums leis demaskuoti bei atmesti daugybę jus supančių „pigųjų pasiūlymų“. Ieškodami sėkmės, pramogų, savanaudiško turėjimo bei visa tai paversdami stabais, galime patirti apsvaigimo akimirką, būti pagauti pasitenkinimo apgaulingos pajautos, tačiau galop tampame vergais, visada liekame nepatenkinti, jaučiame poreikį ieškoti vis daugiau. Labai liūdna regėti „sočius“, bet silpnus jaunuolius.

Šventasis Jonas jaunuoliams rašė: „Jūs tvirti ir laikosi jūmyse Dievo žodis, ir jūs nugalėjote piktąjį“ (1 *Jn* 2, 14). Kristų pasirinkę jaunuoliai yra tvirti, maitinasi jo žodžiu ir „neprisikemša“ kitų dalykų! Išdrįskite plaukti prieš srovę! Išdrįskite siekti tikrosios laimės! Ištarkite „ne“ laikinumo, paviršutiniškumo ir atmetimo kultūrai, laikinčiai jus negebančiais imtis atsakomybės ir didžiųjų gyvenimo iššūkių!

3. *Palaiminti turintys vargdienio dvasią...*

Pirmuoju Palaiminimu, kuris yra artimiausios Pasaulio jaunimo dienos tema, laimingais skelbiami *turintys vargdienio dvasią*, nes jų yra Dangaus Karalystė. Kai tiek daug žmonių kenčia dėl ekonominės krizės, jungti neturtą su laime gali atrodyti netinkamas metas. Kokia prasme neturtą galime suvokti kaip palaiminimą?

Pirmiausia pamėginkime suprasti, ką reiškia „turintys vargdienio dvasią“. Tapdamas žmogumi, Dievo Sūnus pasirinko neturto, savęs apiplėšimo kelią. Laiške filipie-

čiams šventasis Paulius rašo: „Būkite tokio nusistatymo kaip Jėzus Kristus. Jis, turėdamas Dievo prigimtį, godžiai nesilaikė savo lygybės su Dievu, bet apiplėšė pats save, priimdamas tarno išvaizdą ir tapdamas panašus į žmones“ (2, 5–7). Jėzus yra Dievas, nuplėšiantis nuo savęs savo šlovę. Čia regime, kad Dievas renkasi neturtą: būdamas turtingas, tapo neturtingas, kad per savo neturtą praturtintų mus (plg. 2 *Kor* 8, 9). Tą slėpinį kontempliuojame regėdami Dievo Sūnų prakartėleje, paskui ant kryžiaus, kuris yra savęs apiplėšimo viršūnė.

Graikų k. būdvardis *ptochós* (neturtingas) apima ne tik materialinį aspektą, bet ir reiškia „elgetaujantis“. Jis susijęs su hebrajišku žodžiu *anawim*, „Dievo neturtėlio“ sąvoka, peršančia mintį apie nusižeminimą, savo ribotumo suvokimą, egzistencinio neturto būvį. *Anawim* patiki save Dievui, žino, kad nuo jo priklauso.

Jėzus, kaip aiškiai regėjo šventoji Kūdikėlio Jėzaus Terešė, įsikūnydamas ateina pas mus kaip elgeta, kaip meilės ieškantis stokojuantis. Katalikų Bažnyčios katekizme žmogus apibūdinamas kaip „elgeta“ prieš Dievą (2559) ir sakoma, kad malda yra Dievo troškulio susitikimas su mūsų troškuliu (2560).

Šventasis Pranciškus Asyžietis labai gerai suprato Palaiminimo turintiems vargdienio dvasią paslaptį. Jėzui kreipiantis į jį per raupsuotąjį ir Nukryžiuotąjį, jis pažino Dievo didybę ir savojo būvio menkumą. Asyžiaus Neturtėlis valandas praleisdavo maldoje klausinėdamas: „Kas esi tu? Kas esu aš?“ Jis atsisakė patogaus ir nerūpestingo gyvenimo, kad susižadėtų su „ponia Vargdienyste“, sektų Kristumi ir paraidžiui laikytųsi Evangelijos. Pranciškus gyveno *sekimu neturtinguoju Kristumi ir meile vargšams* tų dviejų dalykų neperskirdamas, tarsi jie būtų dvi to paties medalio pusės.

Jūs galite manęs paklausti: ką konkrečiai daryti, kad šis *vargdienio dvasios turėjimas* virstų gyvenimo būdu, konkrečiai paveiktų mūsų gyvenimą? Atsakysiu trimis punktais.

Pirmiausia stenkitės būti *laisvi daiktų atžvilgiu*. Viešpats kviečia mus evangelinei, saikingumo paženklintai gyvensenai, ragina nepasiduoti vartojimo kultūrai. Tai reiškia ieškoti esminių dalykų, mokyti atsisakyti daugybės to, kas nereikalinga bei nenaudinga, kas dusina. Atsiribokime nuo troškimo turėti, nuo pinigų garbinimo ir jų švaistymo. Pirmutinę vietą skirkime Jėzui. Būtent jis gali išlaisvinti iš stambeldystės, padarančios mus vergais. Brangūs jaunuoliai, pasitikėkite Dievu! Jis mus pažįsta, myli ir niekada mūsų neužmiršta. Jis rūpinasi laukų lelijomis (plg. *Mt* 6, 28), todėl juo labiau pasirūpins, kad mums nieko netrūktų. Be to, norint įveikti

ekonominę krizę, irgi būtina keisti gyvenimą ir vengti išlaidavimo. Kaip reikia drąsos būti laimingam, lygiai taip reikia drąsos ir būti saikingam.

Antra, norėdami šiuo Palaiminimu gyventi, visi privalome *atsiversti vargšų atžvilgiu*. Turime jais rūpintis, jautriai atsiliepti į jų dvasinius ir materialius poreikius. Jums, jaunuoliai, ypač patikiu užduotį sugražinti į kultūros centrą solidarumą. Senų ir naujų skurdo formų – nedarbo, emigracijos, įvairių priklausomybių – akivaizdoje turime būti budrūs ir sąmoningi, gebantys įveikti abejingumo pagundą. Neužmirškime ir tų, kurie jaučiasi nemylimi, nepuoseleja ateities vilties, atsisako įsipareigoti, nes yra praradę drąsą, nusivylę, įsibaiminę. Turime išmokti būti vargšų pusėje. Nesitenkinkime gražiais žodžiais apie vargšus! Susitikime su jais, pamatykime juos savo akimis, išklausykime. Vargšai yra mums konkreti proga susitikti su pačiu Kristumi, palytėti jo kenčiantį kūną.

Tačiau – tai trečia – vargšai ne tik yra tie žmonės, kuriems mes galime ką nors duoti. Jie irgi gali mums *daug duoti, daug ko mus išmokyti*. Kiek daug galėtume pasimokyti iš vargšų išminties! Prisiminkite, kad vienas XVIII a. šventasis, Benediktas Juozapas Labras, miegodavęs Romos gatvėse ir gyvenęs iš žmonių išmaldos, tapo gausybės žmonių, tarp jų kilmingųjų ir aukštųjų dvasininkų, dvasiniu patarėju. Tam tikra prasme vargšai yra mūsų mokytojai. Jie mus moko, kad asmens vertė matuojama ne nuosavybe, ne pinigų suma banko sąskaitoje. Vargšas, žmogus, neturintis materialinių gėrybių, visada išlaiko savo kilnumą. Iš vargšų galime pasimokyti nuolankumo ir pasitikėjimo Dievu. Palyginime apie fariziejų ir muitininką (*Lk 18, 9–14*) Jėzus pastarąjį pateikia kaip pavyzdį, nes jis nuolankus ir prisipažįsta nusidėjęs. Našlė, įmetusi du smulkius pinigėlius į šventyklos aukų skrynią, irgi yra pavyzdys dosnumo tų, kurie turėdami nedaug ar apskritai nieko neturėdami atiduoda viską (*Lk 21, 1–4*).

4. ...jų yra Dangaus Karalystė

Pagrindinė Jėzaus Evangelijos tema yra Dievo Karalystė. Jėzus yra įsameninta Dievo Karalystė ir Emanuelis, Dievas su mumis. O Karalystė, Dievo viešpatija, stiprėja ir auga žmogaus širdyje. Karalystė vienu metu yra ir dovana, ir pažadas. Jėzumi ji jau yra mums duota, tačiau dar nėra pilnatviškai atbaigta. Todėl kasdien meldžiame Tėvo: „Teateinie tavo Karalystė.“

Neturtą ir evangelizaciją, praėjusių metų Pasaulio jaunimo dienos temą „Eikite ir padarykite mano mokiniams visų tautų žmones“ (*Mt 28, 19*) ir šių metų temą „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra Dangaus Karalystė“ (*Mt 5, 3*) sieja gilus ryšys. Viešpats trokšta

neturtingos Bažnyčios, kuri evangelizuoja vargšus. Išsiųsdamas Dvylika, Jėzus jiems pasakė: „Neįsigykite nei aukso, nei sidabro, nei variokų savo kapšams prikimšti; nei kelionmaišio, nei dviejų marškinių, nei kurpių, nei lazdos, nes darbininkas vertas savo valgio“ (*Mt 10, 9–10*). Evangelinis neturtas yra pagrindinė Dievo Karalystės plitimo sąlyga. Gražiausias ir spontaniškiausias džiaugsmas, kurį mačiau per savo gyvenimą, buvo neturtingų žmonių, mažai turinčių į ką įsikibti. Evangelizacija mūsų laikais bus įmanoma tik per užkrėtimą džiaugsmu.

Matėme, kad Palaiminimas turintiems vargdienio dvasią teikia kryptį mūsų santykiui su Dievu, materialinėmis gėrybėmis ir vargšais. Turėdami priešais akis Jėzaus pavyzdį ir žodžius, suvokiame, kaip labai turime atsiversti ir rūpintis, kad *daugiau turto* logiką įveiktų *daugiau būties* logika! Suvokti giliają Palaiminimų prasmę geriausiai gali padėti šventieji. Jono Pauliaus II kanonizacija antrąjį Velykų sekmadienį šia prasme pripildė mūsų širdį džiaugsmo. Jis bus didysis Pasaulio jaunimo dienų globėjas, davęs šioms dienoms pradžią ir buvęs jų varomoji jėga. O šventųjų bendrystėje ir toliau visiems jums bus tėvas ir draugas.

Artimiausią balandį taip pat sukanka trisdešimt metų nuo Atpirkimo jubiliejaus kryžiaus perdavimo jaunimui. Būtent nuo šio Jono Pauliaus II simbolinio akto prasidėjo didžioji jaunimo piligrimystė, kuri nuo tada apėmė penkis žemynus. Daugelis atmena žodžius, kuriais popiežius 1984 m. Velykų sekmadienį palydėjo šį savo veiksmą: „Brangūs jaunuoliai, baigiantis Šventiesiems metams patikiu jums šių Jubiliejaus metų ženklą – Kristaus kryžiu! Neškite jį į pasaulį kaip Viešpaties Jėzaus meilės žmonijai ženklą ir skelbkite visiems, kad tik numiręs ir prisikėlęs Kristus teikia išganymą bei atpirkimą.“

Brangūs jaunuoliai, *Magnificat*, Marijos, vargdienės dvasia, giesmė, sykiu yra ir Palaiminimais gyvenančiųjų giesmė. Evangelijos džiaugsmas trykšta iš neturtingos širdies, kuri džiaugiasi ir stebisi Dievo darbais, kaip ir Mergelės, visų kartų vadinamos „palaiminta“, širdis (plg. *Lk 1, 48*). Ji, neturtėlių motina ir naujosios evangelizacijos žvaigždė, tepadedama mums gyventi Evangelija, savo gyvenime įkūnyti Palaiminimus ir išdrįsti būti laimingiems.

Vatikanas, 2014 m. sausio 21-oji, Šventosios Agnietės, mergelės ir kankinės, atminimo diena

PRANCIŠKUS

Popiežius Pranciškus

Atmintina Krikšto data

2014 m. sausio 8 d.

Pradedame naują katechezų seriją apie sakramentus, pirmoji – apie Krikštą. Laimingu sutapimu būsimasis sekmadienis yra Viešpaties Krikšto šventė.

1. Krikštas – tai sakramentas, kuriuo remiasi mūsų tikėjimas ir kuris mus kaip gyvus narius įskiepia į Kristų ir jo Bažnyčią. Kartu su Eucharistija ir Sutvirtinimo sakramentu Krikštas sudaro vadinamuosius „ikrikščioninimo“ sakramentus, kurie yra tarsi vienas didis sakramentinis įvykis, mus darantis panašius į Kristų ir paverčiantis gyvais jo buvimo ir meilės ženklais.

Gali kilti klausimas – ar tikrai Krikštas būtinas siekiant krikščioniškai gyventi ir sekti Kristumi? Ar tai iš esmės nėra tik paprasta apeiga, formalus bažnytinis aktas, kuriuo berniukui ar mergaitei suteikiamas vardas? Toks klausimas gali kilti. Tai nušviečia šv. Pauliaus žodžiai: „Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuse, esame pakrikštyti jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą“ (Rom 6, 3–4). Vadinasi, tai nėra vien formalumas! Tai aktas, turintis giluminę įtaką mūsų būčiai. Pakrikštytas vaikas nėra tas pat, kas nepakrikštytas. Pakrikštytas asmuo nėra tas pat, kas nekrikštas. Krikštu mes panardinami į tą nesunkiančią gyvybės versmę, į Jėzaus mirtį, didžiausią meilės auką visoje istorijoje; šios meilės dėka galime džiaugtis nauju gyvenimu, jau nebevergaudami blogiui, nuodėmei ir mirčiai, bet bendrystėje su Dievu ir broliais.

2. Daugelis iš mūsų neatsimename šio sakramento šventimo, ir tai suprantama, jei buvome pakrikštyti vos gimę. Aš jau du ar tris kartus šioje aikštėje klausiau – kas iš jūsų žino savo Krikšto datą, tepakelia ranką. Svarbu žinoti dieną, kurią buvau panardintas į tą Jėzaus išganymo srautą. Leiskite jums duoti patarimą. Ne patarimą, bet užduotį. Šiandien grįžę į namus pabandykite sužinoti, kada buvote pakrikštyti, paklausinėkite apie tai ir tiksliai sužinosite, kada buvo ta gražioji Krikšto diena. Žinoti savo Krikšto datą reikia žinoti laimingą datą. Jos nežinant kyla grėsmė pamiršti, ką Viešpats mumyse nuveikė, užmiršti gautą dovaną. Tuomet imsime žvelgti į tai tik kaip į praeities įvykį – įvykusį net ne mūsų pačių, bet tėvų valia, – todėl neturintį jokios įtakos mūsų dabarčiai. Turime pažadinti Krikšto atminimą. Esame pašaukti savo Krikš-

tu gyventi kiekvieną dieną kaip aktualia gyvenimo tikrove. Jei mums pavyksta sekti Kristumi ir pasilikti Bažnyčioje, nepaisant ribotumo, silpnybių bei nuodėmių, tai tik todėl, kad šio sakramento dėka mes tapome naujais kūrniais ir apsilvikiame Kristumi. Krikšto galia išvaduoti iš gimtosios nuodėmės, mes buvome įskiepiti į Jėzaus bendrystę su Tėvu. Tapome naujos vilties skelbėjai, nes Krikštas teikia tą naują viltį: viltį visą gyvenimą eiti išganymo keliu. Šios vilties negali niekas užgesinti – ji nenuvilia. Atsiminkite: Viešpaties viltis niekada nenuvilia. Krikšto dėka mes pajėgiame atleisti ir mylėti tuos, kurie mus įžeidinėja ir skriaudžia; atstumtuosiuose ir vargstančiuosiuose gebame atpažinti mus lankančio ir mums artimo Viešpaties veidą. Krikštas mums padeda atpažinti vargstančiojo ir kenčiančiojo, taip pat artimojo veide Jėzaus veidą. Visa tai įmanoma Krikšto galios dėka!

3. Ir paskutinis svarbus elementas. Klausiu: ar gali žmogus pats pasikrikštyti? Niekas negali pats savęs pakrikštyti! Niekas. Galime prašyti Krikšto, galime jo trokšti, bet visada reikia, kad jį kas nors kitas suteiktų Viešpaties vardu. Krikštas yra dovana, suteikiama išreiškiant rūpinimąsi kitu ir brolišką dalijimąsi. Visada istorijoje vienas krikštija kitą, po to dar kitą, dar kitą... Tai tarsi grandinė, malonės grandinė. Tačiau aš negaliu pats savęs pasikrikštyti: turiu prašyti, kad kitas pakrikštytų. Tai broliškumo, išitraukimo į Bažnyčios šeimą aktas. Krikšto šventime galime atpažinti tikriausius Bažnyčios bruožus: ji kaip motina gimdo Kristuje naujus vaikus Šventosios Dvasios vaisingumu.

Iš visos širdies prašykime Viešpatį, kad padėtų mums kasdieniame gyvenime vis labiau patirti Krikštu gautą malonę. Kad mūsų broliai mumyse sutiktų tikrus Dievo vaikus, tikrus Kristaus brolius ir seseris, tikrus Bažnyčios narius. Ir neužmirškime šios dienos namų darbo: pasiteirauti, kada buvote pakrikštyti. Kaip žinau savo gimimo datą, taip turiu žinoti ir Krikšto datą, nes tai šventinė diena.

Krikšto įpareigojimas

2014 m. sausio 15 d.

Praėjusią savaitę pradėjome trumpą katechezų ciklą apie sakramentus nuo Krikšto. Šiandien irgi norėčiau panagrinti Krikštą, atkreipdamas dėmesį į labai svarbų šio sakramento vaisių: jis nulemia tai, kad tampame Kristaus Kūno ir Dievo tautos nariais. Šv. Tomas Akvinietis teigia, jog priėmusysis Krikštą įskiepiamas

į Kristų kaip jo narys ir įtraukiamas į tikinčiųjų bendruomenę (plg. *Summa Theologiae*, III, q 69, art. 5; q. 70, art. 1), tai yra į Dievo tautą. Vatikano II Susirinkimo pamokyti šiandien sakome, kad Krikštas mus *įveda į Dievo tautą*, padaro mus istorijos piligrimystėje *keliaujančios tautos* nariais.

Kaip iš kartos į kartą yra perduodama gyvybė, taip iš kartos į kartą, per atgimimą Krikšto versmėje, yra perduodama malonė, ir su šia malone krikščionių tauta keliauja laike tarsi upė, drėkinanti žemę ir skleidžianti pasaulyje Dievo palaiminimą. Jėzui ištarus Evangelijoje mūsų girdėtus žodžius, jo mokiniai pradėjo krikštyti; ir nuo to laiko iki pat šiandien tęsiasi Krikštu perduodamo tikėjimo grandinė. Kiekvienas iš mūsų esame jos grandis: kaskart tolyn vienu žingsniu; tarsi upė, kuri drėkina. Tokia yra Dievo malonė, toks mūsų tikėjimas, kurį turime perduoti savo sūnums ir dukroms, savo vaikams, kad jie, tapę suaugusiais, perduotų jį savo vaikams. Toks yra Krikštas. Kodėl? Nes Krikštas įveda mus į tą Dievo tautą, kuri perduoda tikėjimą. Tai labai svarbu: Dievo tauta, kuri keliauja ir perduoda tikėjimą.

Krikšto galia tampame misionieriaujantys mokiniai, esame kviečiami nešti Evangeliją į pasaulį (plg. apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 120). „Kiekvienas pakrikštytasis, nepriklausomai nuo jo funkcijos Bažnyčioje ir išsilavinimo tikėjimo srityje lygio, yra veiklus evangelizacijos subjektas. <...> Naujoji evangelizacija turėtų apimti naują suvokimą, kad aktyvus veikėjas yra kiekvienas pakrikštytasis“ (ten pat), kad visiems, visai Dievo tautai, kiekvienam pakrikštytajam tenka aktyvus vaidmuo evangelizuojant. Dievo tauta yra *mokinių tauta*, nes gauna tikėjimą, ir *misionierė*, nes perduoda tikėjimą. Tai mummyse nuveikia Krikštas: suteikia mums malonę ir perduoda tikėjimą. Visi Bažnyčioje esame mokiniai, liekame jais visada visą gyvenimą; ir visi esame misionieriai, kiekvienas Viešpaties jam skirtoje vietoje. Visi, mažiausias taip pat, esame misionieriai, o tas, kuris atrodo didžiausias, irgi yra mokinys. Kas nors galėtų pasakyti: „Vyskupai nėra mokiniai, vyskupai viską žino; popiežius viską žino, jis nėra mokinys.“ Tačiau vyskupai ir popiežius taip pat turi būti mokiniais, nes jei nebūtų mokiniai, nedarytų gero, negalėtų būti misionieriai, negalėtų perduoti tikėjimo. Visi esame mokiniai ir misionieriai.

Egzistuoja neišskiriamas ryšys tarp *mistinio* ir *misijinio* krikščioniškojo pašaukimo matmens – juodu abu išsiskiriantį Krikšte. „Mes, krikščionys, priimdami tikėjimą ir Krikštą, priimame Šventosios Dvasios veikimą, vedantį mus išpažinti Jėzų Dievo Sūnumi ir vadinti Dievą „Abba“, Tėvu. Vis pakrikštytieji ir pakrikštytosios <...> esame kviečiami gyventi vienybėje su Trejybe ir

ją perduoti, nes evangelizacija yra kvietimas dalyvauti trejybinėje bendrystėje“ (Baigiamasis Aparenidos dokumentas, 157).

Niekas neišsigelbėja pats vienas. Tai yra svarbu: esame tikinčiųjų bendruomenė, esame Dievo tauta, ir šioje bendruomenėje patiriame meilę, kuri yra pirmesnė už mus ir tuo pat metu mūsų prašo būti tarsi malonės „kanalais“ vieni kitiems, nepaisant mūsų ribotumo ir nuodėmių. Bendruomeninė dimensija yra ne tik krikščioniškojo gyvenimo „įrėminimas“ ar „apvalkalas“, bet ir integrali krikščioniškojo gyvenimo, liudijimo ir evangelizavimo dalis. Krikščioniškasis tikėjimas gimsta ir gyvuoja Bažnyčioje, Krikšte šeimos ir parapijos švenčia naujo nario įsijungimą į Kristų ir jo Kūną, Bažnyčią (plg. ten pat, 175 b).

Kalbant apie Krikšto svarbą Dievo tautai, geras pavyzdys yra *Japonijos krikščionių bendruomenės* istorija. XVII amžiaus pradžioje ji patyrė nartų persekiojimą. Buvo daug kankinių, dvasininkai buvo išvaryti, o tūkstančiai tikinčiųjų nužudyti. Japonijoje neliko nė vieno kunigo, visi buvo išvaryti. Tada krikščionių bendruomenė pasitraukė į pogrindį, slaptai saugodama tikėjimą ir meldamasi. Kai gimdavo kūdikis, mama ar tėtis jį pakrikštydavo, nes visi tikintieji gali krikštyti esant ypatingoms aplinkybėms. Kai maždaug po dviejų su puse šimtmečių, 250 metų, misionieriai grįžo į Japoniją, viešai pasirodė tūkstančiai krikščionių, ir Bažnyčia galėjo iš naujo pražysti. Jie išgyveno per Krikšto malonę! Tai didinga: Dievo tauta perduoda tikėjimą, krikštija savo vaikus ir eina pirmyn. Kad ir slapstydami, jie išlaikė gilią bendruomeninę dvasią, nes Krikštas juos padarė vienu kūnu Kristuje; jie buvo izoliuoti, pasislėpę, tačiau išliko Dievo tautos, Bažnyčios, nariais. Galime daug išmokti iš šios istorijos!

Sutvirtinimo sakramentas

2014 m. sausio 29 d.

Šioje trečiojoje katechezėje apie sakramentus nagrinėjame Sutvirtinimą, kurį dera suvokti žvelgiant į Krikšto, su kuriuo jis neišskiriamai susijęs, tęstinumą. Šie sakramentai drauge su Eucharistija sudaro vieną išganomąjį įvykį – vadinamąjį krikščioninimu, – kuriuo esame įskiepijami į mirusį ir prisikėlusį Jėzų Kristų, tampame nauji kūriniai ir Bažnyčios nariai. Štai dėl ko iš pradžių šie trys sakramentai būdavo švenčiami vienu metu, užbaigiant katechumenato kelią, paprastai Velyknakčio budėjimo metu. Tuo būdavo užantspauduojamas ugdyimo ir laipsniško įsitraukimo į krikščionių bendruomenę kelias, kartais galėjęs trukti keletą metų. Buvo žingsnis

po žingsnio keliaujama siekiant Krikšto, po to Sutvirtinimo ir Eucharistijos.

Paprastai Sutvirtinimo sakramentas vadinamas „Patepimu krizma“. Per aliejų, vadinamą „šventąja Krizma“, Dvasios galia mes tampame panašūs į Jėzų Kristų, kuris yra vienintelis tikrasis „Pateptasis“, „Mesijas“, Dievo Šventasis. Sąvoka „Sutvirtinimas“ mums primena, kad šis sakramentas augina ir gilina Krikšto malonę: tvirčiau suvienija mus su Kristumi, tobulina mūsų ryšį su Bažnyčia, suteikia mums ypatingą Šventosios Dvasios galią skelbti ir ginti tikėjimą, <...> drąsiai išpažinti Kristaus vardą ir niekada nesigėdyti jo kryžiaus (plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1303).

Todėl svarbu pasirūpinti, kad mūsų vaikai, mūsų jaunuoliai priimtų šį sakramentą. Visi pasirūpiname savo vaikus pakrikštyti, ir tai gera, bet galbūt ne tiek pasirūpiname, kad jie būtų sutvirtinti. Taip jie lieka pusiau-kelėje, negavę Šventosios Dvasios, kuri tokia svarbi krikščioniškajame gyvenime, nes suteikia jėgų eiti pirmyn. Kiekvienas pagalvokime: ar tikrai mums rūpi, kad mūsų vaikams, mūsų jaunuoliams būtų suteiktas Sutvirtinimo sakramentas? Tai svarbu, tai svarbu! Jei turite vaikų, jaunuolių, kurie pagal amžių jau galėtų priimti Sutvirtinimo sakramentą, bet dar jo nėra priėmę, padarykite viską, kas įmanoma, kad jie sėkmingai užbaigtų šį įkrikščioninimo kelią ir priimtų Šventosios Dvasios galią. Tai svarbu!

Žinoma, svarbu sutvirtinamuosius gerai parengti šiam sakramentui – siekti juos vesti asmeniškai priimti tikėjimą į Kristų ir pažadinti jų priklausymo Bažnyčiai suvokimą.

Sutvirtinimas, kaip kiekvienas sakramentas, yra ne žmonių, bet Dievo darbas. Dievas rūpinasi mūsų gyvenimu formuodamas mus pagal savo Sūnaus paveikslą, įgalindamas mus mylėti taip, kaip jis myli. Jis tai vykdo duodamas mums Šventąją Dvasią, kurios veikimas persmelkia visą žmogaus asmenį ir visą jo gyvenimą, ir tai atsispindi septyniose dovanose, kurias Šventojo Rašto šviesoje visada pabrėždavo Tradicija. Tos septynios dovanos... nenoriu klausyti jūsų, ar atsimenate septynias dovanas. Gal žinote jas visas... Bet aš už jus jas pasakysiu. Kokios yra tos dovanos? Išmintis, supratimas, patarimas, tvirtumas, žinojimas, maldingumas, Dievo baimė. Šios dovanos mums suteikiamos būtent Sutvirtinimo sakramentu per Šventąją Dvasią. Šioms dovanoms ketinu skirti katechezes baigęs katechezes apie sakramentus.

Kai priimame Šventąją Dvasią į savo širdis ir leidžiame jai veikti, pats Kristus ateina pas mus ir įgyja pavidalą mūsų gyvenime; per mus pats Kristus ima melstis, at-

leisti, teikti viltį ir paguodą, tarnauti broliams, artintis prie vargstančiųjų ir tų, kurie yra paskutiniai, kurti bendrystę ir ugdyti taiką. Tik pagalvokite, kaip tai svarbu: per Šventąją Dvasią pats Kristus ateina visa tai daryti tarp mūsų ir už mus. Štai kodėl svarbu, kad mūsų vaikai ir jaunuoliai priimtų Sutvirtinimo sakramentą.

Brangūs broliai ir seserys, atminkime, kad mes priėmėme Sutvirtinimą! Mes visi! Atminkime pirmiausia dėkodami Viešpačiui už šią dovaną, po to prašydami, kad jis mums padėtų gyventi kaip tikriems krikščionims, visuomet eiti su džiaugsmu Šventojoje Dvasioje, kuri mums duota.

Eucharistijos dovana

2014 m. vasario 5 d.

Šiandien kalbėsiu jums apie Eucharistiją. Ji kartu su Krikštu ir Sutvirtinimu sudaro „įkrikščioninimo“ šerdį ir yra Bažnyčios gyvenimo versmė. Iš šio meilės sakramento kyla kiekvienas tikras tikėjimo, bendrystės ir liudijimo kelias. Tai, ką matome, kai susirenkame švęsti Eucharistijos, Mišių, leidžia suvokti tai, ką ruošiamės išgyventi. Šventimui skirtos erdvės centre stovi altorius – stalas, uždengtas staltiese: tai mums primena puotą. Ant stalo pastatytas kryžius primena, kad ant šio altoriaus aukojama Kristaus auka: Jis yra dvasinis maistas, priimamas duonos ir vyno pavidalu. Prie altoriaus yra sakykla, vieta, iš kurios skelbiamas Dievo žodis. Tai rodo, kad čia buriamasi klausytis Viešpaties, kalbančio per Šventuosius Raštus, todėl gaunamas maistas taip pat yra Jo Žodis.

Žodis ir Duona per Mišias tampa viena, kaip tai įvyko per Paskutinę vakarienę, kai visi Jėzaus žodžiai ir visi jo atlikti ženklai susitelkė į duonos laužymo ir taurės aukojimo veiksmą, iš anksto nurodžiusį kryžiaus auką, taip pat į žodžius: „Imkite, valgykite, tai mano kūnas... Imkite, gerkite, tai mano kraujas.“

Per Paskutinę vakarienę Jėzaus atliktas veiksmas yra aukščiausia padėka Tėvui už jo meilę ir gailėstingumą. Graikiškai „Eucharistija“ reiškia „dėkojimą“. Būtent todėl šis sakramentas vadinamas „Eucharistija“: tai aukščiausia padėka Tėvui, kuris mus taip pamilo, kad iš meilės atidavė savo Sūnų. Eucharistijos sąvoka apima visą šį veiksmą; tai vienu metu Dievo ir žmogaus veiksmas, Jėzaus Kristaus, tikro Dievo ir tikro žmogaus, veiksmas.

Todėl Eucharistijos šventimas yra daug didesnis dalykas už paprastą puotą. Tai Jėzaus Velykų minėjimas,

pagrindinis išganymo slėpinys. „Minėjimas“ – tai ne tik prisiminimas, paprastas atminimas, bet reiškia, kad kaskart, kai švenčiame šį sakramentą, dalyvaujame Kristaus kančios, mirties ir prisikėlimo slėpinyje. Eucharistija yra Dievo išganomosios veiklos viršūnė: Viešpats Jėzus, tapdamas už mus laužoma duona, išlieja ant mūsų visą savo gailestingumą ir meilę, kad atnaujintų mūsų širdis ir egzistenciją, mūsų santykį su Juo ir su broliais. Todėl, kai einame priimti šio sakramento, sakome: „einame Komunijos“, „priimame Komuniją“: Šventosios Dvasios veikimu dalyvavimas eucharistinėje puotoje ypatingu giluminiu būdu padaro mus panašius į Kristų, leidžia jau iš anksto ragauti tos pilnutinės bendrystės su Tėvu, paženkliniančios dangiškąją puotą, kurioje su visais šventaisiais patirsime garbę kontemplančiai Dievą veidas į veidą.

Brangūs bičiuliai, niekuomet neįstengsime pakankamai padėkoti Viešpačiui už jo suteiktą mums Eucha-

ristijos dovaną! Tai ypač didelė dovana: todėl svarbu sekmadieniais dalyvauti Mišiose. Eiti į Mišias ne tik pasimelsti, tačiau ir priimti Komuniją, Duoną, kuri yra mus gelbstinčio, mums atleidžiančio ir su Tėvu suvienijančio Jėzaus Kristaus kūnas. Gražu visa tai daryti! Kiekvieną sekmadienį eikime į Mišias, nes tai Viešpaties prisikėlimo diena. Todėl sekmadienis mums toks svarbus. Per Eucharistiją jaučiame priklausymą Bažnyčiai, Dievo tautai, Dievo Kūnui, Jėzui Kristui. Niekad iki galo nesuvoksime viso to vertės ir turtingumo. Tad prašykime Viešpaties, kad šis sakramentas galėtų ir toliau palaikyti Bažnyčioje gyvą Jo buvimą ir ugdytų mūsų bendruomenės meilėje ir bendrystėje pagal Tėvo širdį. Taip tęsiasi per visą gyvenimą, tačiau prasideda Pirmosios Komunijos diena. Svarbu, kad visi vaikai gerai pasirengtų Pirmajai Komunijai, kad visi vaikai ją priimtų, nes po Krikšto ir Sutvirtinimo tai pirmas ir labai svarbus žingsnis link stipraus priklausymo Jėzui Kristui.

Kauno arkivyskupijos augziliaras
vyskupas Kęstutis Kėvalas

Kalba LR Seime minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą

2014 m. kovo 11 d.

Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente, Gerbiama Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininke, Gerbiami Lietuvos Respublikos Seimo nariai, valdžios atstovai, tikėjimo bendruomenių nariai, užsienio svečiai ir visi šio minėjimo dalyviai,

Vakarų civilizacija yra atradusi tris kertines sąlygas laisvei pasiekti ir išlaikyti, tai ribota valdžia, laisvė ūkinėje veikloje ir moralinė-kultūrinė tvarka. Ribota valdžia, nes ji negali būti savavališka, ji atstovauja ne sau, bet visiems žmonėms. Laisvė ūkinėje veikloje, kadangi žmogus turi teisę kūrybiškai dirbti ir savarankiškai pelnytis duoną sau ir savo šeimai. Moralinė-kultūrinė tvarka, kadangi žmogus turi laikytis dorovinių įstatymų ne iš baimės, o iš vidinio įsitikinimo. Šiems trims laisvos visuomenės sektoriams išgryninti labai pasitarnavo krikščionybė, kuri pabrėžė, kad žmonės, sukurti pagal Kūrėjo paveikslą, turi lygias teises ir pareigas. Šiuo pagrindu buvo rašomos modernių valstybių laisvės deklaracijos ir konstitucijos.

Lietuva, savo Nepriklausomybės aktais įsiliejusi į vakarietišku valstybių šeimą, per gana trumpą laiką yra

pasiekusi išpūdingų rezultatų. Štai, pvz., pagal 2013 m. atliktą pasaulio tautų ekonominės laisvės indeksą Lietuva yra 21 vietoje. Tai beveik neįtikėtina žinant, kad buvo tiriama 186 pasaulio kraštai, o nuo 1990 m. Kovo 11 d. praėjo vos 24 metai. Tačiau dar daug ką turime nuveikti tobulindami šiuos tris visuomenės sektorius. Šią dieną ypač noriu atkreipti dėmesį į mūsų laisvės vieną iš kertinių polių. Tai mūsų valstybės moralinė-kultūrinė tvarka. Ji bręsta šeimoje, pasireiškia viltimi ir troškimu saugoti Tėvynės laisvę.

Apie moralinės tvarkos reikšmę laisvai visuomenei išsaugoti popiežius Jonas Paulius II yra taip pasakęs: „Istorija moko, kad demokratija be dvasinių vertybių nesunkiai virsta aiškiu ar paslėptu totalitarizmu“ (enciklika *Centesimus annus*, 46). Tos dvasinės vertybės yra žmogaus ir visuomenės moraliniai gebėjimai. Vienas iš Amerikos kūrimo tėvų Jamesas Madisonas kartą pastebėjo, kad žmonės, kurie nesugeba valdyti savo aistrų asmeniniame gyvenime, sunkiai sugebės praktikuoti savęs valdymą viešajame gyvenime. Kitaip tariant, jei krašto žmonių nevaldo moralinės-dvasinės vertybės, jų aistras turi valdyti policija. Jei vis didesnės visuomenės dalies moralinės vertybės yra ignoruojamos, visada atsiras „tvirtos“, o gal net „geležinės rankos“ politikos šalininkų, kurie, išskeldami savo lyderius, vertybėms išsaugoti gali pateisinti net smurtą.

Valstybėje esanti valdžia turi pareigą įstatymais įtvirtinti tvarką, kuri skatina moralinę kultūrą. Čia labai svarbu pripažinti moralinę tiesą. Jei tokio reguliuojančio idealo

visuomenėje nėra, tada žmogiškieji santykiai nėra reguliuojami tiesos autoriteto ir aiškumo. Iš patirties aišku, kad moralinius ir dvasinius gebėjimus geriausiai ugdo žmogaus santykis su Dievu ir šeima. Todėl palaikyti ir stiprinti tikėjimo į Dievą aplinką bei šeimos kultūrą yra tiesiog būtina laisvos visuomenės išlikimo sąlyga.

Valstybė turi saugoti vyro ir moters santuoką, nes ji yra ne tik naujos kartos lopšys, bet ir abipusiškai išipareigojusių vyro ir moters moralinio ugdymosi aplinka. Jei valstybė pateisintų vienas kito neįsipareigojamą santuokoje, ar tada turėtų skųstis, kad tokie žmonės nesiima atsakomybės ir platesniame visuomenės gyvenime? Valstybės piliečių moralinių ir etinių įgūdžių aižėjimas yra kelias į visuomenės susiskaldymą ir vienybės praradimą. O vienybė šiandienos Lietuvoje yra tiesiog nacionalinio saugumo reikalas. Krikščioniškos Bažnyčios ir bendruomenės šiame Lietuvoje pasirašė susitarimą saugoti žmogaus gyvybę ir šeimą, kaip ji buvo suprantama tūkstančių metų kontekste. Šiuo bendru pareiškimu norėta pasiūsti žinią visuomenei, kad negalime šiandien kvestionuoti tai, kas yra Vakarų civilizacijos ir jos pažangos stuburkaulis. Tam tikslui šie metai ir buvo paskelbti Šeimos metais.

Šiandien mūsų laisvai Tėvynei kurti tiesiog gyvybiškai būtinas vilties kultūros stiprinimas. Skundo ar murmėjimo nuotaika atima jėgas imtis iniciatyvos, kūrybiško problemų sprendimo ar pagaliau išlaikyti ūpą „vardan tos Lietuvos“. Nemanau, kad visi išvykstantieji iš Lietuvos emigruoja tik dėl ekonominių motyvų. Yra ne vienas išsitaręs: „Aš ten geriau jaučiuosi.“ Ar nebus ta dvasinė tikrovė, kurią vadiname viltimi, tiesiog būtinas laisvos visuomenės kūrimo veiksnys?

Valstybę sudaro ne tik jos teritorija, bendra istorija ir kultūra, viešoji valdžia, bet ir bendra vizija arba bendras laisvės išsaugojimo projektas. Atrodo, kad dėl pastarojo galėtume labiau padirbėti. Galime sakyti, kad Lietuva seka Europos Sąjungos šalių užmojais. Tačiau turime nepamiršti, kad ir Europa laukia iš mūsų ne tik pritarimo jos direktyvoms. Ji laukia aktyvaus dalyvavimo kuriant Europos identitetą. Mes iš savo istorijos jau žinome laisvės kainą ir tai, kas ją palaiko. Ar negalėtume savo pamokomis drąsiau pasidalyti su visa Europos tautų šeima? Ar išrinksime naujam Europos Parlamentui mūsų atstovus, kurie galėtų drąsiai paliudyti, kad tik moralinės vertybės gali išsaugoti laisvę? Todėl kuriama mūsų valstybės laisvės išsaugojimo vizija yra ir mūsų vienybės garantas, ir indėlis į Europos Sąjungos pažangą.

Šiandien ne kartą mūsų Tėvynėje nuskambės Lietuvos Respublikos himnas, kuriame yra žodžiai: „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia.“ Švenčiame ir Vasario

16-ąją, ir Kovo 11-ąją, idant prisimintume mūsų Tėvynės sūnų ir dukterų ryžtą kovoje už Lietuvos laisvę praeityje ir stiprybės pasisemtume šiandienai. Pastarosiomis savaitėmis matydami tai, kas vyksta Ukrainoje, gerai suprantame, kokia tai trapi dovana. Įvykių Kryme kontekste Kovo 11-osios minėjimas nebėra tik mandagus istorijos prisiminimas ar duoklė mūsų praeičiai. Tai diena, kai turime sudabartinti mūsų protėvių ryžtą ir įkvėpimą dirbti dėl Tėvynės laisvės ir vienybės.

Tuometinę 1990 m. kovo 11 dieną Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba savo posėdyje paskelbė tai, ko buvo ilgėtasi tiek ilgų okupacijos dešimtmečių. Ta diena buvo sekmadienis. Tradiciškai sekmadieniais viso pasaulio krikščionys prisimena Viešpaties Jėzaus prisikėlimą. Tauta, besiguodusi Prisikėlimo viltimi, sumokėjusi brangią kainą nesuskaičiuojamomis aukomis, budėjusi partizanų žeminėse, ištremta į Sibiro šalčius ir žeminama rinkti trupinius, nukritusius nuo svetimos valdžios stalo, pagaliau vėl tapo Lietuvos valstybės savininke. Vėl atbudo žmonėse tos dvasinės galios, kurios judina vergovės kalnus.

Gerasis Dievas ir šiandien tesaugo mūsų Tėvynę Lietuvą, jo globai pavedame ir mūsų dabartį, ir ateitį. Teprabunda mummyse brolių ir seserų, sumokėjusių didelę kainą už Tėvynės laisvę, stiprybę!

KREIPIMASIS DĖL ĮVYKIŲ UKRAINOJE

Ukrainoje prasidėjo nauja smurto prieš protestuojančius šios šalies piliečius banga. Pranešama apie žuvusius ir sužeistuosius, uždaromi televizijos kanalai, skamba ultimatyvūs reikalavimai. Ukrainos piliečių troškimą gyventi laisvoje valstybėje bandoma numalšinti karine jėga, o į žmonių valią ir siekius neįsiklausoma. Tačiau iš smurto negimsta tiesa. Smurtas neišsprendžia problemų, o tik kėsina panardinti visa į baimę ir neapykantą. Meldžiame Viešpatį, kad Ukrainos vadovas priimtų sprendimus, kurie leistų pasukti santaikos link. Gyva skaudaus mūsų šalies kelio į laisvę patirtis leidžia mums dar geriau suprasti Ukrainos žmonių išgyvenamas dramatiškas valandas.

Raginame Ukrainos jėgos struktūrų vadovus padaryti viską, kad tučtuojau nutrūktų kraujo liejimas. Tik dialogas gali atvesti į taiką. Kreipdamiesi į Lietuvos tikinčiuosius, raginame juos vienyti su Ukrainos krikščionimis ir melsti Ukrainai taikos bei susitaikymo, prisiminti žuvusius ir kenčiančius šv. Mišiose. Te krikščioniškasis solidarumas ir malda lengvina skausmą ir veda taikos link.

Lietuvos vyskupai

2014 m. vasario 19 d.

BETANIJOS KAIME

V gavėnios sekmadienis (A)
Ez 37, 12–14; Rom 8, 8–11; Jn 11, 1–45

Liko dvi savaitės iki Velykų. Visi šio sekmadienio Biblijos skaitiniai kalba apie prisikėlimą, tik dar ne apie Jėzaus prisikėlimą, kuris pasirodys kaip visiška naujiena, bet mūsų pačių prisikėlimą, tą prisikėlimą, kurio siekiame ir kurį būtent Kristus mums dovanojo prisikeldamas iš numirusių. Tiesą sakant, mirtis mums yra kaip siena, kuri neleidžia pamatyti toliau. Ir vis dėlto mūsų širdis siekia už šios sienos, nors ir negalime žinoti, ką ji slepia, tačiau apie tai mąstome, įsivaizduojame išreiškdami simboliais mūsų amžinybės troškimą. Kad Dievas turi galią nugalėti mirtį, buvo tikima Senajame jau Testamente. Sudžiūvusių kaulų prisikėlimo regėjimas, kurį mato pranašas Ezekielis ketvirtame amžiuje prieš Kr., yra pirmoji biblinė nuoroda į šį tikėjimą (plg. Ez 37, 1–14). Pranašas Izaijas laukia, kada Dievas visiems laikams sunaikins mirtį ir nušluostys ašaras nuo visų veidų (plg. Iz 25, 8). Ir pagaliau Danielio knyga numato, kad mirusieji atsibus – kai kurie amžinajam gyvenimui, kiti amžinajai negarbei (plg. Dan 12, 2).

Lozoriaus prikėlimas Evangelijoje pagal Joną yra paskutinis ženklas prieš Jėzaus kančią ir prisikėlimą. Pirmasis ženklas duotas Kanos vestuvėse, kai Jėzus vandenį pavertė vynu (plg. Jn 2, 1–11). Po to, vėl Kanoje, išgydytas vieno valdininko sūnus, gyvenantis Kafarnaume (plg. Jn 4, 46–54). Prie Betzatos maudyklės Jėzus išgydo paralyžiuotąjį (plg. Jn 5, 2–15). Dykumoje pamaitina žmonių minią penkiais kepaluikais duonos ir dviem žuvimis (plg. Jn 6, 1–15). Praeitą sekmadienį skaitėme, kaip Jėzus sugrąžina regėjimą aklam nuo gimimo žmogui, kurį siunčia į Siloamo tvenkinį nusiplauti akių (plg. Jn 9, 1–40). Ir štai šiandien paskutinis, septintas, ženklas – Lozoriaus prikėlimas iš mirties.

Įdomu, kad šios Evangelijos autorius, nurodydamas stebuklą, vartoja žodį „ženklas“. Ženklas yra tarsi rodyklė, atskleidžianti tai, kas paslėpta, rodanti Jėzaus tapatybės esmę. Matydami Jėzų, pasotinantį minią dykumoje, suprantame, kad jis yra „gyvybės duona“. O kai matome jo išgydytą neregį, suprantame, kad jis yra „pasaulio šviesa“. Taip ir pasakojime apie Lozoriaus prikėlimą randame pagrindinius Jėzaus žodžius, ištar-

tus Mortai: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas“ (Jn 11, 25). Pasakojime vyrauja gyvenimo tema. „Jei būtum čia buvęs“ (Jn 11, 21. 32), – abi seserys, susitikusios Jėzų, kalba apie tą patį. Jėzus ir mirtis – tokios nesuderinamos sąvokos, jog seserys net neįsileidžia minties, kad, Jėzui esant, galima numirti. Lozorius – tikrojo gyvenimo, kurį Jėzus suteiks visiems jį tikintiems, ženklas. Tačiau pastebime ir šio didingo ženklo ironiją: Jėzaus Lozoriui dovanotasis gyvenimas patį Jėzų veda į mirtį (plg. Jn 11, 46–53). Po šio didingo Jėzaus ženklo vyriausieji kunigai sušaukė savo tarybą ir nusprendė jį nužudyti; taip pat nusprendė nužudyti ir Lozorių, kuris buvo gyvas Kristaus dieviškumo įrodymas.

Iš tiesų čia atskleidžiama tiesa, koks giliai žmogiškas ir visiškai dieviškas yra Jėzus. Jau nuo pirmųjų krikščionybės amžių šios dienos šv. Mišių *Dėkojimo giesmėje* Bažnyčia gieda: „Jis, būdamas tikras žmogus, verkė prie savo bičiulio Lozoriaus kapo ir, būdamas tikras amžinasis Dievas, jį prikėlė. Jis, pagailėjęs žmonijos, išganymo paslaptimis ir mus veda į naują gyvenimą.“ Taip, nesėjimas į naują gyvenimą prasideda dabar. Žodžiai: „Nuriskite akmenį!“ (Jn 11, 39) pasigirsta kasdien. Tai, kas mumyse mirę, kas labiau ar mažiau paslėpta mūsų sąmonėje, mūsų tamsiosiose kertelėse ar mūsų esybės „kape“, skleidžia mirtį aplink mus. Mes smerkiame ir žeminame kitus, norėdami pasirodyti geresni už juos; atsisakome išklausti tuos, kurie kitokie, ir taip įskaudiname juos. Visas šis ardantis ir naikinantis elgesys kyla iš slaptų mūsų esybės kertelių, kurios yra mirusios, pūva ir dvokia, kurių mes nenorime nei matyti, nei pripažinti.

Jėzus atėjo tam, kad įžengtų ten, kur blogas kvapas, kad atidarytų tai, kas užrakinta, išgydytų, kas ligota, kad gražintų į gyvenimą tą, kuris miręs: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“ (Apr 3, 20). Kaip visuomet, Dievas pradeda pirmas: Jėzus savo Dvasia beldžiasi į mūsų baimių, depresijų ir egoizmo duris, kad išeitume į šviesą, į gyvenimą, kad nuo mūsų nukristų aprišalai ir mes atrastume savo tikrąjį veidą, kad eitume prisikėlimo keliu ir neštume meilę į savo šeimas, bendruomenes, pasaulį. „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ateis valanda, – ir dabar jau yra, – kada mirusieji išgirs Dievo Sūnaus balsą, ir kurie išgirs, tie atgis“ (Jn 5, 25).

OSANA AUKŠTYBĖSE!

Verbų sekmadienis (A)

Iz 50, 4–7; Fil 2, 6–11; Mt 21, 1–11; Mt 26, 14–27. 66

Verbų sekmadienis mus atveda į Didžiąją savaitę, kai Viešpats Jėzus žengia link savo žemiškojo gyvenimo kulminacijos. Jis kopia į Jeruzalę įvykdyti Raštų ir būti pakabintas ant kryžiaus medžio, sosto, iš kur jis karaliaus amžinai patraukdamas prie savęs visų laikų žmones ir teikdamas visiems atpirkimo dovaną. Iš evangelijų žinome, kad Jėzus keliavo į Jeruzalę kartu su dvylika mokinių, ir kaskart prie jų prisijungdavo vis daugiau maldininkų. Šv. Morkus pasakoja, kad jau išvykstant iš Jericho buvo „gausinga minia“ (10, 46), kuri sekė Jėzų.

Šios kelionės paskutiniame etape atsiskleidžia ypatingas įvykis, sužadinęs žmonių lūkesčius ir dar labiau sutelkęs jų dėmesį į Jėzų. Palei kelią, išeinant iš Jericho, sėdi aklas elgeta, vardu Bartimiejus. Vos išgirdęs, jog ateina Jėzus iš Nazareto, jis pradeda garsiai šaukti: „Dovydo Sūnau, Jėzau, pasigailėk manęs!“ (Mk 10, 47). Elgetą bando nutildyti, bet nesėkmingai. Jėzus jį pašaukia ir kviečia prisiartinti: „Ko nori, kad tau padaryčiau?“ Tas atsakė: „Rabuni, kad praregėčiau!“ (Mk 10, 51). Jėzus atsakė: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“ Bartimiejus praregėjo ir nusekė paskui Jėzų keliu (plg. Mk 10, 52). Būtent po šio stebuklingo ženkle, palydėto maldavimu: „Dovydo Sūnau“, mesijinė viltis nuvilnija per minią ir daugeliui išskyla klausimas: gal tas Jėzus, kuris priešakyje jų keliauja į Jeruzalę, yra Mesijas, naujasis Dovydas? Ir su jo besiartinančiu žengimu į Jeruzalę gal pagaliau atėjo Dovydo karalystės atkūrimo metas?

Jėzaus pasirengimas kartu su savo mokiniais žengti į Jeruzalę taip pat prisideda prie šių viltingų lūkesčių augimo. Kaip girdėjome šios dienos Evangelijoje (plg. Mt 21, 1–11), Jėzus atvyksta į Jeruzalę iš Betfagės, iš Alyvų kalno pusės, tai yra keliu, kuriuo turėtų ateiti Mesijas. Iš ten jis pasiunčia du mokinius, liepdamas jiems atvesti asilą su asilaičiu, kuriuos ras pririštus priešais esančiame kaime. Jie iš tiesų juos randa ir atveda Jėzui. Mokinių ir maldininkų širdys užsidega džiaugsmu: jie apdengia savo apsiaustais asiliuką, tiesia savo drabužius, kerta medžių šakas ir kloja ant kelio priešais Jėzų, jojančią ant asiliuko. Po to pasigirsta džiaugsmo šūksniai iš 118 psalmės: „Osana Dovydo Sūnui! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu! Osana aukštybėse!“ (Mt 21, 9; plg. Ps 118, 25–26). Tai senoviniai maldininkus laiminantys žodžiai, kurie šiomis aplinkybėmis tampa mesijiniu skelbimu.

Ši šventinė ovacija, perduota visų keturių evangelistų, yra palaiminimo malda, džiugesio himnas: jis išreiš-

kia įsitikinimą, kad Jėzuje Dievas aplankė savo tautą ir kad trokštamasis Mesijas pagaliau atvyko ir, įžengęs į šventąjį miestą, atliks taip ilgai laukiamą darbą – atkurs Dovydo karalystę. Išties Šventasis Raštas mums primena, kad Mesijas išpildys Dievo palaiminimo pažadą, kurį visų pirma suteikė Abraomui, visų tikinčiųjų tėvui: „Padarysiu iš tavęs didelę tautą ir tave palaiminsiu... visos žemės gentys ras tavyje palaiminimą“ (Pr 12, 2–3). Tai pažadas, kurį Izraelis visada gyvai puoselėjo maldoje, ypač psalmių maldoje. Todėl tas, kuris minios yra skelbiamas palaimintuoju, yra ir tas, kuriame bus palaiminta visa žmonija.

Bet kas iš tiesų dėjosi širdyse tų, kurie skelbė Kristų Izraelio karaliumi? Be abejo, jie turėjo savo Mesijo supratimą; įsivaizdavimą, kaip turėtų elgtis ilgai lauktas ir pranašų žadėtas karalius. Neatsitiktinai po kelių dienų Jeruzalės minia, užuot sveikinusi Jėzų, šauks Pilotui: „Nukryžiuok jį!“ Ir tie patys mokiniai, kaip ir kiti, kurie jį matė ir jo klausėsi, liks suglumę ir netekę žado. Išties dauguma liko nusivylusi Jėzaus pasirinktu būdu, kuriuo jis nusprendė prisistatyti kaip Izraelio Karalius ir Mesijas. Būtent čia ir mes susiduriame su šios dienos šventės iššūkiu. Kas mums yra Jėzus iš Nazareto? Koks mūsų Mesijo, Dievo suvokimas? Tai esminis klausimas, kurio negalime išvengti.

Teženklina mūsų gyvenimą ypač du šios Didžiosios savaitės jausmai: šlovinimas tų, kurie savuoju „Osana!“ pasitiko Jėzų, žengiantį į Jeruzalę, ir dėkojimas, nes šiomis dienomis Viešpats Jėzus atnaujins didžiausią, kokią tik galima įsivaizduoti, dovaną: atiduos savo gyvenimą, savo kūną ir kraują, savo meilę. Bet į taip didingą dovaną turime tinkamai atsiliepti, tai yra savimi pačiais: savo laiku, malda, meilės bendryste su Kristumi, kuris dėl mūsų kenčia, miršta ir prisikelia. Senieji Bažnyčios tėvai įžvelgė tam tikrą simbolių gestų, kurie sekė žengiantį į Jeruzalę Jėzų ir tiesė jam ant kelio savo drabužius. Jam po kojomis, – sakė Tėvai, – turime su pagarba ir dėkingumu kloti savo gyvenimą. Šv. Andriejus Kretietis (+ 740) savo homilijoje sako: „Taigi bėkime kartu su tuo, skubančiu į savo kančią, ir elkimės taip, kaip elgėsi jį pasitinkantys žmonės. Tik neklokime jam ant kelio alyvų šakelių, patiesalų, drabužių ar palmių šakų, bet parpulkime patys, kiek pajėgiame, patieskime jam po kojų nuolankią sielą, nepriekaištingą širdį ir gyvenimą, kad galėtume priimti ateinantį Žodį ir kad taip mumyse apsigyventų protu neaprepiamas Dievas. Jis džiaugiasi, kad mums buvo romus, nes jis yra romus, nes jis iškilo aukščiau už saulėtekį, nusileido žemiau už mūsų menkumo gelmes, kad ateitų ir su mumis gyventų, kad, tapdamas į

mus panašus, mus pakeltų ir parsivestų pas save <...> Jis niekad nesiliaus mylėjęs žmonių giminės, kol žmogaus prigimties nuo žemiausios žemės nepakels į garbę ir jos nesuvienys su savimi aukštybėse. Todėl ir mes jam neklokime drabužių, negyvų šakelių ar krūmokšnių vytelių, kurios nuskintos greit nuvysta ir neilgai tedžiugina akį. Mes verčiau pasipuošime jo malone,

VELYKNAKČIO ŠVIESA

Velykų sekmadienis

Didžiojo šeštadienio vakare, nusileidus saulei, susirenkame švęsti Velyknakčio liturgijos – Kristaus prisikėlimo, perėjimo iš mirties į gyvenimą, iš tamsos į šviesą. Nuo penktadienio Kristus buvo paguldytas kape. Rodos, mirtis jį visiškai nugalėjo, ir ši Velykų naktis, pahirsi į tamsą ir tylą, atrodo kaip mus nuo Dievo skiriančios mirties simbolis. Tačiau kaip tik šiuo momentu, nakties tyloje, Dievas apreiškia savo visagalybę per Jėzaus prisikėlimą. Šios nakties budėjimas turi keturias dalis: Žiburių, Žodžio, Krikšto ir Eucharistijos liturgijas, kurios pamažu atskleidžia Velyknakčio slėpinį.

Pradedama Žiburių liturgija. Žydai turėjo paprotį vakarais uždegti žvakę ir kalbėti palaiminimo malda. Šį paprotį perėmė ir krikščionys. Ši šviesos apeiga (lot. *lucernaria*) kasdien būdavo atliekama vakare per Mišparus. Panašia apeiga prasideda ir Velyknaktis, tačiau čia ji įgauna vis dėlto neprilygstamą matmenį ir reikšmę. Šventoriuje užkuriamas laužas ir nuo jo užžiebiama prabangiai išpuošta neįprasto dydžio žvakė. Tarsi gyva jos liepsna tampa prisikėlusio Kristaus simboliu. Kunigas arba diakonas, iškėlęs šią žvakę, procesijos priešakyje žengia vidun į tamsoje tebeskandinčią bažnyčią. Kylančiu tonu jis tris kartus gieda „Kristus mums šviečia“ (lot. *Lumen Christi*), o tikintieji atsako: „Dėkojame Dievui“ (lot. *Deo gratias*), ir tuo metu prisideda žvakes nuo jo laikomos žvakės. Tai naujo gyvenimo, gaunamo iš prisikėlusio Kristaus, simbolis. Atėjus prie altoriaus, Velykų žvakė yra laiminama nuostabia malda „Tedžiūgauja“ (lot. *Exultet*), kuri iškilmingai skelbia Velykų šventę. Ši malda – tai iš Šventojo Rašto sudaryta poetinė giesmė; jos autoriumi laikomas šv. Ambraziejus († 397).

Žodžio liturgijoje Velyknaktį skaitomi septyni ilgi skaitiniai iš Senojo Testamento. Šiuose tekstuose jau esama užuominų apie Krikštą ir naująjį pakrikštytųjų gyvenimą. Po kiekvieno skaitinio eina giesmė ir kunigo kalbama malda. Ypač svarbus tekstas, kuriame pasakojama apie iš Egipto vergovės bėgančių žydų perėjimą per Raudonąją jūrą. Krikščioniškoji tradicija labai

arba apsilvilsime juo pačiu: *Visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsilvilkote Kristumi* (Gal 3, 27). Pulkime jam po kojomis kaip tie ištiesti drabužiai. Kaip anksčiau raudonavome dėl nuodėmės, taip išganingojo Krikšto nuplauti tapome baltut baltutėliai it vilna, ir mirties Nugalėtojai aukokime ne palmių šakeles, bet pergales dovanas.“

anksti čia įžvelgė Krikšto įvaizdį, kai panyrama ir prikeliamas naujam gyvenimui. Po skaitinių užgiedama „Garbė Dievui aukštybėse“ (lot. *Gloria in excelsis Deo*). Nuo Didžiojo ketvirtadienio vakaro gedulingai tylėję bažnyčios varpai vėl suskamba, džiaugsmo ir triumfo gaida pritardami šiam angelų himnui.

Toliau skaitomas skaitinys iš Laiško romiečiams: „Mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje. Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą“ (6, 3–4). Šis tekstas atskleidžia giliausią Velyknakčio prasmę, kad sakramentais perkeičiamas mūsų žemiškasis gyvenimas. Visi susirinkusieji atsiliepia į skaitinį giedodami „Aleliuja“. Šio džiaugsmo šūksnio negirdėjome per visą gavėnią. Dabar jis vėl nuaidi Kristaus prisikėlimo garbei, ir bus giedamas visose pamaldose iki Sekminių. Galiausiai kunigas arba diakonas skaito pasakojimą apie Kristaus prisikėlimą, pagal metus paeilui imamą iš trijų sinoptinių evangelijų.

Trečioji Velyknakčio dalis yra Krikšto liturgija. Prieš pagimdydama Kristui naujų jo mistinio kūno narių, Bažnyčia litanijoje prašo visų šventųjų užtarimo; pasikui palaiminamas krikštyklos vanduo panardinant į jį Velykinę žvakę. Tada, jeigu yra krikštijamųjų, kunigas krikštija katechumenus ir suteikia jiems Sutvirtinimo sakramentą. Kiekvienam jų jis duoda po uždegtą žvakę. Toliau visi dalyvaujantys krikščionys dar kartą uždega savo žvakę ir atnaujina savo Krikšto pažadus. Šis atnaujinimo aktas – esminis Velykų vigilijos elementas, atliekamas net tada, kai nėra krikštijamųjų. Krikšto pažadų atnaujinimas suteikia progą viešai patvirtinti ištikimybę Tikėjimo išpažinimo (lot. *Credo*) slėpiniams.

Krikštas ankstyvojoje Bažnyčioje vadintas ir Apšvietimo sakramentu: Dievo šviesa įžengia į mus, ir todėl patys tampame šviesos vaikais. Šiai tiesos šviesai, kuri mums rodo kelią, mes nenorime leisti mumyse užgesti. Trokštame sergėti šią šviesą nuo visų galių, norinčių ją užgesinti ir vėl mus nublokšti į Dievo ir pačių savęs

nepažinimo tamsą. Tamsa kartkartėmis gali atrodyti patogi. Galiu pasislėpti ir praleisti savo gyvenimą miegodamas. Tačiau pašaukti esame gyventi ne tamsoje, bet šviesoje. Per Krikšto pažadus kasmet vis iš naujo uždegame šią šviesą, tai yra kiekvienas asmeniškai išpažįstame, kad pasaulis ir mūsų gyvenimas yra ne atsitiktinumo, bet amžinojo proto ir amžinosios meilės vaisius, yra sukurti visagalio Dievo. Viešpatys dovanojo mums tiesos šviesą. Ši šviesa sykiu yra ugnis, iš Dievo kylanti jėga, kuri ne griaua, bet trokšta perkeisti mūsų širdį, idant taptume tikrais Dievo žmonėmis, o jo ramybė imtų veikti šiame pasaulyje.

Po Krikšto liturgijos eina paskutinė dalis – Aukos, arba Eucharistijos, liturgija. Ankstyvojoje Bažnyčioje buvo įprasta vyskupui ar kunigui po pamokslų tikintiesiems

ATVELYKIO ŽINIA

II Velykų sekmadienis (A)

Apd 2, 42–47; 1 Pt 1, 3–9; Jn 20, 19–31

Velykų aštuntąją dieną – Atvelykį – tęsiame Viešpaties prisikėlimo šventimą, jo susitikimą su savo mokiniais. Pirmasis iš dviejų Kristaus pasirodymų, aprašytų šią dieną Evangelijoje, įvyksta Velykų vakarą, pirmosios svaitės dieną (plg. *Jn 20, 19*), o antrasis – „po aštuonių dienų“ (*Jn 20, 26*), tai yra vėl pirmosios savaitės dieną. Šių dviejų pasirodymų laiko pabrėžimas rodo evangelisto Jono troškimą pateikti Jėzaus susitikimą su savo mokiniais kaip sekmadieninį Bažnyčios susirinkimo prototipą. Išties sekmadienio Eucharistijoje – šv. Mišiose – Jėzus yra tarp savo mokinių; dovanoja jiems ramybę ir Šventąją Dvasią; Komunijoje mokiniai ne tik jį paliečia, bet ir priima jo sužeistą ir prikeltą kūną; kalbėdami Tikėjimo išpažinimą, skelbia, kaip ir šv. Tomas, tikėjimą į jį. „Pirmoji savaitės diena“ gana greit pradėta vadinti „Viešpaties diena“ (plg. *Apr 1, 10*), lotyniškai *dies dominica*, o lietuviškai – sekmadienis. Bažnyčios tėvams skiriamasis sekmadienio bruožas yra džiaugsmas. Tai regime ir šios dienos tekste: „Mokiniai nudžiugo išvydę Viešpatį“ (*Jn 20, 20*). Sekmadienis suvokiamas kaip „mažosios Velykos“ arba „savaitinės Velykos“. Tai dienai priskiriami psalmės žodžiai, kuriuos krikščionys sieja su Velykomis: „Ši diena yra Viešpaties duota, – linksminimės ir džiūgaukime“ (*Ps 118, 24*).

Nuo 2000 metų kiekvieną Atvelykį švenčiame ir Dievo Gailestingumo šventę. Ją įvedė popiežius Jonas Paulius II, kuris būtent šį sekmadienį Romoje, Šv. Petro aikštėje, skelbiamas šventuoju. Dievo Gailestingumo slėpinys šiam popiežiui buvo „širdies tema“. Visą

sušukti: „Atsigręžkite dabar į Viešpatį“ (lot. *Conversi ad Dominum*). Tai reiškė atsigręžti į rytus – į patekančią saulę, kaip sugrižtančio Kristaus ženklą. Jei tai dėl kokių nors priežasčių būdavo neįmanoma padaryti, tikintieji pasisukdavo į Kristaus kryžių ant altoriaus, vidumi atsigręždami į Viešpatį. Juk galiausiai svarbus kaip tik šis vidus, mūsų sielos atsigręžimas į Jėzų Kristų ir per tai į gyvąjį Dievą, tikrąją šviesą. Su tuo susijęs kitas šūksnis, dar ir šiandien prieš Eucharistijos maldą adresuojamas tikinčiųjų bendruomenei: „Aukštyn širdis“ (lot. *Sursum corda*). Šie kunigo žodžiai yra kvietimas nusigręžti nuo visokio susitelkimo į savo rūpesčius, baimes, išsiblaškytus ir pakelti aukštyn savo širdis, atnaujinti savo krikščioniškąjį gyvenimą, vis iš naujo atsiversti, visu savo gyvenimu pasisukti į prisikėlusį Viešpatį, kurio švęsdami Eucharistiją einame pasitikti.

žmonijos išganymo istoriją jis suvokė kaip begalinę Dievo meilę. Ir tai perteikė mūsų laikmečiui. Įdomu, kad Jonas Paulius II savo žemiškąją kelionę baigė 2005 metais Dievo Gailestingumo šventės išvakarėse. Gailestingumo šventės istorija siejama su šv. Faustinos Kovalskos (+ 1938) vardu. Sesuo Faustina priklausė Dievo Motinos Gailestingumo vienuolijai. Ji gyveno Krokuvos, Plocko ir Vilniaus vienuolynuose. Pasauliui sesuo Faustina žinoma kaip Gailestingumo apaštalė, o teologai ją priskiria prie iškiliųjų Bažnyčios mistikų.

Viešpatys Jėzus išsirinko Faustina savo gailestingumo apaštale ir per ją pasauliui perdavė žinią apie savo gailestingumą. Savo mistinius išgyvenimus Faustina užrašė dienoraštyje. Vieno mistinio regėjimo metu Jėzus jai tarė: „Trokštu, kad pirmasis sekmadienis po Velykų būtų Gailestingumo šventė. <...> Senajame Testamente su griausmais siunčiau pranašus savajai tautai. Šiandien siunčiu tave visai žmonijai skelbti mano gailestingumo. Nenoriu bausti išsargintos žmonijos, bet trokštu ją išgydyti, glausdamas prie gailestingosios savo širdies.“ Apie Gailestingumo šventės įsteigimą Jėzus pirmą kartą Faustinai kalbėjo 1931 m. vasario 22 d. Plocke, prašydamas nutapyti paveikslą: „Trokštu, kad būtų Gailestingumo šventė. Noriu, kad tas paveikslas, kurį nutapysi teptuku, būtų iškilmingai pašventintas pirmą sekmadienį po Velykų, ir tas sekmadienis turi būti Gailestingumo šventė.“

Atvelykis užbaigia Viešpaties prisikėlimo aštuonių dienų šventę – vadinamąją Velykų oktavą. Būtent šio sekmadienio pasirinkimas Gailestingumo šventei turi gilią prasmę, nes tai rodo glaudų ryšį tarp Viešpaties atpirkimo slėpinio ir Dievo gailestingumo. Juk Velykų slėpinys – Jėzaus kančia, mirtis ir prisikėlimas – ir yra gailestingosios Die-

vo meilės apsiareiškimas. Dievo Gailestingumo šventė yra šio slėpinio garbinimo diena. Neatsitiktinai Faustina ragina Didįjį penktadienį pradėti melstis Dievo Gailestingumo vainikėli. Gailestingumo šventė yra malonės metas visiems žmonėms. Viešpats Faustinai kalbėjo: „Trokštu, kad Gailestingumo šventė būtų prieglobstis ir užuovėja visoms sieloms, o ypač vargšams nusidėjėliams.“ Norint pasinaudoti šiomis dovanomis, reikia išpildyti Dievo gailestingumo sąlygas: a) pasitikėti Dievo gerumu bei stengtis konkrečiai parodyti savo meilę tiems, kurie yra šalia mūsų; b) būti pašvenčiamaoje malonėje (atlikti išpažintį); c) vertai priimti šventąją Komuniją.

1931 m. vasario 22 d. Plocko vienuolyno celėje Faustina turėjo regėjimą: „Išvydau Viešpatį Jėzų, vilkintį baltu drabužiu, viena ranka pakelta laiminimui, kita lietė drabužį ant krūtinės. Iš drabužio, prasivėrusio ant krūtinės, ėjo du dideli spinduliai: vienas raudonas, kitas baltas.“ Vėliau pagal šį regėjimą buvo nutapytas Gailestingąjo Jėzaus paveikslas, kuris šiuo metu yra Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje. Šio paveikslo turinys susijęs su šiandien skaitomu Jono evangelijos tekstu apie prisikėlusio Jėzaus pasirodymą mokiniams ir Atgailos (išpažinties) sakramento įsteigimu: Atpirkėjas, savo kančios ir mirties kaina, atleidžia nuodėmes ir atneša ramybę. Pasirodęs Jėzus kvėpė į apaštalus ir tarė: „Imkite Šven-

tąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite, – sulaikytos“ (Jn 20, 22–23). Nuodėmių atleidimas yra mūsų neužsitarnauta gailestingosios Dievo meilės dovana, kurios mums ir angelai „pavydi“. Angelų pasaulyje nuodėmių atleidimo nėra. Ten virš visko triumfuoja teisingumas. Tradicija mums sako, kad į puikybę pasikėlęs galingas Dievo angelas – Šviesos nešėjas (lot. *Lucifer*) daugiau nebeturėjo galimybės apgailėti savo kaltės ir gauti atleidimą; jis visam laikui tapo Dievo priešininku – šėtonu ir nugrimzdo į pragarą su visais savo sėbrais.

Mums, žmonėms, Dievas per savo Sūnų Jėzų Kristų suteikė ypatingą malonę. Gaila, kad mūsų epochoje šėtonui neblogoi sekasi atkalbėti žmones nuo Atgailos sakramento, kad jie nepasinaudotų šia malone. Evangelija pasakoja, kad Jėzus kreipėsi į abejonėse paskendusį apaštalą Tomą: „Įleisk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk netikintis – būk tikintis“ (Jn 20, 27). Tai geroji žinia kiekvienam abejojančiam. Tikėjimas juk yra ne mūsų nuopelnas, o Dievo malonės dovana. Neturi šios dovanos? Būk kartu su Bažnyčia, būk kartu su tikinčiaisiais, taip kaip Tomas su kitais apaštalais, prašyk Dievą ir bus tau suteikta ši malonė. Tuomet kartu su apaštalų Tomu galėsi išstarti: „Mano Viešpats ir mano Dievas!“ (Jn 20, 28).

PAKELIUI Į EMAUSĄ

III Velykų sekmadienis (A)

Apd 2, 14. 22–28; 1 Pt 1, 17–21; Lk 24, 13–35

Evangelijos tekstas mus sugrąžina į Velykų sekmadienio popietę, prie dviejų keliaujančių į savo gimtąjį kaimą mokinių. Emauso vietovė nėra tiksliai nustatyta. Yra keletas versijų. Tai leidžia manyti, kad Emausas yra kiekvienoje vietoje: kelias, vedantis į jį, yra kiekvieno krikščionio, tiksliau, kiekvieno žmogaus, kelias. Mes taip pat galime, kaip moterys ir Petras, eiti prie kapo. Kaip jie, taip ir mes rasime jį tuščią: „Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų?“ (Lk 24, 5). Jis pasaulio keliuose ieško paklydusių brolių ir sesių. Ten juos sutinka ir palydi, kad jie bėgimą iš Jeruzalės perkeistų į kelionę pas Tėvą. Kelionė iš Jeruzalės nėra tik vietos pakeitimo ar atstumo klausimas, tai nelengva ir laipsniška Dievo žodžių, nužengiančių iš proto į širdį, kelionė.

Jėzus prisiartina prie dviejų mokinių, kalba jiems apie save Šventojo Rašto žodžiais. Moko juos matyti Jėzaus gyvenime ir mirtyje Dievo valią ir išganomąjį planą. Reikėjo pereiti per nusižeminimą ir kančią, kad Dievo meilė galėtų apsiereikšti visa savo galia, kad Dievo išga-

nymas galėtų įžengti į žmogaus nuodėmės gelmę. Šių dviejų mokinių širdyse pamažu gimsta tikėjimas, viltis. Tačiau Jėzaus jie dar neatpažįsta. Mato, kad viskas yra taip, kaip kalbėjo nuo kapo sugrįžusios moterys, bet jo paties nemato. Tik prie stalo mokiniai jį atpažįsta, kai Jėzus laužo duoną. Tai prieš mirtį Jėzaus atliktas gestas. Kokia ta duona, kurią jis laužė prieš mirtį? „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas“ (Lk 22, 19). Kryžius yra būtent tai: mano kūnas, sulaužytas, skirtas jums! Sulaužytos duonos pavidalu, kad būtų valgomas. Kryžius nėra žlugimas ar papiktinimas. Kryžius atskleidžia Dievo slėpinį išmintį, nes parodo meilę, kuri save dovanoja net viską prarasdama. Galbūt šie du mokiniai dalyvavo duonos padauginimo įvykyje, kai buvo pamaitinta apie penkis tūkstančius vyrų (plg. Lk 9, 12–17), ir, kai Jėzus perlaužė duoną jų namuose, jie vėl atpažino jo rankas ir šį gestą.

Išties šis įvykis dar kartą mums primena, kad Jėzus kartu keliauja su žmonija pasaulio keliais, nors žmonija yra išsiblaškiusi ir jo neatpažįsta. „Tu buvai su manimi, bet aš nebuvau su tavimi“, – rašė šv. Augustinas († 430) apie savo gyvenimą iki atsivertimo. Panašioje situacijoje buvo ir šie du mokiniai iš Emauso: „Jų akys buvo lyg migla

aptrauktos, ir jie nepažino jo“ (Lk 24, 16). Šis pasakojimas taip pat atskleidžia, kaip ir kada įvyksta susitikimas su Prisikėlusiuoju šioje žemiškoje kelionėje. Mokinių širdys atsivėrė besiklausant Jėzaus, kuris aiškino Raštus, nes Dievo žodyje yra jo galia ir gyvenimas. Bet tai tik pasirengimas. Tikrasis susitikimas ir pažinimas, kai mokiniams atsivėrė akys, paliktas daug intymesniam momentui, Komunijai, atsisėdus prie vieno stalo su Jėzumi. Čia jis duoda ne žodį, bet save patį, paslėptą duonos riekėje. Mums brangius žmones paprastai atpažįstame iš tolo, o po kurio laiko vien iš jų gesto. Jėzus yra atpažįstamas iš duonos laužymo. Sakramentas apšviečia žodį, leidžia patirti, nors ir ne visada aiškiai, Viešpaties palaimingą buvimą: „Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?“ (Lk 24, 32).

Tačiau kyla klausimas: kodėl mums, krikščionims, susirinkus į sekmadienio šv. Mišias, kur sudabartinama mokinių iš Emauso patirtis, dažniausiai neatsiveria akys ir neužsidega širdis, nors, atrodo, ir klausomės Šventojo Rašto? Kodėl grįžtame į namus su tokia pat sunkia ir liūdna širdimi, kaip ir atėjome? Gal nebeatpažįstame Viešpaties duonos laužyme, nes mes savo ruožtu nebelaužome duonos su savo broliais ir sesėmis? Pažvelkime atidžiau į mokinių iš Emauso patirtį. Čia yra vienas momentas, kurį dažnai praleidžiame: jie dar nebuvo atpažinę, kad tasai, kuris su jais keliauja, yra Jėzus, ir vis dėlto pakvietė jį pavakarieniauti, pasidalyti duona, jam suteikė savo pastogę, pasirūpino šiuo nepažįstamuoju, paliktu gatvėje, nes „jau vakaras

arti, diena jau besibaigianti...“ (Lk 24, 29). Šis svetingumo gestas paruošė jų širdis jį atpažinti.

Mums irgi reikėtų atrasti jėgų laužyti duoną, tai yra dalytis džiaugsmu, dėmesiu, atleidimu, o jei tenka sutikti stokojantį ir alkaną, turėtume pasidalyti su juo ir kasdienine duona. Gal tada, Viešpaties dieną, sekmadienį, išgirstas Dievo žodis ir laužoma Eucharistijos duona mums atskleis naują gyvenimo prasmę? Jau ankstyvojoje Bažnyčioje krikščionys suprato, kad Jėzus pasirinko likti su mumis iki pasaulio pabaigos ir būti mūsų atpažįstamas šiose trijose vietose: savo žodyje, duonos laužyme ir šalia esančiame žmoguje. Šv. Justinas († apie 165) taip aprašo krikščionių sekmadienio šventimą: „Liturgijos pabaigoje visi tie, kurie turi pakankamai, atneša prie altoriaus kiek kas nori maisto ir drabužių. Tai, kas yra surenkama, vyresnysis po to neša našlaičiams ir našlėms bei tiems, kurie dėl ligos ar dėl kitos priežasties stokoja, taip pat ir tiems, kurie yra kalėjime, bei iš toli atvykstantiems maldininkams.“

Pabaigoje dar kartą grįžkime prie Evangelijos teksto, kur užsimenama, kad abu mokiniai taip apsidžiaugę patyrę prisikėlusio Kristaus artumą, kad iškart suskubo pasidalyti savo džiaugsmu. Iki Jeruzalės buvo apie 12 km ir jau vėlus vakaras, bet jie negalėjo ten pasilikti. Vadinasi, Evangelija – geroji žinia – niekada nepriklausys mums, jei nesidalysime ja su kitais.

Parengė br. Ramūnas Mizgiris OFM

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad 2014 m. kovo mėn. 28 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalų Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, Vilniaus g. 1 / Valančiaus g. 4, Kaune, įvyks Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių pakartotinis eilinis visuotinis narių susirinkimas.

Darbotvarkė

1. Stebėtojų tarybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
2. Revizoriaus ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
3. Valdybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
4. Paskolų komiteto ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
5. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir pelno paskirstymo (nuostolių atlyginimo) tvarkos projekto pristatymas. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas. Nutarimo dėl pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) tvarkos priėmimas.
6. 2014 metų kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas.
7. Revizoriaus atlyginimo dydžio nustatymas.

Su darbotvarkėje numatytų klausimų nutarimų projektais ir ataskaitomis bei kitais dokumentais Kredito unijos nariai gali susipažinti Kredito unijos patalpose, **Vilniaus g. 3, Kaune.**

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

Doc. dr. Lina Šulcienė

Tikėjimas ir žinojimas

Vakarų pasaulyje ilgus šimtmečius neblėsta tikėjimo ir žinojimo santykio problemos aktualumas. Kai kalbama apie tikėjimą transcendentine tikrove, tikėjimą į Dievą, jis gretinamas su žinojimu apie tikrovę. Kitaip tariant, aktualizuojant tikėjimo klausimą išskyla poreikis pasverti ir aptarti, regis, dvejopą žmogaus santykį su pasauliu ir dvejopą tikrovės pobūdį: kai žmogus tiki esant tam tikrus dalykus, bet neturi tiesioginio santykio su jais, neturi patyriminio ir/arba loginio tikrumo dėl jų buvimo; ir kitą, kai jis apie tikrovę aiškiai žino, ji jam yra akivaizdi ir/arba patiriama.

Rusų filosofas Nikolajus Berdiajevas veikale „Laisvės filosofija“ savitai, bet sykiu labai taikliai aptaria tikėjimo ir žinojimo problemą. Šiame straipsnyje mėginsime atskleisti jo mintį ir pristatyti skaitytojui vieną iš filosofinių šios ilgaamžės problemos sprendimo būdų.

N. Berdiajevas teigia: „Pagal klasikinį ir amžiną tikėjimo apibrėžimą, vienodai vertingą ir religiniu, ir moksliniu požiūriu, tikėjimas yra neregimų dalykų atskleidimas. Žinojimas, priešingai, gali būti apibrėžtas kaip regimų dalykų atskleidimas“ (Николай Бердяев. *Философия свободы*. Московский филиал „Интерпартер-МКС“. СП „МКС Плюс“, 1990. P. 37. Visų Berdiajevo teksto fragmentų vertimas, – *straipsnio autorės*). Ką reiškia „regimi“ ir „neregimi“ dalykai? N. Berdiajevas išsamiai atsako ir savo paaiškinimą vadina psichologiniu. Dera atkreipti dėmesį, kaip radikaliai jis suka mąstymo laivo vairą ir išsyk pribloškia netikėtu požiūriu į įprastus dalykus: „[Ž]odžius „regimas“ ir „neregimas“ reikia suprasti ne reginio suvokimo prasme ir ne kaip išorinį suvokimą, o kaip prievartinę duotybę arba kaip prievartinės duotybės nebuvimą. Regimi, t. y. prievartiniu būdu duoti dalykai, yra žinojimo sritis, neregimi, t. y. tai, kas mums prievartiniu būdu neduota, yra siektini dalykai, tikėjimo sritis“ (ten pat).

Taigi „regimi dalykai“ yra tai, kas mums akivaizdžiai duota, ko buvimas mums nekelia jokių abejonių, dėl ko esame visiškai tikri. Tai daiktai, reiškiniai, įvykiai, kurių atžvilgiu neturime laisvės rinktis pripažinti jų buvimą ar nebuvimą. Jie mums būtinai yra. Štai priešais mane auga medis, važiuoja mašina. Jaučiu alkį ar šaltį. Šių dalykų buvimą atžvilgiu neturiu jokios laisvės. Jie yra, ir viskas. Šie dalykai yra būtinybė, todėl jie man prievartiniai.

„Neregimų dalykų“ atžvilgiu taip nėra. Jų negali paliesti, pamatyti ir tokiu būdu būti priverstas priimti

jų buvimą. Jie mums nėra duoti. Todėl galime rinktis: arba manyti, kad jie yra, arba kad jų nėra. Turime laisvę galvoti, kad angelai yra, kad žmogaus siela nemirtinga, kad egzistuoja Dievas, arba neigti jų buvimą. Šių dalykų atžvilgiu nėra jokios prievartos, jokios būtinybės.

Regimus dalykus mes žinome, neregimais – tikime. „Žinojimas yra priverstinis. Tikėjimas – laisvas, – rašo Nikolajus Berdiajevas. – Kiekvienam žinojimo aktui – tiek elementariam suvokimui, tiek sudėtingiausiam jo vaisiui – būdingas priverstinumas, būtinumas, negalimybė nukrypti, ir kiekvienas žinojimo aktas atmeta pasirinkimo laisvę. Mano suvokiama rašalinė man duota priverstinai <...>; ji mane priverčia, kaip ir visas regimųjų daiktų pasaulis; nesu laisvas priimti ją arba jos nepriimti. Per žinojimą regimų dalykų pasaulis prievarta įžengia į mane“ (ten pat, p. 37–38). „Žinojimo veiksmas nėra valingo pasirinkimo veiksmas, ir todėl žinojimo veiksmas patiriamas kaip kažkas tvirto ir privalomo, po juo žemė nesvyruoja. Priverstinumą, prieš kurį esame pastatomi žinojimo veiksmu, būtinai patiriame kaip žinojimo tvirtumą“ (ten pat, p. 38).

Iš tikro paprastai nesusimąstome, apie ką rašo N. Berdiajevas. Norime žinoti, koks pasaulis, kuriame gyvename, norime suprasti, kaip dalykai yra, siekiame pažinti, džiaugiamės žinojimu, nes jis leidžia geriau orientuotis, priimti teisingus sprendimus. Ir mes nė kiek nesijaudiname dėl to, kad žinojimo pobūdis prievartinis, kad jame nėra laisvės pasirinkti. Gerai, jei jau taip yra, tvarkoj. Tegu tas žinojimas prievartinis, – man nesvarbu. Džiaugiuosi, kad sužinojau, žinoti yra naudinga, be žinojimo pražūtum.

Ir atrodo, kad N. Berdiajevas pernelyg drammatizuoja situaciją. Kam akcentuoti tą žinojimo prievartą, kam žinojimą priešinti laisvei? Kai nupiešiamas toks vaizdas, atrodo, kad žinojimo siekiantis žmogus prilyginamas vergui, kuris ilgisi prievartos pančių. Jis vaizduojamas tarsi gyvenantis prievartos pasaulyje ir net tuo besididžiuojantis.

Ar turi pagrindo šis neįprastas N. Berdiajevo požiūris ir jo dramatiškas situacijos vertinimas? Turi.

Pirmiausia žinojimo procedūra iš tikro yra prievartinė. Joje nėra laisvės. Tokia tikrovė, ji man duota, tokie dalykai egzistuoja, ir aš tai turiu priimti.

Antra, – ir dėl to Berdiajevas pagrįstai susirūpinęs – tokia mums savaime suprantama dalykų padėtis iš tikro nėra teisinga. Šitokia mūsų santykio su pasauliu būseną nėra normali. Kitaip tariant, gal ji ir normali mums dabar. Bet, pasak Berdiajevo, tai įsisenėjusi ir todėl įprasta,

bet iš esmės liguista būseną. Lygiai kaip sergantis žmogus į aplinką – maistą, oro temperatūrą, garsus, situacijas – reaguoja kitaip negu būdamas sveikas, taip mūsų dabartinis santykis su tikrove yra liguistos žmogaus prigimties būklės išraiška. Nes Dievo pirmapradiškai sukurtai žmogiškai prigimčiai nėra natūralu ir savaime suprantama, kad žinojimas mus sieja su regimais dalykais, o tikėjimas – su neregimais, kad dėl regimų dalykų mes esame tikri, kad mūsų žinojimas apie juos yra toks tvirtas, o tai, kuo tikime, mums duota kaip gerokai „silpnėsnė“ informacija.

N. Berdiajevas rašo: „Savo protu pasiekiamos valios aktu slėpiningoje būties gelmėje, anapus laiko ir pasaulio mes pasirinkome šį pasaulį, patikėjome juo, <...> susirišome su šiuo pasauliu tūkstančiu gijų. Mūsų valia per patyrimą mums duotą pasaulį, „ši“ pasaulį, pasirinko savo meilės objektu, ir jis tapo mums prievartiniu, jis prikibo prie mūsų. „Patikėję“ šiuo pasauliu mes ėmėme jį „žinoti“; dėl mūsų tikėjimo šiuo pasauliu galios mūsų žinojimas apie jį tapo privalomas ir tvirtas. O nuo kito pasaulio mūsų valia nusigręžė, mūsų tikėjimas kitu pasauliu yra arba silpnas, arba jo apskritai nėra, todėl nežinome kito pasaulio, mūsų santykis su juo nėra būtinas ir prievartinis. Šio ir kito pasaulio, regimų ir neregimų daiktų dualumo priežasties reikia ieškoti mūsų protu pasiekiamos valios paslapyje. Mes regime ir žinome tai, ką pamilome ir pasirinkome, o tai, nuo ko atkritome, ką atmetėme, liaujamės matyti ir žinoti. <...> Mūsų valia susiejo save su vadinamąja „tikrove“, ir visa šioje tikrovėje mums atrodo patikima ir tvirta. O visa, kas siejasi su pamirštais, kitais pasauliais, mums atrodo netvirta, neapibrėžta, problemiška, abejotina; gijos, mus siejančios su kitais pasauliais, nutrauktos, mūsų valia atkiršta nuo šių būties sferų. Mūsų tikėjimas šiuo pasauliu toks tvirtas, kad mūsų santykis su juo įgyja priverstinumo, įpareigojimo, susaistymo formą, t. y. žinojimo formą. Mes nebesakome, kad tikime regimais daiktais, mes apie juos žinome; visa, kas su jais siejasi, turi įrodomąją galią. Tik apie neregimų daiktų pasaulį sakome, kad jais tikime, o ne žinome apie juos, t. y. laisvai juos renkames arba jų nesirenkame. Valingas laisvo duotos tikrovės pasaulio, regimųjų dalykų pasaulio, žinojimo objekto, pasirinkimo veiksmas, t. y. tikėjimo veiksmas, jau įvyko, įvyko slėpiningoje būties gelmėje“ (ten pat, p. 44–45).

Iš esmės tai filosofinė žmogaus nuopuolio interpretacija. Gimtosios nuodėmės metafizinis paaiškinimas vienu aspektu – žmogaus pažinimo galios pažeidimo aspektu. Iki nuopuolio žmogus nebuvo „prikabintas“ prie regimų daiktų pasaulio „žinojimo“ grandinėmis. Tiek regimų, tiek neregimų daiktų tikrovė buvo jam vienodai atvira, vienodai prieinama. Pirmoji nuodėmė,

be kitų dalykų, buvo ir valingas pirmumo suteikimas regimų daiktų pasauliui.

Ir ne tik tai. Pirmapradiškai Dievo sukurtai žmogaus prigimčiai nėra būdingas toks pažinimas ir mąstymas, tokia pažintinė veikla, kuri šiandien pripažįstama kaip vyraujanti. N. Berdiajevas rašo: „Kai pažinimas gimė iš paties gyvenimo gelmių, jis norėjo būti pažįstančiojo ir būties santuoka“ (ten pat, p. 41). Nūdienos pažinimo teorijų kontekste toks pažinimo apibūdinimas skamba gan keistai. Bet ši savita terminologija išties skverbiasi link pirmapradiško žmogaus santykio su tikrove slėpiniu. N. Berdiajevas tęsia: „[S]antuokinio pažinimo galimybė grįsta subjekto ir objekto tapatybe, atskleidimu būtyje to paties proto ir to paties begalinio gyvenimo, kuris yra ir pažįstančiajame“ (ten pat, p. 41). Kitaip tariant, pirmapradis pažinimas atsisako subjekto ir objekto atskyrimo, distancijos tarp jų, nes esmingai žvelgiant subjektas ir objektas – pažįstantis žmogus ir pažįstama tikrovė – yra susieti, jų vienybė ir tam tikra tapatybė yra pirminė ir fundamentali. „Subjekto ir objekto prigimtys yra tos pačios, jos nuaustos iš tos pačios dieviškos medžiagos“ (ten pat, p. 47). Subjekto – pažįstančio žmogaus – atskyrimas nuo tikrovės mėginant stotis šalia jos, žvelgti į ją iš šalies, trumpai tariant, paversti ją objektu – neatitinka pirmapradės pažinimo prigimties. Subjekto ir objekto „priešpriešinimas tėra liga, tik žmonių nuodėmė“ (ten pat, p. 47). Kaip santuokoje du turi tapti ir tampa viena, taip pažinime du – pažįstantysis ir pažįstamasis, t. y. tikrovė, – dar labiau turi tapti viena, įgyvendinti jiems abiem esmingą tapatybę, o ne atsiskirti vienas nuo kito.

Bet pažeista gimtosios nuodėmės prigimtis steigia subjekto ir objekto atskirtį. Ir nūdienos pažinimo teorijos, pasak N. Berdiajevo, ja ir grįstos. Ir racionalizmas, ir empirizmas, ir kriticizmas. Filosofas konstatuoja: „Pažinimo teorijos galėjo būti tik santuokos teisėtumo liudininkai. Bet liudininkai išvijo jaunikį ir nuotaką, atmetė bet kokį pažinimo santykį su būtimi, ir jų kaip liudininkų vaidmuo virto sau pakankamu ir uždaru gyvenimu“ (ten pat, p. 41). Anot N. Berdiajevo, nė viena iš minėtų pažinimo teorijų – nei racionalizmas, nei empirizmas, nei kantiškasis kriticizmas – nekalba apie pirmapradę žmogaus pažinimo prigimtį, nepriima domėn jos dėsnių, bet liguistos žmogaus situacijos bruožus nustato kaip savaime suprantamus normatyvus.

Liguista žmogaus prigimties būklė be galo gerbia ir liaupsina įrodymą. Šiandienis mąstymas „pretenzingai ir despotiškai reikalauja įrodomojo tikėjimo, t. y. prievartinio tikėjimo, nukreipto į regimus dalykus“ (ten pat, p. 37). Bet „[i]rodymas, kuriuo taip didžiuojasi žinojimas, visada yra prievarta, priverstinumas. Tai, kas man įrodyta, yra man neišvengiama. Pažįstančiame regimų

dalykų suvokime, įrodymuose, diskursyviajame mąstyme žmogaus laisvė tarsi pasimeta, ji nebereikalinga“ (ten pat, p. 38). Pirmąsias žmogaus prigimtis skleidžiasi laisvėje, ji yra laisvės kūdikis.

Šiek tiek plačiau patyrinėkime įrodymo prigimtį. Pažinimas, kuris remiasi įrodymu, išsiskiriantis diskursyviaus mąstymo dirvoje. Diskursyvus mąstymas yra išvestinis. Tai minties plėtojimas, pagrįstas logikos dėsniais. Racionalizmas juo labai didžiuojasi. Diskursyvus mąstymas gali būti plėtojamas be galo. Tačiau jis neteikia galutinių pagrindų žinojimo, žinojimo ištakų, pradų. „Diskursyviajam mąstymui visos pradžios ir pabaigos tampa paslėptos tamsioje gelmėje, jos yra anapus vidurio, pripildyto diskursyviaus mąstymo. Diskursyvus racionalus pažinimas tik išveda, užpildo tarpines grandis; jis nesiekia ištakų. Taigi tvirti pradiniai žinojimo pagrindai diskursyviuoju mąstymu neprieinami, jų reikia ieškoti kitoje vietoje, anapus racionalaus diskurso. Būtų paika neigti diskursyviaus mąstymo reikšmę; be jo mes negalime pažinti, nes pernelyg nutolome nuo pirmąsias žinojimo šviesos šaltinio; bet negalima šiame mąstyme ieškoti žinojimo pagrindų“ (ten pat, p. 42–43).

Tai labai svarbu. Diskursyvus mąstymas neprieina žinojimo pagrindų. O kas svarbiau, kas tvirtiau – žinojimas ar žinojimo pagrindai? Kas patikimiau – tai, kas neįrodoma ir kas grindžia žinojimą, ar tai, kas įrodyta, kas mąstymu išvesta?

N. Berdiajevas rašo: „[V]isa, kas neįrodoma ir betarpiška, pasirodo kaip tvirtesnis dalykas negu tai, kas įrodoma ir išvesta. Visi iš esmės pripažįsta, kad žinojimo pamatai yra tvirtesni negu pats žinojimas, visi turi pripažinti, kad diskursyviaus mąstymo įrodomumas yra kažkas antrinio ir siūbuojančio“ (ten pat, p. 43).

Šiandienos žmogus reikalauja įrodymų, taip pat tikėjimo įrodymo, bet įrodymas yra diskurso sūnus, o diskursas nesiekia žinojimo pagrindų.

Kaip žmogus pasiekia, kaip prieina žinojimo pagrindus?

N. Berdiajevas atsako – tiesiogine intuicija arba, kitaip tariant, tikėjimu. „Žinojimas minta tuo, ką duoda tikėjimas“, nors mūsų „[p]ažinimas srūva per diskursyvų mąstymą“. „[S]antykių su pradais visada randame tikėjimą. Tai vis labiau pripažįsta filosofiskai mąstantys mokslininkai“ (ten pat, p. 43). N. Berdiajevas pateikia nuorodas į gamtos mokslą: „Beveik visas mokslas remiasi energijos tvermės dėsniu; bet energijos tvermės dėsnis duotas tik tikėjimui, kaip ir plačiai nuskambėjusi atomistinė teorija“ (ten pat, p. 43). Kiekvieną mokslą grindžia tam tikras aksiomų pamatas. Aksiomos prii-

mamos kaip savaime suprantami dalykai, be įrodymo. „[V]isi pripažįsta, kad aksiomos neįrodomos, kad jos yra tikėjimo objektas, tik tarsi nelaisvo, būtino, saistančio tikėjimo“ (ten pat, p. 43).

Vadinasi, tikrasis žinojimas siekia žinojimo pagrindus, bet jis prieinamas tik tikėjimui arba vadinamajai tiesioginei intuicijai. Ir todėl, žinoma, „nėra pagrindo teigti, kad žinojimas turi pirmenybę prieš tikėjimą“ (ten pat, p. 43).

Bet mums atrodo kitaip. Ir dera turėti galvoje, kad tai pažeistos, liguistos žmogaus prigimties padarinys. Dėl šio pažeidimo mes reikalaujame įrodomojo žinojimo, dėl jo mūsų pažintinis procesas grindžiamas subjekto ir objekto perskyra, dėl jo mes pirmumą teikiame regimųjų daiktų pasauliui. „Nūdienu pripažįsta tik regimųjų dalykų sritį, priima tik prievartinius dalykus, o neregimus dalykus geriausiu atveju pripažįsta tik kaip vidinės žmogaus būsenos simbolius“ (ten pat, p. 37). Ir kita N. Berdiajevo teksto citata: „Regimųjų dalykų karalystėje užsislendusi racionalioji nūdienu neigia tikėjimą ir apsimeta, kad jai jo nereikia“ (ten pat, p. 37).

Ar yra išeitis iš šios padėties? Ar žmogus dabar neišvengiamai turi likti apimtas liguisto pažinimo būsenos ir tegali diagnozuoti savo pažinimo galios defekto pobūdį?

Pažeistos prigimties būsenos žmogus negali pakeisti. Tai – Išganytojo galioje. Tačiau, suvokdamas pažeidimo specifiką, jis gali mėginti koreguoti automatinę liguistų pažintinių procesų linkmę ir stengtis kiek įmanydamas mėginti pažinti tikrovę taip, kaip ji būtų pažįstama žmogaus, kurio prigimtis vis dar pirmąsias tobulumo būklės.

Reikia suprasti, kad nepažeistos prigimties žmogaus santykis su regimųjų ir neregimųjų dalykų tikrove toks pats, jam abi tikrovės vienodai egzistuoja. Pirmosios nuodėmės aktas yra sykiu laisvas žmogaus pasirinkimas patikėti regimųjų daiktų tikrove ir paversti ją savo meilės objektu. N. Berdiajevas rašo: „Tik nauju pasirinkimo aktu, nauju meilės aktu neregimus daiktus galima padaryti regimais ir apie juos sužinoti“ (ten pat, p. 44). Ką reikėtų daryti?

„[M]es vėl turime atlikti laisvo valingo pasirinkimo veiksmą, pasirinkti kitą pasaulį savo meilės objektu, t. y. turime atlikti tikėjimo veiksmą. Neregimųjų, mūsų prarastų dalykų pasaulis mums duodamas tik per laisvą atsižadėjimo žygdarbį, tik per tikėjimo riziką ir pavojų. Neregimųjų daiktų pasauliui atskleisti reikia visos žmogaus prigimties aktyvumo, visuotinės jos įtampos, ne vien intelekto aktyvumo, būdingo žinojimui apie regimųjų dalykų pasaulį. Regimųjų daiktų

pasaulio žinojimas grindžiamas amžinu ir ypatingu tikėjimu juo; kito pasaulio žinojimas suponuoja visų pirma šio ypatingo ir amžino tikėjimo išsižadėjimą ir laisvą įtikėjimą kitu pasauliu“ (ten pat, p. 45).

Taigi turime atsižadėti tikėjimo šiuo pasauliu, atsisakyti jį laikyti savo meilės objektu ir atlikti naują tikėjimo veiksmą bei naujai „prikabinti“ savo valią prie kito – neregimų dalykų – pasaulio, jį pamilti. Tada ir sužinosime apie jį.

Tačiau tai nelengva. Mat žinojimas, nors ir yra prievartinis, bet jis nepavojingas, o tikėjimas, nors ir laisvas, yra pavojingas. „Tikėjimas – <...>, rašo Berdiajevas, – yra rizikingas ir pavojingas. Tikėjimo užmoju žmogus tarsi šoka į prarają, jis rizikuoja arba nusisukti sprandą, arba įgyti viską. Tikėjimo veiksmu, valingai ryžęsis tikėti, žmogus visada stovi ant bedugnės krašto“ (ten pat, p. 45).

Tai nesaugu. Esant pažeistai žmogaus prigimties būklei, tai labai diskomfortiška, labai nesaugi būklė. Nes nėra jokio tikrumo, jokio aiškumo, jokių garantijų.

„Tikėjimas nepažįsta garantijų, ir garantijų reikalavimas tikint rodo negebėjimą prasiskverbti į tikėjimo slėpinį. Kadangi nėra garantijų ir nėra įrodomojo priverstinumo, iš to kyla tikėjimo rizika ir pavojus, bet dėl to paties randasi tikėjimo žavesys ir jo žygdarbis. Įtikėjęs žmogus yra laisvo užmojo žmogus, įveikęs garantijas teikiančių įrodymų pagundą. Kai tikint reikalaujama garantijų, kurias teikia žinojimas, tai panašu į norą azartiniame žaidime lošti *va bank* prieš tai žvilgtelėjus į kortą. Šis žvilgtelėjimas į kortą, ši rizikos baimė, šis nepajėgumas laisvam užmoju būdingas visiems, kas tikėjimą pakeičia žinojimu, visiems, kurie sutinka tikėti tik esant garantijai. Pasirūpinkite rezultatų patikimumu, duokite garantijas, įrodykite, t. y. priverskite mus – tada patikėsime! Bet tuomet tikėti jau bus per vėlu, tikėjimo nebereikės, tuomet bus žinojimas. Tikėjimo veiksmui būdingas išsižadėjimo žygdarbis, kurio nėra žinojimo veiksmo; tikėjimo veiksmas yra laisvos meilės, nepažįstančios įrodymų, garantijų, priverstinumo, veiksmas. Tikiu į savo Dievą ne todėl, kad man įrodytas Jo buvimas, kad esu priverstas Jį priimti, kad esu gavęs dangaus garantijas kaip užstatą, o todėl, kad Jį myliu. Statau ant kortos viską, rizikuoju, išsižadu apdairaus protingumo. Ir tik todėl gaunu“ (ten pat, p. 45–46).

Kadaise krikščionių apologetas Tertulijonas suformulavo „*credo quia absurdum est*“ (lot. tikiu, nes tai absurdas, tai absurdiška). Šioje ištarmėje glūdi psichologinė tikėjimo prigimtis. Tikėdamas aš išsižadu savo apdairaus žmogiško protingumo. Ir N. Berdiajevas siūlo į tai eiti.

Jis ragina drąsiai šokti į tikėjimo prarają ir sako: pamatysit, gausite viską! „Reikia pasirinkti iš naujo – pasirinkti naują meilės objektą, t. y. išsižadėti senos meilės duotai, man jau garantuotai, primestai tikrovei, nusimesti senąjį žmogų ir gimti naujam gyvenimui naujoje, kitoje tikrovėje“ (ten pat, p. 46). Jei to nedarau, jei vietoj tikėjimo renkuosi žinojimą, atsisakau laisvės, aš bijau – bijau pavojaus, bijau problemiško buvimo – ir teikiu pirmenybę tam, kas garantuota ir saugu, t. y. gyvenimui šios gamtinės tikrovės prievartoje. Bet taip aš prarandu galimybę įgyti aukštesnį protingumą, gerokai viršijantį mano prigimtinio proto ribas.

N. Berdiajevas, plėtodamas Bažnyčios tėvų senąją tradiciją, mūsų protą vadina mažuoju protu ir kalba apie kitą, didįjį, dieviškąjį protą – *Logos*, – kurio dalininku žmogus gali būti, iš kurio plaukia išmintis ir jo pašaukimo pilnatvė. Bet į šį *Logos* žmogus gali įžengti tik per tikėjimą. *Logos* ir yra tas netikėtas laimėjimas, kurį gauni kaip apstybę lyginant su tuo, ką praradai, tai didžiulis atlygis už tikėjimo drąsą. „Tikėjimas yra atskleidimas savajame „aš“ to, kas yra <...> dieviška, jis yra išėjimas iš „aš“ ir atidavimas savęs tam, kas yra aukščiau“ (ten pat, p. 50).

„Reikia surizikuoti, pritarti absurdui, išsižadėti savo proto, viską pastatyti ant kortos ir šokti į prarają, tik tada atsiskleis aukščiausias *tikėjimo* protingumas. Bet iki tikėjimo veiksmo, iki laisvo išsižadėjimo ir sutikimo su viskuo dėl tikėjimo šis tikėjimo protingumas negali atsiskleisti <...>. Tikėjimo veiksmu reikia išskleisti sparnus, išsižadėti savęs, tada pakylis ir įgyji aukščiausiąjį protą. Tikėjime individualus mažasis protas išsižada savęs dėl dieviškojo proto, ir tada žmogui suteikiamas universalus, malonės pripildytas suvokimas“ (ten pat, p. 46). Šis suvokimas yra taip pat žinojimas, bet „aukščiausias ir visiškas žinojimas, kuris mato viską, mato beribiškumą“ (ten pat, p. 47). O mūsų prigimtinio proto prieinamas žinojimas yra ribotas, dalinis, be to – liguistos žmogaus prigimties būklės nuspalvintas.

Taigi N. Berdiajevas pristato mažojo ir didžiojo proto idėją. Ir jų santykį, beje, vadina pamatine filosofijos problema. Taigi pasak jo, „[e]gzistuoja ribotas protas, samprotis, racionalistų protas, ir dieviškasis protas, mistikų bei šventųjų protas“ (ten pat, p. 49). Jis mano, kad „*religiję* šios dviejų protų kovos išraišką pateikia apaštalas Paulius, kai sako: „Tepasidaro kvailas, kad būtų išmincingas“, ir dar: „Šio pasaulio išmintis Dievo akyse yra kvailystė.“ Tai ir reiškia, kad „kvailystei“, mažojo proto išsižadėjimui būdingas didžiojo proto siekis, o „šio pasaulio išminčiai“, mažojo proto pergalei nėra būdingas didysis protas, jai būdinga „kvailystė Dievo akyse“ (ten pat, p. 48–49). „Racionalistai ir pozityvistai gina „kvailystę Dievo akyse“, neigia pasaulinį protą ir lenkiasi

žmogiškajam protingumui, kuris atkerta nuo objekto, nuo kosmoso, nuo visatos“ (ten pat, p. 49).

„Universalusis protas igyjamas per beprotišką individualaus proto išsižadėjimą. Iškiliausieji krikščionių ir pagonių filosofai, kuriems filosofija buvo šventa, pripažino, kad egzistuoja aukščiausias, dieviškasis protas – *Logos*, kuriame subjektas ir objektas yra tapatūs. <...> *Logos* yra subjekto ir objekto tapatybė; jame yra duotas žmogaus ir kosmoso, mikrokosmo ir makrokosmoso bendrumas. Išsižadėdamas mažojo proto, sampročio, ir išitraukdamas į didįjį protą, *Logosą*, pro chaosą, pro gamtos fatumą žmogus praregi pasaulio Protą, pasaulio Prasmę“ (ten pat, p. 49).

Vadinasi, pačioje gelmėje žinojimas ir tikėjimas nėra skirtingi dalykai. Tik paviršutiniškai žvelgiant matyti jų priešingumas. Žinojimas suponuoja tikėjimą, o tikėjimas yra aukščiausia, visiško žinojimo forma. Taigi žinojimas ir tikėjimas iš esmės yra viena.

Diakonas Nerijus Pipiras

Krikščioniškosios antropologijos pėdsakai Dievo tarno arkivyskupo Mečislovo Reinio studijoje „Rasizmo problema“

Reikia prisipažinti, kad jau pačioje teksto įžangoje imuosi nelengvos užduoties. Raktas į šį tekstą tegul būna šiuolaikinės XXI amžiaus visuomenės palyginimas su globalia miesto dykuma pačia plačiausia ir tikriausia prasme. Visi pripažįstame, kad dūstame nuo vertybinio ozono sluoksnio nykimo, kad visuomenėje mažėja galimybių sustoti ir pamatyti tikrą žmogaus, kaip Dievo kūrinio, grožį. Šventumas pamažu perkeliamas į netikrovišką ir praktiniam materializmui nepavojingą sritį. Tai yra grėsmė, kurią taikliai įvardija popiežius Pranciškus pirmojoje savo enciklikoje *Lumen fidei*. Jis sako, jog menkstant tikėjimui kyla pavojus, jog pranyks ir gyvenimo pagrindai. Jei neliks tikėjimo į Dievą, susilpnės ir tarpusavio pasitikėjimas. Žmonės vienas tik baimė, stabilumui iškilis pavojus (1). Tai nėra vien tik dabar popiežiaus nurodytas pavojus. Apie jį kalba ir mūsų tautietis kankinys arkivyskupas Mečislovas Reinys savo daugiau nei prieš septynias dešimtis metų parašytoje studijoje „Rasizmo problema“. Šiose eilutėse noriu aptarti svarbiausią šioje knygoje nagrinėjamą temą – krikščioniškąjį mokymą apie žmogų iššūkių kontekste. Labai svarbu pabrėžti, jog ir XXI amžiaus pradžios žmonės gyvena ant pražūtingo praktinio materializmo ar pozityvizmo

pavojaus slenkščio. Tad arkivyskupo mintis, išdėstyta knygoje „Rasizmo problema“, galima būtų drąsiai laikyti pranašiškomis.

1. Svarbesni arkivyskupo Mečislovo Reinio biografijos momentai

Mečislovas Reinys gimė 1884 m. vasario 5 d. Utenos rajone, Daugailių parapijos Madagaskaro kaime (2). Baigė ne tik Daugailių pradžios, Mūrinės Ašmenos mokyklas, bet ir Rygos gimnaziją (3).

1901 m. įstojo į Vilniaus kunigų seminariją. 1905 m. buvo išsiųstas mokytis į Peterburgo dvasinę akademiją. 1907 m. birželio 10 d. išventintas kunigu. 1909 m. Mečislovas Reinys išvyksta studijuoti į Belgijos filosofijos institutą prie Liuvėno universiteto. 1913–1914 m. Strasbūro universiteto Teologijos fakultete pas profesorių Albertą Langą gilina žinias apologetikos srityje.

1914 metais Mečislovas Reinys grįžta į Lietuvą. Skiriamas Vilniaus Šv. Jonų bažnyčios kamendoriumi. 1916 metų rudenį pradeda seminarijoje dėstyti filosofiją (4). Būdamas Vilniuje, kunigas Mečislovas Reinys aktyviai dalyvauja Lietuvos tautinio atgimimo sąjūdyje. Minint nepriklausomybės paskelbimo pirmąsias metines, ta proga surengtame minėjime pasako ugingą kalbą. Netrukus 1919 m. vasario 22 d. raudonarmiečių suimamas ir iki liepos 24 d. kalinamas (5).

1922 m. skiriamas profesoriauti į kuriamą universitetą Kaune (6). Čia taip pat aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Krikščionims demokratams laimėjus Seimo rinkimus, nuo 1925 m. rugsėjo 25 d. iki 1926 m. balandžio 5 d. Mečislovas Reinys dirba Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministru. Jis pradėjo tvarkyti itin painius Lietuvos ir Apaštalų Sosto santykius. Arkivyskupiui Jurgiui Matulaičiui patarus, dirbo trimis kryptimis: rūpinosi Lietuvos bažnytinės provincijos sudarymu; abipusės atstovybės buvimu; konkordato tarp Vatikano ir Lietuvos Respublikos sudarymu. 1926 m. balandžio 5 d. popiežius Pijus XI skiria Mečislovą Reinį titulinium Tiddi vyskupu ir Vilkaviškio vyskupo Antano Karoso padėjėju-koadjutoriumi (7).

Vilkaviškio vyskupijoje jis dirbo iki 1940 metų, kuomet mirus Vilniaus arkivyskupo Romualdo Jalbžkykovskio padėjėjui vyskupui Kazimierui Mikalojui Michalkevičiui, Lietuvos užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys paprašė Vatikano valstybės sekretoriaus Vilniaus vyskupu skirti lietuvį. Atsižvelgdamas į tai, 1940 m. liepos 18 d. Apaštalų Sostas vyskupą Mečislovą Reinį paskyrė titulinium Cypselos arkivyskupu ir Vilniaus arkivyskupo padėjėju (8).

Nuo 1945 m. liepos 9 d. iki 1947 m. birželio 12 d. arkivyskupas Mečislovas Reinys buvo visateisis Vilniaus arkivyskupijos valdytojas. 1947 m. birželio 12 d. suimtas, Ypatingojo pasitarimo prie SSRS MGB už „talkinimą tėvynės išdavikams, dalyvavimą antitarybinėje nacionalistinėje organizacijoje ir antitarybinę agitaciją“ nuteistas 8 metams. Tų pačių metų gruodžio 25 dieną su ypatingu konvojumi, griežtai saugomas, izoliuotas nuo kitų kalinių, buvo išvežtas į nuosprendžio atlikimo vietą – Vladimiro kalėjimą. Čia ištikimas Viešpaties tarnas, iškentęs visas kančias, 1953 m. lapkričio 8 d. iškeliaavo į amžinybę. Buvo palaidotas bendrame kalinių kape (9).

2000 m. gegužės 7 d. popiežius Jonas Paulius II Romoje, Koliziejaus aikštėje, paskelbė 114 lietuvių kankinių, papildžiusių XX amžiaus Martirologiją. Vienas iš jų – arkivyskupas Mečislovas Reinys.

Arkivyskupas – tremtyje miręs pasipriešinimo sovietiniam režimui dalyvis – 2009 m. vasario 16 d. buvo apdovanotas (po mirties) Vyčio kryžiaus ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi (10). Pradėta jo beatifikacijos byla.

Apie šį neeilinį žmogų daug mokslo publikacijų yra paskelbusi dr. Aldona Vasiliauskienė, įvairiapusę kunigo asmenybę savo moksliniuose darbuose yra pristatę ir kiti autoriai.

2. Mokslinis rašytinis palikimas

Nuo 1922 metų rugsėjo Mečislovas Reinys dirba Lietuvos universitete. Čia dėsto bendrąją, lyginamąją ir pedagoginę psichologiją, eina Teorinės psichologijos katedros vedėjo pareigas Teologijos fakultete. Tais pačiais metais išrenkamas Katalikų mokslo akademijos moksliniu sekretoriumi. 1939 metais jam suteikiamas akademiko vardas (11).

1921 metais, dar dirbdamas Vilniuje, Mečislovas Reinys išvertė iš rusų kalbos Georgijaus Čelpanovo psichologijos vadovėlį, kuriuo Lietuvos mokyklose buvo naudojama visa tarpukarij. Versdamas vadovėlį, Mečislovas Reinys kartu kūrė ir lietuviškąją psichologijos mokslo terminiją. Skaitydamas paskaitas ar kalbėdamas kokiuose renginiuose, prelegentas stengdavosi visą medžiagą pateikti vaizdžiai, gyvenimiškai. Su studentais bendravo nuoširdžiai, netgi patardavo, kaip išvengti pervargimo per atsiskaitymus. Deja, paskaitų medžiagos iki mūsų dienų nėra išlikusios. Keletas uolesnių studentų 1931 metais yra išleidę rankraštinio formato knygelę „Psichologija (bendroji ir lyginamoji)“, kurioje išspausdinti pas-

kaitų konspektai. Pats profesorius vertingesnius studentų darbus siūlydavo spausdinti įvairiuose mokslo populiarinimo leidiniuose. Visuomet stengdavosi atsakyti į studentus dominančius klausimus, gebėjo kiekvieną žmogų suprasti ir deramai įvertinti. Neapsiribojo vien tik universiteto auditorija, rašė pratarmes įvairioms mokslinėms knygoms, vertė tuometinių užsienio mokslininkų darbus į lietuvių kalbą, pats rašė mokslinius straipsnius, kuriuos spausdino žurnale „Logos“. Juose vyskupas analizavo tikėjimo, dvasingumo, doros problemas, gvildeno įvairius filosofijos, religijos, estetikos, pedagogikos, psichologijos, logikos, socialinius ir politinius klausimus, nagrinėjo istorinę, kultūrinę tematiką (12).

Deja, rašytinis arkivyskupo Mečislovo Reinio palikimas nėra surinktas ir išleistas.

Šiose eilutėse drįsau praskleisti šydą ir pristatyti studijoje „Rasizmo problema“ dėstomas mintis.

3. Žmogus arkivyskupo Mečislovo Reinio studijoje „Rasizmo problema“

Derėtų atkreipti dėmesį, kad arkivyskupas Mečislovas Reinys savo studijoje kritikuoja utopinę ideologiją, kurioje juntama įvairių prielaidų samplaika. Tai teigdamas, jis remiasi popiežiaus Pijaus XI, to meto Europos vyskupų teiginiais, filosofiniu ir moraliniu požiūriu (13).

Todėl studija „Rasizmo problema“ pasižymi kritiškuumu ir principingumu. Vienas pagrindinių tikslų rašyti šį darbą, be popiežiaus Pijaus XI raginimo, manau, buvo siekis padėti žmonėms, kurie didžiųjų išbandymų metu atsidūrė sąžinės kryžkelėje. Ne paskutinėje vietoje ir krikščioniškosios žmogaus sampratos priminimas bei analizė. Ši studija aktuali ir šiandien. Per visus knygos puslapius driekiasi labai ryški gija, kurią savo mokyme pabrėžė Vatikano II Susirinkimas ir popiežiai: žmogus yra Dievo kūrinys, norėtas dėl jo paties; jis geba pažinti savo Kūrėją, atsiskleidžiantį per kitus žmones ir pasaulį. Arkivyskupas troško, kad šios tiesos žmonės nepamirštų tuomet, didžiųjų išbandymų akivaizdoje. Visa tai prasminga prisiminti ir dabar, gyvenant praktinio materializmo laikais. Todėl dar rašomos knygos medžiaga buvo plačiai skleidžiama Lietuvos visuomenėje. Kaip pažymi vysk. dr. Jonas Boruta SJ, atskirais straipsniais monografijos skyriai buvo skelbiami „Tiesos kelyje“, „LKMA Suvažiavimo darbuose“, sutrumpinti skyrių tekstai – katalikų dienraštyje „XX amžius“, Katalikų veikimo centro būstinėje Kaune 1938 m. lapkričio 21–29 d. organizuotos studijų dienos.

Kaip yra sakęs pats arkivyskupas sovietų tardytojui, jo tikslas buvęs visomis išgalėmis stengtis spaudoje ir pamoksluose kovoti prieš blogį ir bedievybę. Taigi čia pasireiškia Mečislovo Reinio pastoracinis uolumas dėti visas pastangas, kad visuomenė atsilaukėtų iššūkių akivaizdoje, kad žmonės nesutriktų (14). Šie arkivyskupo Mečislovo Reinio siekiai aktualūs ir šiandien. M. Reinys ragino skleisti ir matyti žmogiškumą, nesibijoti jo. Šiandien tai ypač aktualu visuomenėje, kurioje vietoj nacistinės ar bolševikinės vis labiau įsigali laicistinė ideologija, besipriešinanti vertybėms, žmogui ir Dievui ne fiziniiais ginklais. Tai iš tiesų didelis iššūkis krikščionybei ir ypač Lietuvos visuomenei, kuri, atrodo, krikščioniška jau šešis šimtmečius, tačiau daugeliu atvejų krikščioniškumas neturi gilaus pamato žmonių sąmonėje, yra tradicinis, gana paprotinis.

Jau pačioje savo studijos pradžioje arkivyskupas akcentuoja, kad didžiausias žmonijos priešas – užmaskuotas materializmas, aiškus panteizmas, kuris kertasi su krikščioniška doktrina ir filosofija. Civilizacija negali kilti iš galios. Viena tauta ar vienas kuris nors individas negali viešpatauti virš kitų tautų, kitų žmonių. Juk Kristaus atpirkimas, pasak arkivyskupo, atėjo ne per įtakos sferas. Kristus ateina gelbėti ne teisiųjų, bet nusidėjėlių. Jo atperkamoji misija – visos žmonijos gyvenimo centras ir viršūnė. Arkivyskupas primena, kad apie tai kalba Apreiškimas, kurio galutinis žodis – Kristaus įsikūnijimas niekada nebus atšauktas ar pakeistas, o žmogiškosios tradicijos, įvairių ideologinių, politinių srovių programos kinta ir privalo kisti.

Studija parašyta atsiliepiant į popiežiaus Pijaus XI kvietimą stiprinti krikščioniškas pozicijas kovoje prieš nacionalsocializmą – vienos tautos grynumo įtvirtinimą kitų tautų atžvilgiu. Atkreiptinas dėmesys, kad studijos autorius M. Reinys buvo plačiai susipažinęs su nacistine ideologija, jos ištakomis, istorija. Jau pačiuose pirmuosiuose knygos puslapiuose arkivyskupas teigia, kad Adolfas Hitleris, dar gyvendamas Austrijoje, žydus matė kaip komunizmo ir socializmo nešėjus, tautybės neigėjus, tautų išnaudotojus, kurie siekia viešpatauti pasaulyje (15). Pasak autoriaus, viena tauta negali pasisavinti išrinktosios tautos teisių.

3.1. Tiesos ieškojimas

Jau tuomet arkivyskupas pranašingai perspėjo, kad žmonijai prazūtį neša nuodėmės sąvokos, Dievo malonės, išpažinties ir nusižeminimo pašalinimas (16). Tiesos pašalinimas, arba kelionė su daugeliu tiesų ne į Tiesą. Koks galėtų būti šios problemos sprendimas šiandien? Pirmiausia prielaidų kaita. Reikia priimti tas prielaidas, kurios leidžia susitikti su Asmeniu bei Tie-

sa ir juos atskleisti. Ši tiesa, kurios esmė yra Asmuo, nebus matoma tam, kuris liks atokiau ir bus abejingas; ši tiesa nebus matoma tam, kuriam jo asmeniniame gyvenime ir jo gyvenimo koncepcijoje pakanka savęs ir kuris pats yra tiesa. Pažinti tą vienintelę tiesą galima tik tada, kai žmonės nebijo pastatyti ant kortos visų savo gyvenimo ir mąstymo prielaidų. Tokios pažinimo pastangos, kurių jokių būdu nepavadinsi nei teorinėmis, nei akademinėmis, laiduojamos Jėzaus pažadu: „Kas klauso mano žodžių ir juos vykdo...“, taigi kas į juos orientuoja savo gyvenimą, „...supras...“, pamatys, „...ar aš kalbu pats iš savo galvos...“, ar tik savo asmeninę tiesą, kuri yra viena iš daugelio, skelbiu, „...ar tas mokslas iš Dievo...“ ir yra tiesa (plg. Jn 7, 17) (17).

Kristaus tiesa skirta kiekvienam žmogui. Arkivyskupas M. Reinys pažymi, kad Kristus atėjo išganyti visų žmonių nepaisant kalbos, rasės ar epochos. Praėjus keletui dešimtmečių po herojiškos arkivyskupo M. Reinio mirties, Bažnyčia palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II lūpomis išpažins, kad Jėzus Kristus pasitinka kiekvienos epochos žmogų, ragindamas pažinti tiesą, kuri išlaisvina. Tuose žodžiuose slypi reikalavimas ir perspėjimas. Tai reikalavimas sąžiningai priimti tiesą – kaip tikrosios laisvės sąlygą. Kartu tai perspėjimas saugotis bet kurios tariamos laisvės, paviršutiniškai ir vienašališkai suprastos, neišigilinant į visą tiesą apie žmogų ir pasaulį. Todėl Kristus ir šiandien, po dviejų tūkstantmečių, atsistoja tarp mūsų kaip tasai, kuris atneša žmogui laisvę, besiremiančią tiesa, kuris išlaisvina žmogų nuo to, kas tą laisvę apriboja, sumažina ir laužo iš pat šaknų žmogaus dvasioje, jo širdyje, jo sąžinėje. Nereikia pamiršti, kad arkivyskupas M. Reinys pats didžiadvasiškai ir be kompromisų stojo tiesos pusėn, gyvenęs, kaip sako Jonas Paulius II, „dvasia ir tiesa“ (18).

Kalbėdamas apie tiesą, arkivyskupas nurodo dar vieną pavojų. Tuomet, kai vertybinę sistemą pasisavina ideologija, išnyksta ryšys tarp gamtos ir Dievo. Todėl kyla pagunda iš gyvenimo ištrinti nuodėmę. O jei nelieka nuodėmės sąvokos, beprasmiška kalbėti ir apie religiją net plačiąja prasme. Tuomet ribota tampa tai, kas nuo amžių buvo apibrėžiama kaip metafizika. Žmogus pats tampa visko matu (19).

Kiekvienas žmogus yra individualus. Jis nuo pat savo egzistencijos žemėje pradžios turi savitą supratimą apie teisę, dorą, meną, kalbą, turi matus ir skaičius, laikosi religijos, parodo tokią dvasios struktūrą, taigi apskritai nėra ir negali būti netobulo ar alogiško žmogiškumo (20). Žmogus, kaip toks, turi dvasinę sielą ir tuo jis yra kilnesnis už visas kitas gyvas būtybes. Tačiau čia – dvasinėje sieloje – dalyvaujama kaip Dievo

dovanoje, todėl žmogui nedera būti jos šeimnininku – nuo žmogaus nepriklauso, kokia bus siela. Arkivyskupas cituoja Hermaną Muckermaną, kuris yra sakęs, jog tik žmogui yra skirta dalyvauti Dievo dovanoje – dvasinėje sieloje, kuri yra tas bendras dalykas, visus žmones suartinantis ir iškeliantis virš visko, „kas tik gyvena ant žemės“ (21).

Jau tuomet arkivyskupas akcentavo, kad ši tiesa yra slidi ir, atsistojus ant slidaus kelio, dažniausiai tenka slysti toliau. Negalima peržengti ribos tarp materijos ir dvasios. Pasaulio buvimas, jo judesiai, tikslingumas, tvarka – specifinis teodicijos objektas. Filosofija prieina išvada, kad yra pasaulio Kūrėjas Dievas, tad, vadinas, pasaulis savo buvimo ar vyksmo negali išaiškinti, kad jame nėra tam reikiamų jėgų ir savybių. Taigi darytina būtina išvada – Dievas negali būti tokios prigimties kaip pasaulis. Tik pripažinus Dievą kaip pasaulio priešastį galima prieiti prie Jo visagalybės. Būtent pasaulio tikslingumas ir tvarka įrodo Dievo išmintį. Dievo išminties ir visagalybės buvimo konkretus įrodymas kuriant pasaulį nemažiau byloja už tai, kad Dieve yra ir valia. Proto ir valios buvimas įrodo, jog Dievas yra asmuo, vadinas, atskiras nuo pasaulio – sąmoningas. Tik su šitokiomis savybėmis Dievas gali būti pasaulio priešastis, Kūrėjas (Dievas – tomistinė pažiūra) (22). Visa tai žmogus įgalus atrasti ir suvokti metafizinius dėsnius, kurie neturi priklausyti nuo laikmečio ar mados tendencijų. Iš tiesos kaip visumos negalima išskirti to, kas lengviau priimtina, to, kas gali tenkinti tik tam tikrus poreikius. Taip iškyla rizika atsidurti dykumoje be oro – kvėpavimo – gyvybės. Šios tikrovės vaizdavimas studijoje „Rasizmo problema“ yra grynų gryniausia krikščionybės apologetika: krikščionybė neturi apsiriboti tuo, kas vienam ar kitam laikmečiui joje atrodo pozityvu (23).

3.2. Žmogaus kilnumas ir išskirtinumas

Visoje studijoje galima atsekti vieną esminių krikščioniškosios antropologijos elementų. Žmogus yra tikslas, o ne priemonė. Iš esmės jis priklauso tik nuo Dievo. Žmogus yra kūnas ir dvasia. Būtent čia, pasak arkivyskupo, reiškiasi visų žmonių lygybė. Juk kiekvienas žmogus gyvena tarp kitų žmonių. Todėl kiekvieno žmogaus pastangos, skirtos visuomenės gerovei, yra labai svarbios (24).

Kiekvienas žmogus pašauktas gyvenimo pilnybei, kuri toli pranoksta jo žmogiškosios egzistencijos ribas, nes toji pilnybė – tai dalyvavimas pačiame Dievo gyvenime. Tokio antgamtinio pašaukimo didingumas atskleidžia žmogaus gyvybės didybę ir neįkainojamą vertę.

Popiežius Jonas Paulius II yra kalbėjęs, kad gyvenimas laike – tai viso bendro žmogiškosios egzistencijos pro-

ceso pamatinė sąlyga, pradinis etapas ir sudėtinė dalis. Tai procesas, kurį netikėtai ir ne dėl žmogaus nuopelnų, nušviečia pažadas ir atnaujina dieviškojo gyvenimo, visiškai įvyksiančio amžinybėje, dovana. (plg. 1 Jn 3, 1–2) (25).

Todėl žmogus, gyvendamas pagal protą ir valią, kaip sako arkivyskupas, turi pranokti bet kokią bandymą išeiti iš Dievo – Kūrėjo ribų ir pereiti prie nepriklausomo žmogaus – dievo. M. Reinys perspėja, jog toks darinys, kuriame nelieka jokio antgamtinio elemento, visiškai neturi prasmės. Religija be Dievo beprasmė. „Dievo pašalinimas iš mokyklos ir teisės, valstybės, profesijos, valsčiaus, šalinimas iš šeimos, turėjo gi iš lėto privesti prie Dievo galutinio pašalinimo ir iš kiekvieno žmogaus sielos... Brutaliai paneigus aukštesnę vienatinę ir objektyvinę moralinę tvarką, kiekviena gyvenimo sritis ėmė kurti savišką dorą“ (26). Pasidavus šiai pagundai, galima patekti į beprasmybės ratą. Juk tik Kristus, kaip sako popiežius Jonas Paulius II, yra vienintelis atsakymas, kuris nuramina žmogaus širdies troškimą (27).

Todėl didžiausias autoritetas – Dievas. Negali viskas eiti iš žmogaus ir vėl sugrįžti pas žmogų – tokia tendencija lemia politinio ir socialinio ateizmo įsigalėjimą. Tai veda į klampynes, iš kurių vis sunkiau darosi išbristi. Teisės pozityvizmas, kaip sako arkivyskupas, neveda į ateitį. Jeigu teisės kūryboje nepaisoma prigimtinės teisės, kuri galų gale atsiremia į Dievą, sudievinama žmogaus valia, atsiranda priespauda. Valstybė turi pagelbėti žmogui. Popiežius Pijus XI enciklikoje *Quadragesimo anno* sako, kad bendruomenė neturi pasiglemžti to, ką gali atlikti individualus žmogus ar smulkesnės organizacijos (28). Tai yra šiandienės Bažnyčios socialinės minties kelias. Šią tiesą pakartoja popiežius Benediktas XVI savo enciklikoje *Caritas in veritate*. Jis mini, kad šio savitarpio pagalbos principo reikia laikytis visiems siekiant pažangos ir lygybės, nes subsidiarumas be solidarumo virsta socialiniu partikuliarizmu, o solidarumas be subsidiarumo – stokojantį žeminančia socialine sistema. Šios bendrojo pobūdžio taisyklės labai paisytina sprendžiant tarptautinės pagalbos vystymosi reikmėms klausimus (29).

3.3. Šeima ir žmogaus teisės

Už savo ateitį atsakinga visuomenė. Ypač didelį vaidmenį čia vaidina šeima – nedaloma visuomenės ląstelė, kurios užduotis auklėti jaunąją kartą. Bažnyčia nuolat kalba apie kiekvieno žmogaus pareigas visuomenėje ir visos visuomenės vaidmenį ginant ir saugant žmogiškumą. Popiežius Jonas Paulius II pabrėžia, kad Bažnyčia, totalitariniams režimams iškilus į paviršių, labai aiškiai suformulavo savo požiūrį į tas

santvarkas, kurios, tariamai dėl didesnės valstybės gerovės, apribodavo piliečių teises, atimdavo iš jų tas neliečiamas žmogaus teises. Popiežius atkreipia dėmesį, kad raidė gali žudyti, o dvasia gaivina nuolat. Pasak jo, džiaugdamasi šiuo laimėjimu kartu su visais geros valios žmonėmis – su žmonėmis, tikrai mylinčiais teisingumą ir taiką, – žinodama, jog pati „raidė“ gali irgi žudyti, nes tikrai „dvasia gaivina“, Bažnyčia privalo nuolat kelti klausimą, ar žmogaus teisių deklaracija, tų teisių „raidės“ priėmimas, visur reiškia drauge ir jų „dvasios“ realizavimą. Nes yra pagrindo baimintis, jog labai dažnai esame dar toli nuo to realizavimo, o neretai visuomeninio ir viešojo gyvenimo dvasia yra tiesiog priešinga deklaruotajai žmogaus teisių raidei. Pasak popiežiaus, savo rytojų kurti solidarai gali tik visa visuomenė. Pati valstybės, kaip politinės bendruomenės, egzistavimo esminė prasmė yra ta, kad visa visuomenė, kurianti tą valstybę, tampa tarsi savo likimo viešpačiu ir valdovu. Tos prasmės nepaisoma, kai, užuot vykdžius valdžią, moraliai remiamą visuomenės ar tautos, tam tikros grupuotės valdžia primetama visiems kitiems tos visuomenės nariams. Tie dalykai labai svarbūs mūsų epochoje, kurioje taip išaugo žmonių visuomeninis sąmoningumas, o kartu ir piliečių poreikis tinkamai dalyvauti visuomenės politiniame gyvenime. Taigi nereikia pamiršti ir realių sąlygų, kuriomis gyvena atskiros tautos, ir kad būtina piliečiams tikrai ir laisvai dalyvauti viešuose reikaluose, kurie paties žmogaus pažangos ir visapusiško žmonių išsivystymo požiūriu yra esminiai.

Bažnyčia visada mokė pareigingumo bendram labui, sykiu stengėsi auklėti gerus piliečius kiekvienoje valstybėje. Taip pat Bažnyčia mokė, jog svarbiausia valdžios pareiga yra rūpintis bendra visuomenės gerove – iš to ir kyla valdžios pagrindinės teisės. Tačiau būtent dėl tų objektyvių etikos principų valdžios teisės remiasi ne kuo kitu, o objektyvių ir neliečiamų žmogaus teisių gerbimu. Nes toji bendra gerovė, kuriai valstybėje tarnauja valdžia, tik tada yra visiškai realizuojama, kai visi piliečiai gali būti ramūs dėl savo teisių. To nesant, prieinama prie visuomenės susiskaldymo, prie neklusnumo valdžiai arba prie situacijos, kai panaudojama priespauda, grasinimai, prievarta, teroras: tokių įrodymų pakankamai davė mūsų amžiaus totalizmai. Taigi žmogaus teisių pagrindai siekia įvairiapusiskai suprasto visuomeninio teisingumo sritį ir tampa pagrindiniu to teisingumo rodikliu pilietinių organizacijų gyvenime (30).

Šią labai svarbią polemiką nagrinėja ir arkivyskupas M. Reinys savo studijoje. Jis cituoja tuometinį popiežių Pijų XI, raginusį visus tikinčiuosius aktyviai veikti ginant žmogaus teises. Ši pareiga, kaip matome, aktuali

ir dabar. Katalikai – tą akcentuoja ir popiežius Pranciškus – neturi tylėti, kai daug žmonių gyvena žemiau skurdo ribos, kai Europą krečia emigracijos banga, kai žmonės dėl pragyvenimo šaltinio yra priversti palikti savo tėvynę, bendruomenę ar net šeimą, kai vis labiau įsivyrėja gyvybės nuvertinimo politika. Todėl kiekvieno kataliko pareiga priešintis tokiai socialinei filosofijai, kuri norėtų nusmukdyti žmogų iki bedvasio pėstininko nešvariame jėgos ir prestižo žaidime (31).

Arkivyskupas M. Reinys žmonijos pažangą siejo su gerai išauklėtu, gebančiu pakovoti už save ir savo išpažintąsias vertybes žmogumi. Todėl labai svarbia visuomenės laštele jis laikė šeimą, jau tuomet nurodydamas, kad viena svarbiausių šeimos užduočių ugdyti asmenybę. Arkivyskupas M. Reinys, vienas iš pedagoginės psichologijos kaip mokslo disciplinos kūrėjų Lietuvoje, gina šeimą kaip auklėjimo instituciją (32).

Galima sakyti, kad šią temą gerokai išplėtojo pal. popiežius Jonas Paulius II. Pacituosiu tik vieną dokumentą – apaštališkąjį paraginimą *Familiaris consortio*. Čia sakoma, kad tėvų teisė ir pareiga auklėti yra *esminė*, ji susijusi su žmogaus gyvybės perdavimu; ši pareiga yra *pirminė* ir *svarbesnė* už kitų asmenų auklėjimą, nes meilė, jungianti tėvus su vaikais, yra išskirtinė; ji *nepamainoma* ir *nepavadojama*, todėl visiškai negali būti perduodama kitiems nei jų įgyjama. Negalima pamiršti, sako popiežius, kad be šių bruožų, apibūdinančių auklėjamuosius tėvų uždavinius, svarbiausia yra *tėvo ir motinos meilė*, auklėjamajame darbe padedanti tobulai tarnauti gyvybei: *tėvų meilė iš pat pradžių tampa sąžine*, o kartu ir *norma*, kuri skatina ir duoda kryptį konkrečiai auklėjimo veiklai, praturtindama ją tokiais vertingais meilės vaisiais kaip jautrumas, pastovumas, gerumas, paslaugumas, nesuinteresuotumas ir aukos dvasia (33).

Pabaiga

Dievo tarno arkivyskupo Mečislovo Reinio chrestomatine studija „Rasizmo problema“ – vienas pirmųjų mokslinių darbų, kuriame visapusiškai nagrinėjama fašistinė ideologija. Studijos autorius susipažinęs su pagrindinėmis šios ideologijos mintimis. Jas atremia per krikščioniškojo tikėjimo ir įvairių mokslinių prieičių prizmes. Svarbu pasakyti, kad šioje studijoje atskleidžiamos svarbiausios krikščioniškosios antropologijos idėjos: žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą; Kūrėjo norėtas dėl jo paties; kiekvienas žmogus yra asmuo.

Arkivyskupas jau tuomet pranašiskai kalbėjo apie grėsmes, kurias lemia šeimos kaip institucijos menkinimas, tiesos pliuralizmas, pozityvizmas, nuodėmės

ištrynimais iš žmogaus sąmonės. Šios mintys aktualios ir šiandien, kai vis labiau įsivyrąja laicistinė ideologija. Visa tai kuria ne liudijimo, bet žmogaus, kaip tokio, vegetacinę dykumą. Šioje laikmečio situacijoje Bažnyčia turi be galo radikaliai skelbti tikrąją evangelinę Gyvybės ir Vilties žinią. Taigi arkivyskupo Mečislovo Reinio teiginiai, išdėstyti studijoje „Rasizmo problema“, yra labai svarbus šiuolaikinės krikščioniškosios apologetikos dėmuo, kuriame atsiskleidžia tiesos apie žmogų didybę.

Baigiant dera atkreipti dėmesį, kad studija „Rasizmo problema“ nėra pakankamai moksliskai išnagrinėta. Šios eilutės – veikiau pirmas bandymas nudengti šydą. Tikiuosi, kad rimtesnių ir nuodugnesnių mokslinių studijų sulauks ir visas Dievo tarno arkivyskupo Mečislovo Reinio mokslinis palikimas, juolab kad, kaip minėta šiame straipsnyje, yra pradėta arkivyskupo beatifikacijos byla.

Nuorodos

(1) Plg. Pranciškus. *Lumen fidei*, 55. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2013.

(2) *Urbonaitė A., Šiugžda E.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio, valstybininko, mokslininko, šventojo kankinio 100-osioms gimimo metinėms. Kaunas, 1984. P. 4–5.

(3) Ten pat. P. 52.

(4) Arkivyskupo Mečislovo Reinio atsiminimai. LMAB rankraščių skyrius. F-318-.39894. Fotokopijos. Autoriaus asmeninis archyvas.

(5){Autorius nenurodytas}. Arkivyskupas Mečislovas Reinys. Chicago, 1977. P. 32–34.

(6) *Urbonaitė A., Šiugžda E.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio, valstybininko, mokslininko, šventojo kankinio 100-osioms gimimo metinėms. P. 52.

(7) *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio gyvenimo ir veiklos datos. Utena: Indra, 2003. P. 18.

(8) Ten pat. P. 28.

(9) Ten pat. P. 38.

(10) *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio pėdsakais Vladimire // <http://www.voruta.lt/arkivyskupo-mecislovo-reinio-pedsakais-vladimire>.

(11) Plg. *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys: akademinė veikla (1922–1940) // *Soter*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2011. Nr. 39 (67). P. 102–103.

(12) *Vasiliauskienė A. M.* Reinys – krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojas // *Soter*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2006. Nr. 17 (45). P. 86.

(13) Plg. *Prunskus V.* Antanas Maceina: rasizmas ir tauti-

nės mažumos valstybėje // *Logos* 57. 2008 spalio–gruodis. P. 47–48.

(14) Plg. *Boruta J. SJ.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio kankinystė – atsitiktinumas ar sąmoningas apsisprendimas? // *LKMA metraštinis*. T. 25. Vilnius: Lietuvos katalikų mokslo akademijos leidykla, 2004. P. 11–63.

(15) *Reinys M.* Rasizmo problema. Kaunas, 1939. P. 15.

(16) Ten pat. P. 90.

(17) *Heinzpeter H.* Kovoti už ginčą dėl tiesos? – Kai tolerancija tampa masteliu // www.prizme.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=181.

(18) Jonas Paulius II. *Redemptor hominis*, 12 // www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/redemptor-hominis.html.

(19) *Reinys M.* Rasizmo problema. P. 90.

(20) Ten pat. P. 22.

(21) Plg. ten pat. P. 25.

(22) Ten pat. P. 35.

(23) Ten pat. P. 39.

(24) Ten pat. P. 41–46.

(25) Jonas Paulius II. *Evangelium vitae*, 2 // http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/evangelium-vitae.html.

(26) *Reinys M.* Rasizmo problema. P. 56.

(27) Jonas Paulius II. *Veritatis splendor*, 7 // http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/veritatis-splendor.html.

(28) Pijus XI. *Quadragesimo anno*, 23.

(29) Benediktas XVI. *Caritas in veritate*, 58. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2007. P. 68.

(30) Jonas Paulius II. *Redemptor hominis*, 17 // http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/redemptor-hominis.html.

(31) *Reinys M.* Rasizmo problema. P. 84.

(32) Ten pat. P. 80.

(33) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas dėl krikščioniškosios šeimos uždavinių šiuolaikiniame pasaulyje *Familiaris consortio*, 36 // www.lcn.lt/b_dokumentai/ap_paraginimai/familiaris_consortio.html.

Paskirtas naujas apaštališkasis nuncijus

Kovo 8 dieną Šventasis Tėvas Pranciškus apaštališkuoju nuncijumi Lietuvoje paskyrė arkivyskupą **Pedro López Quintana**.

Arkivyskupas Pedro López Quintana gimė Barbastre (Ispanijoje) 1953 m. liepos 27 d. Kunigystės šventimus priėmė Santjago de Kompostelos arkivyskupijoje 1980 m. birželio 15 d. Įgijęs kanonų teisės daktaro laipsnį, 1984 m. vasario 1 d. pradėjo dirbti Šventojo Sosto diplomatinėje tarnyboje. Darbavosi Popiežiškiosiose atstovybėse Madagaskare, Filipinuose, Indijoje bei Jo Šventenybės Valstybės sekretoriato Bendrųjų reikalų skyriuje. 1998 m. vasario 7 d. paskirtas Bendrųjų reikalų patarėju, 2002 m. gruodžio 12 d. – titulinu Agropolio arkivyskupu ir apaštališkuoju nuncijumi. 2003 m. vasario 8 d. arkivyskupas Pedro López Quintana tapo apaštališkuoju nuncijumi Indijoje ir Nepale, o 2009 m. gruodžio 10 d. – apaštališkuoju nuncijumi Kanadoje. Nuo 2013 m. rugsėjo 30 d. apaštališkasis nuncijus Pedro López Quintana dirbo Valstybės sekretoriato Bendrųjų reikalų skyriuje. Arkivyskupas Pedro López Quintana, be savo gimtosios ispanų kalbos, dar moka italų, anglų, prancūzų ir portugalų kalbas.

Ligšiolinis apaštališkasis nuncijus Baltijos šalyse arkivyskupas Luigi Bonazzi buvo paskirtas apaštališkuoju nuncijumi Kanadoje ir išvyko iš Lietuvos šių metų sausio 28 d. Nuo jo išvykimo Šventojo Sosto atstovybei vadovavo laikinasis reikalų patikėtinis monsinjoras Giovanni Gaspari.

-lvks-

Diakono šventimai Telšių vyskupijoje

Kovo 2 d. Žemaičių Kalvarijos bazilikoje iškilmingų šv. Mišių metu Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikui **Donatui Liutikai** suteikė diakono šventimus.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Vasario 25–27 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupai: S. Tamkevičius, G. Grušas, vyskupai: E. Bartulis, J. Boruta, J. Ivanauskas, L. Virbalas, K. Kėvalas, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Vodopjanovas.

Posėdyje buvo apsvarstytos LVK sekretoriato, Lietuvos šeimos centro, Lietuvos katechetikos centro, Lietuvos Caritas, Lietuvos jaunimo pastoracijos centro, *Bažnyčios žinių*, *Iustitia et pax* komiteto praėjusių metų veiklos ataskaitos.

Ganytojai aptarė *Jaunuolių rengimo Atgailos, Eucharistijos ir Sutvirtinimo sakramentams gaires*. Nuspręsta, kad Sutvirtinimo sakramentas teikiamas asmenims nuo 15 metų, paliekant vietos ordinarui teisę nuspręsti kitaip.

Liturgijos komisijos pirmininkas vysk. R. Norvila pristatė susirinkusiems liturgines *Gedulines valandas* pagal jau paruoštus *Liturginių valandų* tekstus. Nuspręsta išspausdinti šį tekstą ir dalyti vyskupijose.

Ganytojai apsvarstė Lietuvos šeimos centro pasiūlymus Šeimos metams švęsti. Išrinktas ir patvirtintas oficialus Šeimos metų logotipas. Per diskusijas dėl Šeimos centro pasiūlymų pabrėžta tikinčiųjų bendruomenių ir dvasininkų aktyvaus dalyvavimo organizuojant šventinius renginius svarba. Ypatingas dėmesys šeimoms bus skiriamas švenčiant vyskupijų šventes ir parapiinių atlaidų dienas. Nutarta gegužės 15 dieną Kaune, Žalgirio arenoje, organizuoti nacionalinį renginį, sutelksiantį Lietuvos krikščioniškas šeimas, o rugsėjo 27 dieną Kaune organizuoti eiseną už gyvybę ir šeimą. Spalio mėnesį ketinama surengti ekumeninę konferenciją šeimos klausimais, o birželio 1 dieną dalyvauti Vilniuje Ortodoksų Bažnyčios organizuojamoje ekumeninėje Eisenoje už gyvybę.

Nutarta parengti šeimoms skirtas maldas; leisti visuotinius maldavimus papildyti atskirais maldavimais už šeimas ir besirengiančiuosius santuokai; puoselėti ir skatinti šeimose Kristaus ar šventųjų ikonų piligrimystes parapijos ar tarp-parapiiniu mastu; adoracijų metu prašoma melstis už šeimas. Be to, ganytojai kviečia kunigus sekmadieniais kiekvienose šv. Mišiose į Visuotinę maldą įterpti bent vieną Šeimos metams skirtą maldavimą. Esant galimybei, besiruošiantys kurti šeimą sužadėtiniai kvieštini į specialiai jų intencija aukojamas šv. Mišias. Lietuvos vyskupai ypač ragina klebonus burti šeimų grupes savo parapijose ir dvasiškai jas lydėti. Skatinama parapijos šeimų bendrystė ir įvairios tęstinės iniciatyvos: susibūrimai po šv. Mišių, maldos grupės, savitarpio pagalba; kviečiama klebonus organizuoti parapijų Šeimos šventę ir rekolekcijas šeimoms; skatinti kunigų pastoracinį jautrumą patiriantiems skaudžius išgyvenimus (išsiskyrimą, sutuoktinio netektį ir juos neretai lydinčią nevilgtį); kviečiama Šeimos metais kiekvienoje vyskupijoje per atlaidus prisistatyti įvairius šeimų judėjimus, kviešti šeimas liudyti savo patirtį. Lietuvos šeimos centras įvairias idėjas skelbs savo *Aplinkraštyje* ir internetiniame tinklalapyje www.lietuvosseimoscentras.lt. Visi tikintieji kviečiami aktyviai savo pasiūlymus ir idėjas siųsti Lietuvos šeimos centrui.

LVK delegatas užsienio lietuvių sielovadai prel. E. Putrimas pasidalijo mintimis apie savo veiklą. Jis informavo, kad užsienio lietuviai dėjuojasi ir dėkoja Lietuvos vyskupams už sprendimą paskelbti pirmąjį kovo sekmadienį Maldos už lietuvius pasaulyje sekmadieniu. Šis sekmadienis nuo šiol kasmet maldoje vienas visame pasaulyje išsibarsčiusius mūsų tautiečius.

Ganytojai pritarė, kad Pakutuvėnų namų vyresnysis br. Gediminas Numgaudis OFM būtų paskirtas Švedijos lietuvių sielovados koordinatoriumi. Jis kartu su kitais Pakutuvėnų bendruomenės broliais rūpinsis šio krašto lietuvių sielovada. Buvo aptartos ir pietvakarių Vokietijos lietuvių sielovados perspektyvos.

Posėdyje buvo pasidalyta informacija apie valstybės ir Bažnyčios santykių aktualijas. Rengiantis neeiliniam Vyskupų sinodui šeimos klausimais, kovo 20–21 d. Romos Laterano universitete organizuojamas seminaras „Jonas Paulius II – šeimos popiežius“. Suvokdami šių metų prasmingumą Lietuvos tikintiesiems ir šeimos svarbą Bažnyčioje, ganytojai delegavo dalyvauti šiame seminare vysk. L. Vodopjanovą OFM.

LVK pirmininkas delegavo LVK vicepirmininką vysk. R. Norvilą atstovauti jam CCEE plenariniame posėdyje, kuris vyks Romoje 2014 m. spalio 2–4 d.

Rugsėjo 18–21 d. Madride organizuojamos Europos socialinės dienos. Į jas deleguojamas vysk. K. Kėvalas, kuris su grupe tikinčiųjų atstovaus Lietuvai.

Vokietijos Vyskupų Konferencijos pirmininkas pakvietė LVK pirmininką arkiv. S. Tamkevičių SJ dalyvauti 99-osiose Vokietijos katalikų dienose, kurios vyks gegužės 28–birželio 1 dienomis Regensburge. Vienbalsiai nutarta, kad pirmininkui šiame garbingame renginyje atstovaus vysk. J. Kauneckas.

Pasibaigus Lietuvos skautų dvasios tėvo kun. Antano Mačiaus trejų metų katedricijai, tam pačiam laikotarpiui naujuoju dvasios tėvu paskirtas kun. Arūnas Jankauskis.

Tęsiasi vaisingas bendradarbiavimas su Lietuvos policija. Atsiliepiant į Lietuvos policijos generalinio komisaro Sauliaus Skvernelio prašymą bei remiantis Policijos departamento ir LVK 2004 metais pasirašytu bendradarbiavimo susitarimu, pritarta kapeliono pareigybės policijos įstaigose steigimui ir leista priimti į darbą teritorinėse policijos įstaigose (suteikiant simbolinį 0,1 etato) šiuos kunigus: kun. Aušvydą Belicką, kun. Tomą Karklį, kun. Remigijų Gaidį, kun. Sigitą Bitkauską, kan. Remigijų Saunorių, kan. Petrą Baniulį, kun. Eugenijų Troickį, kun. Rolandą Bičkauską, kun. Tomą Reinį. Šiam pasiūlymui susirinkusieji pritarė vienbalsiai.

Arkiv. G. Grušas pateikė prašymą paraginti vyskupijų kunigus padėti Krašto apsaugos savanorių pajėgoms sielovadiniame darbe talkininkaujant savanoriškais pagrindais. Šiam pasiūlymui pritarta.

Posėdyje buvo patenkintas kardinolo A. J. Bačkio prašymas atleisti jį iš Dvišalės mišrios komisijos dalies, atstovaujančios Šv. Sostui, pirmininko pareigų. Naujuoju šios komisijos dalies pirmininku išrinktas arkiv. G. Grušas. Vyskupų nutarimu buvo patikslintas Jono Pauliaus II piligrimų kelio objektų sąrašas ir į jį įtrauktos Šiaulių Šv. Ignaco Lojolos, Rokiškio Šv. Mato bei Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčios.

Ganytojai aptarė pasirengimą dalyvauti pal. Jono XXIII ir pal. Jono Pauliaus II kanonizacijos iškilmėse, kurios vyks balandžio 27 dieną Romoje. Į kitą Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinį posėdį vyskupai rinksis gegužės 8 d. Birštone.

Iš Židikų parapijos kilęs, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminariją religijos mokslų magistro laipsniu baigęs diak. **Donatas Liutika** savo tarnystę šiuo metu atlieka Žemaičių Kalvarijoje.

-kasab-

Kun. J. Zdebskiui – Lazdijų garbės piliečio vardas

Vasario 16-ąją, sekmadienį, Lazdijų Šv. Onos bažnyčioje iškilmingas šv. Mišias aukojo vyskupo generalvikaras mons. Gintautas Kuliešius, kunigai kan. Vytautas Vaičiūnas, sakęs pamokslą, ir Tadeus Vallian. Po šv. Mišių Lazdijų kultūros centre vyko Vasario 16-osios minėjimas, apdovanoti Lazdijų krašto garbės piliečiai. Garbės piliečio vardas po mirties buvo suteiktas ir kunigui, kovotojui už Lietuvos nepriklausomybę bei tikinčiųjų teises Juozui Zdebskiui. Jam skirtą apdovanojimą atsiėmė dukterėčia Lina Sutulienė.

-Vks-

Paminėtos mons. V. Vėlavičiaus 100-osios gimimo metinės

Vasario 15 d. Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje iškilingai paminėtos vieno iškiliausių Telšių vyskupijos kunigų mons. Vincento Vėlavičiaus gimimo metinės. Jis yra palaidotas šios bažnyčios šventoriuje. Tą dieną iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, Telšių vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, iš Panevėžio atvykęs apašt. prot. kan. Bronius Antanaitis, KU Katechetikos katedros vedėjas mons. prof. Arvydas Ramonas, nemažas būrys Telšių vyskupijos kunigų. Šv. Mišiose giedojo Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Ernestos Dargužienės.

Kunigams ir vyskupams atėjus prie altoriaus į gausų būrį tikinčiųjų bei garbiojo velionio artimuosius kreipėsi Telšių vys-

-lvks-

kupas J. Boruta SJ. Jis priminė svarbiausius mons. V. Vėlavičiaus gyvenimo faktus. Vyskupas taip pat pasidalijo savo atsiminimais apie garbųjį monsinjorą ir pabrėžė jo kunigiškąjį uolumą, gilų pamaldumą ir dvasingumą. Vyskupo teigimu, tai buvo didelės dvasios žmogus, kunigas, gyvenęs Evangelija ir kilniai vykdęs savo misiją. Po pasveikinimo žodžių Telšių vyskupas J. Boruta SJ kreipėsi į Kauno arkivyskupą metropolitą, prašydamas vadovauti šv. Mišių aukai.

Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius SJ, sakydamas pamokslą, susirinkusiesiems kalbėjo apie Dievo Motiną Mariją. Jis priminė, jog Marija – tikėjimo ir meilės žmogus. Iš jos mes pašaukti mokytis nuolankiai tikėti ir nuoširdžiai mylėti Dievą bei artimą. Dalydamasis prisiminimais ir išvalgomis apie mons. V. Vėlavičių, jis pabrėžė šio kunigo mokėjimą nuoširdžiai mylėti kiekvieną, jo tvirtą tikėjimą ir aiškų Kristaus liudijimą savo gyvenimu. Arkivyskupas priminė ir šio kunigo gyvenimo faktus. Pasak arkivyskupo, šeima, kaip ir dera geriems žemaičiams, buvo patriotiškai nusiteikusi, todėl meilė Tėvynei buvo giliai įaugusi kun. Vincento širdyje. Jis palaikė ryšį su antinacistiniu pogrindžiu ir pokario partizanais. Sovietų saugumas bandė užverbuoti, todėl, jausdamas pavojų, pasitraukė iš Telšių vyskupijos ir pakeitęs pavardę dirbo Vilkaviškio vyskupijoje, Kazlų Rūdoje. 1948 m. suimamas, tardomas ir MGB Ypatingojo pasitarimo nuteisiamas 10 metų kalėti. Pradžioje kalėjo Šiaurės lageriuose Intoje ir Abezėje, vėliau Mordovijoje. Dirbo medžių krovėju, kūrė, elektriku, šaltkalviu. Lageryje tarnavo likimo broliams – klausė išpažinčių, aiškino tikėjimo tiesas, aukojo Mišias ir teikė sakramentus. Po Stalino mirties, 1956 m. amnestuotas ir paleistas. Eidamas klebono pareigas organizuotai rengė vaikus pirmajai Komunijai, būrė Eucharistijos bičiulius, organizavo protesto pareiškimus prieš tikėjimo varžymą, rinko medžiagą „LKB kronikai“ ir su pagalbininkėmis seserimis vienuolėmis ją dauginavo bei platino. Be tokių pagalbininkų kaip mons. Vincentas anuomet

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 18 d. Telšiuose vykusiame kasmėnesiniame Telšių vyskupijos kunigų susirinkime dalyvavo ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Susirinkimas pradėtas bendra malda – Rytmetine, kuriai vadovavo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Po bendros maldos susirinkusiuosius pasveikino Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Jis ir Lietuvos bei Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. kan. Rimantas Gudlinkis pristatė tos dienos svečią ir pagrindinį pranešėją – Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovą doc. dr. Artūrą Lukaševičių.

A. Lukaševičius savo pranešime dalijosi išvalgomis apie katechezės organizavimą ir naująją evangelizaciją parapijose šiandieniniame kontekste. Prelegentas pateikė 2013 m. Lietuvoje vykdyto sociologinio tyrimo apie žmonių katalikiškumą rezultatus ir išryškino kai kuriuos duomenis. Paaiškėjo, jog vidutiniškai tik 13 procentų katalikų reguliariai dalyvauja šv. Mišiose, 42 proc. katalikų šv. Mišiose dalyvauja 1–2 kartus per metus ir kartą per metus praktikuoja Atgailos sakramentą. Dar kita dalis katalikų į bažnyčią ateina rečiau, tik tam tikromis progomis (laidotuvės, krikštytos, vestuvės ir pan.). Kalbėtojas išryškino vieną iš didžiausių ir skaudžiausių problemų – jaunimo katalikiškumo mažėjimą. Aptartoje katechizavimo ir evangelizavimo metodikoje buvo išryškinti šie aspektai: priartėti prie atvirų religiniam gyvenimui nepraktikuojančių katalikų ir pakviesti juos tikėjimą pažinti ir jį stiprinti; asmeninio santykio su Jėzumi pristatymo ir pakvietimo jį užmegzti svarba; išryškinti bendruomeniškumo tikėjimo kelionėje būtinybę ir svarbą. Viskas turėtų būti orientuota į praktiką ir pasirengimą jai. Visa tai plėtojant ir vykdant yra vilties, kad ši veikla taps vaisinga. Iš to išplaukia būtinybė katechizuoti paauglius rengiant juos priimti Sutvirtinimo sakramentą nuo 15 m., taip pat rūpintis suaugusiųjų katechizavimu. Norint pasiekti tokių svarbių ir svarių rezultatų, būtina atkreipti dėmesį į ypač problemines sritis – tokias kaip paauglių lytiškumo ugdymą, socialinius katechezės parapijoje klausimus ir kitus iš minėtos veiklos išplaukiančius aspektus. Dr. A. Lukaševičius rekomendavo įvairią pagalbinę metodinę literatūrą, tinkamą ir reikalingą vykdant aptartą veiklą parapijose.

Po konferencijos savo išvalgomis pasidalijo Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ, primindamas, jog nereikia baimintis Sutvirtinimui rengti ir vyresnių asmenų. Jis pateikė du pavyzdžius: pal. popiežių Joną Paulių II, kuris Sutvirtinimo sakramentą priėmė būdamas 18 metų, ir šviesaus atminimo garbųjį mons. Vincentą Vėlavičių, kuris buvo sutvirtintas 16 metų. Vyresnio amžiaus jaunas žmogus yra pajėgesnis geriau įsigilinti į tikėjimo slėpinius ir juos sąmoningiau išgyventi. Telšių vyskupijos vyskupas taip pat aptarė einamuosius vyskupijos klausimus, pristatė gavėnios vizitacijų programą ir grafiką, pakvietė visus į Šv. Kazimiero atlydus Vėžaičių šventovėje kovo 4 d. ir paragino nuo vasario 24 dienos visose parapijose melstis už jaunimą ir krikščioniškas šeimas Šv. Kazimiero novena. Aptartas šv. Jono Bosko relikvijų lankymasis Telšių vyskupijoje.

Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius kun. Viktoras Daujotis pristatė jau tradicija tapusią šv. Mišių patarnautojams organizuojamą gavėnios rekollekcijų programą ir pobūdį. Šiais metais ministrantams iš Telšių vyskupijos parapijų gavėnios rekollekcijos vyks kovo 29 d. Kaltinėnuose ir balandžio 5 d. Žemaičių Kalvarijoje.

Po konferencijos 12 val. Telšių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios. Joms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo pagalbininkas vyskupas

L. Vodopjanovas OFM, Telšių vyskupijos kunigai, šv. Mišiose patarnavo Telšių kunigų seminarijos klierikai. Tą dieną šv. Mišių metu dviems Telšių Vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos II Teologijos kurso klierikams – Donatui Litvinui (iš Gargždų parapijos) ir Antanui Budreckui (iš Mažeikių Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos) – Telšių vyskupas J. Boruta SJ suteikė lektorių skyrimus.

Šv. Mišios prasidėjo Valandų liturgija – Dienine. Po Evangelijos Telšių vyskupijos šventimų ir skyrimų komisijos posėdžio protokolą ir išvadas dėl lektorių skyrimų perskaitė Telšių kunigų seminarijos rektorius kan. Viktoras Ačas. Pamoksle Telšių vyskupas J. Boruta SJ, kreipdamasis į būsimuosius lektorius ir į visus šv. Mišių dalyvius, pabrėžė, kad kiekvienam tikinčiajam labai svarbu nuoširdus ir glaudus ryšys su Jėzumi: tiek Šventąjį Raštą skaitantieji, tiek jo klausantieji yra pašaukti jautriai jį į savo širdis priimti ir tuo Žodžiu gyventi.

Po iškilmingų pamaldų buvo aplankyti Telšių Katedros kriptoje besiilsinčių Telšių vyskupijos ganytojų kapai, o prie Dievo tarno vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus, pirmojo įkurtosios Telšių kunigų seminarijos rektoriaus, kapo melsta, kad jis kuo greičiau būtų iškeltas į altorių garbę.

-kasab-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Kovo 4 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, tradicinis kasmėnesinis vyskupijos kunigų susirinkimas prasidėjo bendra malda – Valandų liturgija (Dienine), po kurios į susirinkusiuosius kreipėsi vyskupas Rimantas Norvila, dar kartą pabrėždamas Šeimos metų svarbą ir pakviėdamas vyskupijos Šeimos centro bendradarbius pristatyti savo veiklą bei pasiūlyti parapijose dirbantiems kunigams labai realią pagalbą besidarbuojant šeimų pastoracijoje.

Visus trumpai pasveikinęs vyskupijos Šeimos centro kuratorius, kurijos kancleris kun. Žydrūnas Kulpys kalbėti pakvietė Šeimos centro programų koordinatore Dianą Pukelienę.

D. Pukelienė kunigams pirmiausia priminė pagrindines Šeimos centro veiklos kryptis: sužadėtinių rengimą Santuokos sakramentui, programas šeimoms, jaunimo rengimą šeimai, šventes vyskupijos mastu ir kt. Vėliau buvo išsamiai pristatyti ir pakomentuoti santuokos rizikos veiksniai. Kalbėtoja nuoširdžiai padėkojo kunigams, kurie yra aktyvūs šeimų pastoracijoje, ir paprašė būti jautresnius su žmonėmis, ypač skausmo, netekties, skyrybų ar net išpažinties akimirkomis.

Šeimos centrų programų koordinatore pasiūlė keletą labai praktiškų iniciatyvų bei metodikų, kuriomis vyskupijos Šeimos centras galėtų pagelbėti atskiroms parapijoms šeimų pastoracijoje. Tai DVD seminaras šeimoms „Per juokus į geresnę santuoką“, DVD seminaras šeimoms „Santuokos kursas“, misijos šeimoms, misijos jaunimui, jaunimo rengimas šeimai (susitikimai mokyklose), teminiai savaitgaliai šeimoms gamtoje, vakaras su mama (Motinos dienos proga), vakaras su tėčiu (Tėvo dienos proga), Gyvybės dienos ir Šeimos dienos minėjimai.

Po konferencijos kunigai, vadovaujami vyskupo Rimanto Norvilos, koncelebravo šv. Mišias Marijampolės bazilikoje, minint liturginę Šv. Kazimiero šventę. Tą dieną į baziliką buvo atkeliavusios šv. kunigo Jono Bosko relikvijos. Po ben-

„Kronika“ nebūtų galėjusi egzistuoti. „Pirmą kartą mons. Vincentą sutikau 1978 metais Skaudvilėje, kai įkūrėme Katalikų komitetą tikinčiųjų teisėms ginti. Tai buvo pakankamai rizikinga veikla, nes viešai fiksavome tikinčiųjų teisių pažeidimus ir pasirašę siųsdavome anuometinei sovietinei valdžiai. Ir, žinoma, visa tai dėjome į Kroniką, kuri pasiekdavo Vakarus ir taip mūsų bėdos tapdavo plačiai žinomos ir komentuojamos“, – sakė arkivyskupas. Tai buvo kunigas, pilnas idealizmo ne tik jaunystėje, bet ir per visą savo gyvenimą.

Šv. Mišių pabaigoje savo įžvalgomis pasidalijo ir Panevėžio vyskupas emeritas J. Kauneckas. Jis pabrėžė mons. V. Vėlavičiaus ryžtingumą kovoti už vertybes, jo ganytojišką uolumą. Po šv. Mišių buvo meldžiamasi Telšių mažosios bažnyčios šventoriuje, kur ilsisi mons. V. Vėlavičiaus žemiškieji palaikai. Jau 17 metų, kai tarp mūsų nebėra garbiojo monsinjoro, tačiau dėl švelnaus ir malonaus būdo „saulele“ vadinamas kunigas, kurį tikintieji itin mylėjo kaip nuodėmklausį, gyvas žmonių atmintyje ir širdyse. Po pamaldų vyko graži prisiminimų apie mons. V. Vėlavičių popietė bei agapė.

-kasab-

Konferencija „Meilė, Šeima, Gyvybė“

Vasario 28 d. Šiaulių vyskupijos pastoracijos centro salėje Birutės Babrauskienės vadovaujama Šiaulių rajono moterų organizacija „Atgaiva“ ir Editos Gulbinienės vadovaujamas Šiaulių vyskupijos šeimos centras surengė konferenciją „Meilė, Šeima, Gyvybė“, kuria užbaigtas dvejus metus trukęs projektas. Konferenciją vedė Šeimos centro direktorė Edita Gulbinienė. Pirmąjį – muzikinį sveikinimą konferencijos dalyviams perdavė Šiaulių „Sandoros“ katalikiškosios progimnazijos moksleiviai, vadovaujami Rolandos Kalakauskienės.

Sveikindamas susirinkusiuosius Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis priminė, jog šie metai yra skirti šeimai. Kiekvienam

šeimos nariui būtina tikėjimo šviesa. Tik tikėjimo šviesoje galima įgyvendinti tai, ką Dievas patikėjo vyrui ir moteriai.

Lietuvos Respublikos Seimo narė Rima Baškienė kalbėjo apie tai, kaip svarbu gyventi mylint ir jaučiant atsakomybę. Išreikštos abejonės dėl vis liberalėjančio mąstymo. Sakoma, jog žmogus turi teisę pasirinkti, eksperimentuoti su savo gyvenimu. Valstybė eksperimentuoti negali. „Politika turi būti orientuota į vertybių puoselėjimą“, – sakė Seimo narė pasidžiaugdama įvykdytu projektu, suorganizuota konferencija.

Konferencijos metu perskaityti trys pranešimai: „Meilė“, „Šeima“ ir „Gyvybė“. Pirmąjį pranešimą skaitė Šiaulių Šv. Ignaco Lojolos bažnyčios rektorius kun. Mindaugas Malinauskas SJ. Kunigas pranešimą pradėjo mintimi: „Dievas sukūrė pasaulį tam, kad pasidalytų savo meile.“ Tad ir šeimoje svarbu dalijimasis. Reikmė dalytis gali gąsdinti, todėl svarbu išsilaisvinti iš baimės. Būti laisviems padeda taisyklės. Jos taip pat padeda neišsigąsti vargo, išbūti su kitu jo sunkumuose, pasikliauti Dievu. Pabaigai kun. Mindaugas pasiūlė prisiminti „Himną meilei“ (žr. 1 Kor 13, 4–8) ir vietoj žodžio „meilė“ įrašyti „aš“. Pradėti nuo kantrybės.

Antrąjį pranešimą „Šeima“ parengė Šeimos ambasadoriai. Vykdydami projektą, organizuoti renginiai Kuršėnuose ir Meškuičiuose. 2012 m. Kuršėnuose kiekviena Šiaulių rajono seniūnija pasiūlė po šeimą, kuri galėtų būti visų šeimų ambasadorė. Kitais metais tas pats pasikartojo Meškuičiuose, kur išrinktos 2013 metų šeimos ambasadorės. 2013 m. šeimos ambasadorė Šiškuvienė atkreipė dėmesį į skyrybų ir nesantuokinių šeimų skaičius. Jie liudija, kad šeima mūsų visuomenėje yra labai sužeista. Šeima – didelis ir kruopštus darbas. Visų pirma tai darbas su savimi pačiu. Pagrindinė nutolimo, tarpusavio susvetimėjimo priežastis – bendravimo stoka. Ypač ši stoka jaučiama emigrantų šeimose. Vyraujančioms negerovėms kalbėtoja priešpriešino tradicinę šeimą.

dros maldos visi kunigai drauge su kun. J. Bosko relikvijas lydinčia grupe pietavo vyskupijos Pastoracijos centre. Pasveikinti kunigystės ir amžiaus sukaktis švenčiantys kunigai. Po pietų vyko vyskupijos Kunigų tarybos posėdis, kurio metu aptarti svarbūs vyskupijos klausimai.

-krb-

Panevėžio vyskupijos kunigų konferencija

Kovo 12 d. Panevėžio kurijoje vykusiame kunigų susirinkime vyskupijos kunigai buvo supažindinti su Šeimos metams Lietuvos šeimos centro siūlomomis programomis.

Lietuvos šeimos centro direktorė Dalia Lukėnienė pristatė įvairias programas, kuriose dalyvauja šeimos. Tai Kanos ir Dievo Motinos bendruomenių judėjimai, „Alfos“ kursai sutuoktiniams, „Rachelės vynuogyno“ rekolekcijos, programa „Vakarai su šeima“. Kaune ir Vilniuje gal viena populiariausių programų yra Denis Sonnet trejų metų šeimos mokykla. Kaišiadoryse labai paplitusi programa „Vakarai su šeima“. Moterims, patyrusioms abortą, siūlomos „Rachelės vynuogyno“ atleidimo rekolekcijos. Su šia programa viena grupė dirba Kaune. Vilniuje sėkmingai veikia kun. J. Kentenicho šeimos pedagogikos akademija. Kanos bendruomenė veikia panašiais principais kaip „Sutuoktinių susitikimai“. Šios bendruomenės pagrindinis akcentas yra vasaros stovykla. Vakarų Europos šalyse labai paplitusi Dievo Motinos bendruomenė „Equipes NOTRE DAME“.

Savo patirtimi pasidalijo Danguolė Zalepūgienė. Ji kartu su savo vyru Donatu dalyvauja „Sutuoktinių susitikimų“ programoje. Danguolė ir Donatas yra šios programos vedėjai. Šis judėjimas į Lietuvą atėjo 1992 metais. „Sutuoktinių susitikimų“ metodas remiasi keturiais principais: pirma klausyti, paskui kalbėti; kalbėti pirmuoju asmeniu; suprasti, o ne vertinti, neteisti; viską vainikuoja atleidimas.

Apie šią programą su kunigais savo įžvalgomis dalijosi ir daug metų „Sutuoktinių susitikimuose“ dalyvaujantis kun. Aldonas Gudaitis SJ. Pradžioje jis papasakojo nuotaikingą istoriją – vieno jaunuolio vertinimą, kas yra kunigas. Šis septintokas parašė, jog kunigas teikia visus sakramentus, išskyrus meilę. Pasak A. Gudaičio, kunigų buvimas „Sutuoktinių susitikimų“ programos darbe yra reikalingas ir naudingas. Ši programa paremta liudijimais. Tie susitikimai nėra vienkartinis įvykis, bet turi tęstinumą.

Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ patikslino Šeimos metų gaires. Ganytojas priminė, kad gegužės 15 d. Šeimų šventė įvyks Kaune, gegužės 24 d. numatyta Panevėžio vyskupijos šeimų šventė. Taip pat ekumeninės šeimų eitynės „Kartu už gyvybę“ numatomos birželio mėn. Vilniuje, o rudenį Šeimų šventė – Kaune. Vyskupas paragino organizuoti specialias pamaldas sužadėtiniams, taip pat kvietė drąsinti šeimas parapijose susitikti. Kartais užtenka tik paskatinimo, kad šeimos bendrautų tarpusavyje. Susirinkimo pabaigoje vyskupas pateikė Panevėžio vyskupijos statistiką ir pastoracinę bei finansinę ataskaitas.

-kad-

Šv. Jono Bosko relikvijų kelionė

Vasario 25 d. BNS žinių agentūros Vilniaus būstinėje surengtoje spaudos konferencijoje Vilniaus Šv. Jono Bosko parapijos klebonas kun. Alessandro

Barelli SDB pristatė šv. Jono Bosko relikvijų piligriminės kelionės Lietuvoje kovo 2–16 d. programą, supažindino su tos kelionės tikslu ir prasme.

Jau ketverius metus skirtinguose žemynuose vykstanti relikvijų kelionė surengta ruošiantis šv. Jono Bosko gimimo 200 metų sukakčiai. Tikimasi, kad ši šventąjį taip pat geriau pažinti ir pagerbti galės neturintieji galimybės nukeliauti į Turiną, Italiją, kur nuolat saugomos šventojo relikvijos.

Šv. Jonas Bosko (Giovanni Bosco, 1815–1888) gyvenimą paskyrė vaikų ir jaunimo globai ir ugdymui. Kaip pedagogas, vaikų teisių gynėjas ir visuomenininkas yra pripažintas ne tik Katalikų Bažnyčioje, bet ir pasaulietinėje visuomenėje. Jis steigė vaikų ir jaunimo centrus, profesines amatų mokyklas, našlaičių prieglaudą, rūpinosi vaikų bei jaunimo darbo sąlygų gerinimu.

„Kai meldžiame šventųjų užtarimo, meldžiame Dievo, kad jis suteiktų reikalingus palaiminimus, pagalbą žmonėms ir, be abejo, tai darytų ir per savo šventųjų užtarimą“, – sakė kun. A. Barelli. Relikvijos nėra magiškų galių turintis daiktas. Jos skirtos, kad žmonės galėtų stiprinti savo tikėjimą per to šventojo užtarimą. Tai proga geriau apmąstyti šventojo Jono Bosko gyvenimą, įsigilinti į jo darbus, pasisemti įkvėpimo ir patiems sekti jo pavyzdžiu.

Pasak organizatorių, Lietuvoje relikvijų lankysis septyniose vyskupijose, kur vyks konferencijos, šv. Mišios, katechezės vaikams ir jaunimui, budėjimai. Tikintieji turės progą pagerbti relikvijas ir prisiminti šventąjį Joną Boską Kaune, Marijampolėje, Alytuje, Vilniuje, Panevėžyje, Molėtuose, Kaišiadoryse, Šiluvoje, Šiauliuose, Telšiuose, Kretingoje, Žemaičių Kalvarijoje.

Lietuvoje pirmieji saleziečiai dirbti ir steigti oratorijas – krikščioniškus laisvalaikio centrus vaikams pradėjo 1934 m. Šiandien Lietuvoje veikia vyrų saleziečių bendruomenės Vilniuje bei Kaune ir saleziečių moterų bendruomenės Kaune bei Kaišiadoryse.

-žš-

Kauno arkivyskupijoje

Kovo 2 d. sekmadienio rytmetį Kaune, prie miesto Rotušės, Kauno arkivyskupijos ganytojai, miesto vadovai, Sakralinės muzikos mokyklos moksleivių choras, būrys jaunųjų savanorių, miesto gyventojų pasitiko į Lietuvą atkeliavusias ir pirmiausia Kauną aplankusias šventojo kunigo, jaunimo globėjo, saleziečių kongregacijos steigėjo Jono Bosko relikvijas. Ši piligrimystė mūsų šalyje – pasaulinės šventojo relikvijų kelionės, kuri 2009 m. prasidėjo Italijoje ir joje pasibaigs 2015 m., dalis ir skiriama šv. Jono Bosko 200 metų gimimo jubiliejui 2015 m.

Relikvijas pasitiko Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, relikvijų kelionę lydintys kunigai saleziečiai – svečias iš Turino kun. Luca Barone SDB, Palemono parapijos klebonas kun. Jacekas Paszenda SDB, Vilniaus Šv. Jono Bosko parapijos klebonas kun. Alessandro Barelli SDB, taip pat Kauno arkikatedroje tarnaujantys prel. prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Adolfas Grušas, mons. Artūras Jagelavičius.

Sutinkančius relikvijas ir jų atkeliavimą į miestą pasveikino ir Kauno meras Andrius Kupčinskas bei Rotušės ceremonmeisteris Kęstutis Ignatavičius, sakydami, jog miesto gyventojams tai atneša daugiau šviesos, tikėjimo, vilties.

2012-tų metų šeimos ambasadoriai Alfredas ir Daiva Jonuškos gilinasi į penkių raidžių žodį „šeima“ pasitelkdamai mokslinės literatūros analizę, remdamiesi LR Konstitucijos ištraukomis bei konkrečiais savo šeimos pavyzdžiais. Situotiniai teigė, jog valstybei labai svarbi vieninga šeima. Kiekvienos šeimos siekis yra Šventoji Šeima – krikščionių šeimų simbolis.

Panevėžio vyskupijos šeimos centro direktorė Jūratė Šaumanienė kalbėjo apie gyvybę. Pasak jos, žmogus gerbiamas nuo pradėjimo momento iki išėjimo į amžinybę. Prelegentė nuosekliai aptarė tris pagrindinius šiuolaikinio gyvenimo iššūkius: visuomenei, situotiniams ir jaunimui. Tardamas baigiamąjį žodį Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis linkėjo, „jog į Seimą ateitų tokie žmonės, kurie vertina gyvybę“. Konferencija baigta tradicine giesme ir agape knygyne-svetainėje „Prie katedros“.

-irat-

Baltijos šalių karo kapelionų pratybos

Kovo 3–7 d. Nemenčinėje, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centre, vyko tarptautinės Baltijos šalių karo kapelionų pratybos. Pratybas koordinavo Norvegijos kariuomenės vyriausiasis kapelionas brg. gen. Alfars Petteris Hageseather'is ir sausumos pajėgų vyriausiasis kapelionas plk. ltn. Janas Alve bei plk. ltn. Kare Grumstad'as.

Pratybų atidaryme kalbėjęs Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius linkėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos kapelionams, atstovaujantiems skirtingoms krikščioniškoms konfesijoms, surasti sąlyčio taškų bendroje istorijoje. Kariuomenės vadas taip pat paragino neužmiršti kolegų ukrainiečių, su kuriais ne vienam iš pratybose dalyvaujančiųjų teko susitikti ir dirbti petys petin tarptautinėse misijose.

Lietuvos kariuomenės ordinariato apaštališkasis administratorius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas

taip pat pasidžiaugė pirmuoju Baltijos šalių kapelionų susitikimu ir palinkėjo, kad tokie susitikimai ir bendros pratybos taptų gražia tradicija ir tarpusavio bendradarbiavimo pagrindu.

Visi tarptautinių pratybų dalyviai pritarė nuostatai, jog karo kapeliono tarnystė netelpa vienos konfesijos ar religijos rėmuose. Karo kapelionas turi būti pasirengęs patarnauti visiems ir kiekvienam, net ir išpažįstančiam kitą religiją ar priklausančiam kitai konfesijai. Buvo kalbama ir apie kapelionų bendradarbiavimą su medikais, ypač su psichologais. Šią temą padėjo gvildinti kpt. Danutė Lapėnaitė – Jungtinio štabo psichologė.

Tarptautinėse Baltijos šalių kapelionų pratybose dalyvavo kapelionai, atstovaujantys skirtingoms bažnytinėms bendruomenėms: katalikams, stačiatikiams, liuteronams, baptistams, metodistams ir sekmininkams. Ekumeninės pamaldos išryškino pagrindinį ekumenizmo principą – ieškoti, kas mus jungia, o ne kas skiria. Ateities planuose – kasmetiniai susitikimai ir nuo ateinančių metų į Baltijos šalių karo kapelionų susitikimus įsijungiantys Suomijos kariuomenės kapelionai.

-lko-

Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos jubiliejus

Kovo 6 d. Šiauliuose Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos seserys sukvietė į savo kongregacijos 140-ties metų jubiliejų. Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacija Šiauliuose gerai žinoma. Apie jų veiklą ir gyvenimo būdą daugiausia pasako didelis į jubiliejų susirinkusių žmonių būrys, niekaip netilpęs Pastoracijos centro Šv. Kazimiero koplyčioje. Minėjimą iškilminga šv. Mišių auka pradėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Koncelebravo Sidabravo parapijos klebonas Remigijus Katilius.

Po šv. Mišių minėjimas tęsėsi bibliotekoje, įkurtoje ir puoselėjamoje kongregacijos sesers Reginos Gelžinytės ACJ.

„Šv. Jonas Boskas atvyksta padėti Lietuvos šeimoms, visiems Lietuvos jaunimo auklėtojams“, – sakė relikvijų kelionę koordinuojantis kun. Jacekas Paszenda SDB.

Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius šia proga priminė Lietuvoje gerai žinomą saleziečių misiją, kuri, nuo studijavusių Italijoje lietuvių, 1934 m. prasidėjo ir Lietuvoje. Saleziečiams arkivyskupas Juozapas Skvireckas buvo pavedęs Švč. Trejybės bažnyčią Kauno senamiestyje. Saleziečių veikla Lietuvoje buvo nutrūkusi dėl sovietų okupacijos, atnaujinta Kaune ir Vilniuje jau atkūrus nepriklausomybę. Trumpai maldai prie Rotušės vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius ragino šia proga garbinti Viešpatį, šventumo šaltinį, su pagarba žvelgti į šventojo Jono Bosko ištikimybę Dievui, kuri subrandino jo gyvenime gražių šventumo vaisių, ypač darbuojantis dėl jaunų žmonių.

Skambant sakralinės mokyklos moksleivių giesmei, šv. Jono Bosko relikvijos (dešinės rankos kaulas vaškinėje jo statuloje, kuri yra tiksli skulptūros Turino Marijos Krikščionių Pagalbos šventovėje kopija) stikliniame relikvijoriuje procesija buvo palydėtos į Kauno arkikatedrą baziliką.

Nuo pat atvykimo į Kauno arkikatedrą šv. Jono Bosko relikvijų pagerbti ėjo ypač gausiai tądien šventovėje lankęsi tikintieji, meldami tikėjimo atnaujinimo, įvairių malonių sau, savo artimiesiems, ypač jaunimui per šio šventojo, jau nuo seno gerbiamo ir žinomo Lietuvoje, užtarimą. Apie šventojo gyvenimą arkikatedroje jos lankytojams pasakojo relikvijų piligrimystės proga parengti stendai.

„Šiandien didžiulė iškilmė ir dangaus malonė – relikvijos mums liudija dangaus artumą“, – sakė šv. Mišioms netrukus vadovavęs vysk. K. Kėvalas. Pasak ganytojo, kai krikščionio gyvenimo tikslas yra Dangaus Karalystė, gyvenimas tampa pilnas malonės ir krikščioniško veikimo, kaip matoma kunigo Jono Bosko gyvenime. Arkivyskupijos augziliaras ši sekmadienį, kuris nuo šiemet yra ir Maldos už pasaulio lietuvių sekmadienis, ragino melsti Viešpatį, kad būtume tauta, atsiliepianti į šventumo kvietimą.

Homiliją sakęs kun. Luca Barone SDB džiaugėsi, kad daug žmonių, ateidami pagerbti relikvijų, išreiškė troškimą būti artimesni Dievui – per užtarimą šventojo, kuris labai norėjo, kad žmonės būtų laimingi jau šioje žemėje, o labiausiai amžinybėje. Prie keliaujančių relikvijų svečias salezietis ragino prašyti trijų dovanų: kad Viešpats laimintų Lietuvą ir jaunimą; šventojo pavyzdžiu pasiryžti daryti gera visiems, o bloga – nė vienam; čia, žemėje, kurti Dievo Karalystę, kad visi pasimatytume danguje.

12 val. šv. Mišioms arkikatedroje vadovavo arkivyskupas S. Tamkevičius. Šv. Jono Bosko relikvijos, pasak ganytojo, – tai proga ir matomas ženklas pastebėti, koks šviesus yra Jėzaus parodytas kelias, kuriuo pašaukti eiti visi – ir vyskupai, ir kunigai, ir pasauliečiai. Savo homilijoje arkivyskupas pabrėžė ypatingą pasišventimą, su kuriuo kun. Jonas Boskas dirbo dėl gatvės vaikų, suteikdamas jiems prieglobstį, mokydamas amatų ir tikėjimo. Šventojo gyvenime matoma, kiek daug gali nuveikti ir vienas žmogus, iki galo eidamas Evangelijos keliu. Saleziečiai dabar sėkmingai plėtoja savo steigėjo misiją daugelyje pasaulio šalių. Arkivyskupas paminėjo ir šv. Jono Bosko įtaką jam pačiam dar paauglystėje, kai nusprendė tapti kunigu.

Po šv. Mišių arkikatedros parapijos namuose buvo rodomas filmas apie šventąją Boską, o su jo gyvenimu supažindino kun. Luca Barone SDB. Svečias pabrėžė,

jog kun. Jonas Boskas tuo metu Turine ypač išnaudojamiems gatvės vaikams buvo tapęs tikru tėvu. Jo įkurti saleziečiai ir Marijos Krikščionių Pagalbos dukterys iki šiandien tęsia jo misiją 132 šalyse 5 žemynuose. Kun. Luca SDB kvietė prašyti šventojo dvasios, ypač rūpinantis jaunų žmonių auklėjimu. Parapijos namų salėje ta proga buvo surengta šventojo biografijos paroda.

Po filmo diak. Nerijus Pipiras, apibendrindamas kun. Jono Bosko biografiją, ragino prisiminti ir mūsų tautos šventąjį, jaunimo globėją šv. Kazimierą. Diakonas atskleidė abiejų šventųjų rūpinimąsi jaunimu, skausmingą požiūrį į žmogų ugdymu, kad žmogus būtų ne priemonė, o tikslas. Skaistumo svarbą šiuolaikinėje kultūroje prelegentas atskleidė cituodamas pal. Jono Pauliaus II mintis. Kauno arkivyskupijos šeimos centro lytiškumo ugdymo programos „Pažink save“ savanorė pristatė šios programos įgyvendinimą ir pakvietė prisijungti prie periodiškai rengiamų savaitgalių – seminarų jaunimui. Svetlana Adler-Mikulėnienė kalbėjo apie skaistumo sampratą santuokiniame ir šeimos gyvenime. Renginio dalyviai buvo pakviesti pasimelsti už šeimas, vieni už kitus ir už neskaistumo nuodėmių aukas (prekybos žmonėmis, prostitucijos, vergystės darbo srityje ir pan.) bei prašyti šv. Jono Bosko užtarimo.

Arkikatedroje per naktį vyko Švč. Sakramento adoracija. Kovo 3 d. rytmetį po šv. Mišių relikvijos išlydėtos į Kristaus Prisikėlimo bažnyčią.

Kovo 3 d. pirmadienio rytą šv. J. Bosko relikvijos atkeliavo į Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčią. Dar gerokai prieš 9 val. Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius kartu su „Saulės“ gimnazijos jaunimu, sesėmis vienuolėmis, giesmininkais ir tikinčiaisiais nekantravo prie paradinių durų, laukdami ypatingo svečio.

Relikvijas iki altoriaus atlydėjo kunigai saleziečiai – Turino kun. Luca Barone SDB, Palemono parapijos klebonas kun. Jacekas Paszenda SDB, Vilniaus Šv. Jono Bosko parapijos klebonas kun. Alessandro Barelli SDB, Kulautuvos parapijos klebonas kun. Ladislovas Baliūnas SJ, parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius bei parapijos kunigai. Ypač džiugu, kad pagerbti šv. Jono Bosko – jaunimo tėvo ir mokytojo – gausiai susirinko moksleiviai iš įvairių Kauno mokyklų. Jie turėjo progą pasiklausyti gyvos ir pagavios katechezės, kurią vedė charizmatiškas kunigas salezietis.

10 val. konferencijų salėje vyko dvasininkams ir vienuoliams skirta konferencija, kurią vedė kunigas iš Turino Luca Barone SDB. Jis kalbėjo apie šv. Jono Bosko gyvenimą, kunigystę, meilę jaunimui ir apie bendrystę, kuri veda į šventumą.

Prieš šv. Mišias daugiau kaip 20 kunigų iškilmingai atėjo pasimelsti prie relikvijų. Pradėdamas maldą Kauno arkivyskupijos vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas sakė, kad čia jaučiama Dievo artuma, nes šv. Jonas Boskas yra Dievo artumoje. Jis pasveikino gausiai susirinkusį jaunimą, mokytojus ir pakvietė kartu melstis ir prašyti šventojo užtarimo, kad būtume panašūs į jį. Po trumpos kunigų maldos, lydimos „Vyturio“ katalikiškosios mokyklos choristų giesmės, prasidėjo šv. Mišios. Joms vadovavo vyskupas Kęstutis Kėvalas, kartu koncelebravo 35 kunigai. Homiliją pradėjęs vyskupas pakvietė visus stabtelėti prie šv. Bosko gyvenimo, nes jo susitapatinimas su Kristumi ir nuveikti darbai gali būti ir šiandien pakartoti tų širdžių, kurios atviros, kad ta malonė išstiktų, o ypač jaunimo, šiandien pavedamo šio šventojo globai. Vyskupas paprašė kun. Luca Barone SDB pasidalyti mintimis apie šį didį šventąjį.

Tik įėjus dėmesį patraukė kongregacijos įkūrėjo p. Onorato Kozminskio gyvenimą, taip pat kongregacijos istoriją bei veiklą pristatanti paroda. Įžanginį žodį tarė Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos vyresnioji, Lietuvos moterų vienuolių aukštesniųjų vyresniųjų konferencijos pirmininkė ses. Asta Venskuskaitė ACJ. Kongregacijos vyresnioji vaizdžiai pristatė Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos pradžia.

Viskas prasidėjo prieš 140 metų, kai tėvas Onoratas Kozminskis, kapucinas, pamatęs, kad carinė Rusija draudžia steigti vienuolynus, o esamiems – praktikuoti jų veiklą, sumanė kurti slaptas ir mažas vienuolijas. Pirmųjų vienuolių įžadai 1874 m. vyko bulvių rūsyje. Nepriklausomybės metais šios mažos vienuolijos paplito visoje Lietuvoje, dauguma seserų buvo mokytojos. Prieš karą Kaune seserys turėjo net mokytojų seminariją, kurioje pačios skaitė pasikaitas. Sovietmečiu vėl teko grįžti į po grindį. Atgavus nepriklausomybę, daug darbuotasi šviečiamosiose veiklose. Šiuo metu didžiama seserų gyvena Kaune, yra garbingo amžiaus. „Stengiamės tarnauti apaštalavimu, kad Dievo Karalystė kuo labiau plėstųsi“, – sakė sesuo Asta Venskuskaitė ACJ.

Įtikinamai ir jaudinančiai skambėjo Šiaulių dramos teatro režisierės Reginos Steponavičiūtės skaitomi Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos sesers Ksaveros Veriankaitės knygos „Viskas praėjo“ fragmentai. Juos giesmėmis iliustravo Šv. Cecilijos sakralinės muzikos ansamblis. Skaitytos ses. Stasės Kazlauskaitės eilės iš knygos „Puokštė“. Pakilią nuotaiką kūrė ir Dainų progimnazijos moksleiviai, atvykę su tikybos mokytoja L. Jankauskiene.

Baigiamąjį žodį tarė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Ganytojas pabrėžė, kad daug sunkumų istorijos būvyje išgyvenusios kongregacijos seserys buvo pasiruošusios pražudyti savo gyvybę dėl Evangelijos tiesos. Šiandien irgi turime pareigą mylėti visa širdimi ir aukotis vardan tiesos, gėrio, tikėjimo. Ne visada

būna lengva. Vyskupas priminė Motinos Teresės paraginimą išverti tik šiandien, o rytoj – kaip Dievas duos. „Mums reikia išgyventi tik šiandien: mylėti, aukotis ir pasišvęsti“, – sakė vyskupas.

-irat-

Katechetų susitikimas

Vasario 20–21 d. Liškiavoje vyko Lietuvos katechetikos centro ir visų vyskupijų (išskyrus Kauną) vadovų bei centrų darbuotojų susitikimas. Pirmosios susitikimo dienos pirmoje pusėje susirinkusieji klausėsi kun. Ryčio Gurkšnio SJ paskaitos „Mintys kuria gyvenimą“. Kun. R. Gurkšnys, Tarptautinės lyderystės akademijos lektorius, kalbėjo apie laimę, kuri nėra skirta tik išrinktiesiems, tačiau labai priklauso nuo pačių žmonių. Tad kalbėta apie tikslus, kuriuos žmogus privalo išsiskirti ir jų siekti; įsitikinimus, kurie kartais labai trukdo, o kartais atvirksčiai – padeda, apie įgūdžius ir galiausiai apie patį rezultatą, laimę. Remdamasis gausybe pavyzdžių ir savo pastoracine patirtimi, kun. R. Gurkšnys iškėlė labai opią problemą – pesimistinę laikyseną daugybės dalykų atžvilgiu, laikyseną, kuri užblokuoja bet kokią augimą, kaitą, net Dievo malonės prieigą prie žmogaus širdies.

Popietinėje dalyje paskaitą „Sunkūs pokalbiai problemų sprendimui“ skaitė lektorė Gražina Mongirdienė. Lektorė skyrė dėmesį mąstymo kaitos tematikai, mokymosi bei tobulėjimo sampratai, tam tikro elgesio išsamiai analizei, veiksmingai dirbančių grupių pagrindinėms taisyklėms, santykių tarp vadovų bei darbuotojų, konfliktinių situacijų darbe analizei.

Po šios konferencijos visi susirinkusieji dalyvavo šv. Mišiose Liškiavos Švč. Trejybės bažnyčioje. Mišioms vadovavo ir homiliją sakė parapijos klebonas kun. Jonas Cikana, drauge koncelebravo mons. Rimantas Gudlinkis (LKC ir Telšių vyskupijos katechetikos centro vadovas), kun. Gediminas Tamošiūnas (Kaišadorių kurijos kancleris) ir kun. Rytis

Pasibaigus šv. Mišių liturgijai, Palemono Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės klebonas kun. teol. lic. Jacek Paszenda SDB saleziečių vardu padėkojo Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonui už relikvijų priėmimą į šią gražią bažnyčią ir įteikė lentelę, kuri primintų, kad šv. Jonas Boskas čia pasilieka. Taip pat buvo pareikšta nuoširdi saleziečių padėka „Vyturio“ katalikiškosios mokyklos, kuri apsisprendė eiti Šv. Jono Bosko dvasingumo keliu, direktorei Aleksandrai Bancevičienei ir giesmes atlikusiam 200 vaikų chorui. 12 val. šv. Jono Bosko relikvijos buvo iškilmingai išlydėtos į Palemono parapiją, pas saleziečius.

Kovo 3 d. apie pietus kun. J. Bosko relikvijos sutiktos Palemono parapijoje. Lauke jau stovėjo gausiai susirinkę parapijiečiai su vėliavomis, vaikai ir jaunimas bei parapijos dvasininkai ir vienuolės salezietės. Relikvijos sutiktos giesmėmis, giedojimui vadovavo s. Liucija FMA. Parapijos klebonas kun. J. Paszenda SDB kun. J. Bosko relikvijas apšlakstė ir pasmilkė, po to visi iškilmingai įžengė į bažnyčią. Žmonių susirinko daugiau nei per šventes. Po pasveikinimo apeigų ir maldos klebonas dar kartą išreiškė didelį džiaugsmą, paaiškino relikvijų prasmę ir padaršino asmeniškai bendrauti su kun. J. Bosku pavedant jam ypač vaikų ir jaunimo bei šeimų ir auklėtojų reikalus. Parapijiečiai noriai pasilikio asmeniškai maldai ir budėti prie šventojo relikvijų.

18 val. prasidėjo iškilmingos Mišios, kurių metu pamokslą pasakė atsakingas už kun. J. Bosko relikvijų piligrimystę kun. Luca Barone SDB. Mišių pradžioje, kunigams atėjus prie relikvijų, klebonas paragino prašyti šventojo užtarimo pavedant jam vaikus, jaunimą bei šeimas ir sukalbėjo Šv. Jono Bosko litaniją. Aukojimo metu seserų saleziečių Dienos centro vaikai atnešė kun. J. Boskui savo laiškus ir prašymus. Po Mišių prasidėjo vakaro budėjimas. Jaunimas kartu su kunigais saleziečiais ir seserimis vakaro budėjimą baigė Valandų liturgija – Naktine.

Kovo 4 d. jau nuo pat ryto Palemono bažnyčia vėl buvo pilna vaikų ir jaunimo – atėjo Neveronių ir Palemono mokyklų moksleiviai. Mišių pamoksle sakyta, kad gražiausia bažnyčia ta, kuri yra pilna žmonių. Kun. J. Boskas matė kiekviename žmoguje Dievo veidą. Kun. J. Boskas atsisveikindamas su mumis ragina saugoti savyje slypinti gerumą ir juo dalytis su kitais. Iš karto po Mišių kun. J. Bosko relikvijos išlydėtos į Marijampolę.

Kovo 13-ąją Šiluvoje, švenčiant Marijos dieną, šv. Jono Bosko relikvijos buvo sutiktos ir pagerbtos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje. Tą dieną Marijos šventovė Šiluvoje sulaukė ypač daug piligrimų iš visos Lietuvos, daug jų atvyko, surengdami piligriminę kelionę, iš Jonavos dekanato parapijų. Šio dekanato kunigai patarnavo klausykllose teikdami Atgailos sakramentą.

Pilnutėlėje bazilikoje vidudienį iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, kun. Jacekas Paszenda SDB, *Marijos radijo* programų direktorius kun. Gintaras Blužas OFS, daugiau kaip 30 kunigų. Giedojo Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos choras.

Šv. Jono Bosko relikvijų kelionės Lietuvoje koordinatorius kunigas salezietis Jacekas Paszenda SDB savo homilijoje sakė, jog į Šiluvą atvyko ypatingas piligrimas – šv. Jonas Boskas, savo gyvenimo pavyzdžiu turintis ką pasakyti kunigams, jaunimui, šeimoms. Jono Bosko gyvenimą nuo pat vaikystės lydėjo ypatinga Švč. M. Marijos globa. Po šių šv. Mišių, dar valandėlę pagerbę šventojo relikvijas, paprašė jo užtarimo savo reikalams, tikintieji išlydėjo jas į Šiaulių vyskupiją.

-kait, kjp-

Vilkaviškio vyskupijoje

Kovo 4 d., antradienį, iš įvairių Vilkaviškio vyskupijos parapijų atvykę tikintieji Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje, laukdami jaunimo globėjo, saleziečių kongregacijos steigėjo šv. Jono Bosko relikvijų, giedojo Marijai skirtas giesmes. 11 val. sekdami vyskupą emeritą Juozą Žemaitį, vadovavusį iškilmingam relikvijų sutikimui, susirinkusieji išsirikiavo Šv. arkangelo Mykolo bazilikos šventoriuje. Skambant varpams relikvijos iškilmingai palydėtos į bažnyčią.

Bažnyčioje maldininkams konferenciją vedė svečias iš Turino, kunigas salezietis Luca Barone SDB; iš italų kalbos vertė Vilniaus Šv. Jono Bosko parapijos klebonas kun. Alessandro Barelli SDB. Kun. L. Barone SDB dėkojo už meilę ir tikėjimą priimant šv. Jono Bosko relikvijas ir prašė vyskupijai Dievo palaimos bei reikalingų malonių.

Iškilmingas šv. Mišias celebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vysk. emeritas J. Žemaitis ir kelios dešimtys kunigų. Šv. Mišių pradžioje vysk. R. Norvila sveikino susirinkusiuosius pabrėždamas šių šv. Mišių ypatingumą – Šv. Kazimiero dieną vyskupijoje sutiktos šv. Jono Bosko relikvijos. Ganytojas kvietė melsti šių jaunimo globėjų užtarimo prašant dvasinių pašaukimų bei malonių jaunimui Lietuvoje ir pasaulyje.

Pamokslą sakęs salezietis kun. A. Barelli SDB priminė, kad Dievas kiekvieną ragina tapti šventuoju. Šventumas – tai savo gyvenimo skyrimas Dievui ten, kur esu; nesvarbu, ar esu vyskupas, ar kunigas, ar pasaulietis. Pamokslininkas pateikė kelio į šventumą gaires: būk linksmas (visa, kas neteikia džiaugsmo, ne iš Dievo); atlik, Dievo padedamas, bet kokią pavestą pareigą skrupulingai ir tvarkingai; nepasitikėk savimi, savo jėgomis. Tik Dievu visiškai pasitikėk.

Šv. Mišių pabaigoje vysk. R. Norvila džiaugėsi šv. J. Bosko relikvijų piliigrimine kelione, susirinkusiems linkėjo mokytis šventumo. Po iškilmingo palaiminimo susirinkusieji meldėsi tyloje. Po asmeninės maldos, s. Evelinai Lavrinovičiūtei MVS vadovaujant, kartu melstasi, giedotos giesmės, apmąstyti Šv. Rašto skaitiniai, prisiminti keli šv. Jono Bosko pašaukimo ir gyvenimo įvykiai. 14 val. šv. Jono Bosko relikvijos iškilmingai išlydėtos į Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčią.

-rj-

Vilniaus arkivyskupijoje

Kovo 6-osios rytmetį šv. Jono Bosko relikvijos atkeliavo į Vilniaus arkivyskupiją. Prie Vilniaus arkikatedros bazilikos jas pasitiko vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis ir kardinolas Audrys Juozas Bačkis su Vilniaus arkivyskupijoje tarnaujančiais kunigais. Skambant giesmei, iškilmingoje procesijoje šventojo relikvijos palydėtos prie didžiojo altoriaus. Čia jas netrukus apsupo vaikai, kuriems, kaip Evangelijos mažutėliams, buvo leista pasilikti prie jaunimo globėjo per šv. Mišias. Sveikindamas gausiai susirinkusius tikinčiuosius vyskupas A. Poniškaitis priminė, kad relikvijų pagerbimas pirmiausia teikia garbę Dievui. Prieš šv. Mišias svečias iš Turino kun. Luca Barone SDB vedė trumpą katechezę. Pasak kunigo, šventieji priklauso ne kokiam nors grupei ar vienuolijai, bet visai Bažnyčiai, todėl svarbu pagerbti jų relikvijas. Svečias sakė, kad dabar, būdami Dieve, šventieji yra dar gyvesni, negu gyvendami žemėje, ir gali mums padėti.

11 val. šv. Mišias aukojo vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, kardinolas Audrys Juozas Bačkis ir apie 30 Vilniaus arkivyskupijos kunigų. Per pamokslą vyskupas A. Poniškaitis pabrėžė, kad, susirinkę prie nedidelio regimo

Baltrušaitis. Vakare visi džiaugėsi bendryste, turėjo galimybę atsipalaiduoti pagal Liškiavos kultūros ir turizmo centro pasiūlytą programą.

Antrąją dieną susitikimo dalyvių dvasiniam susikaupimui vadovavęs kun. Jonas Cikana pakvietė prisiminti Abraomo istoriją ir remiantis pranašu Eliju atpažinti, kas kiekvienam yra švelnus Dievo alsavimas. Dviejų dienų susitikimas baigtas šv. Mišiomis bei pietumis.

-krb-

Šv. Kazimiero šventė Vėžaičiuose

Kovo 4-ąją, per Lietuvos dangiškojo globėjo – šventojo karalaičio Kazimiero šventę, maldininkai iš visos Telšių vyskupijos rinkosi į diecezinę Vėžaičių Šv. Kazimiero šventovę. Čia tą dieną vyko iškilmingi Šv. Kazimiero atlidai. Šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM ir būrelis Telšių vyskupijos kunigų. Šv. Mišių metu ir per Eucharistijos procesiją giedojo Vėžaičių bažnyčios sumos choras.

Vėžaičių bažnyčia – seniausia Šv. Kazimiero šventovė Vakarų Lietuvoje, pastatyta 1784 m. minint 300-ąsias šv. Kazimiero mirties metines. Šiais metais sukanka 530 metų nuo karalaičio Kazimiero gimimo dangui dienos ir 230 metų nuo Vėžaičių Šv. Kazimiero bažnyčios pastatymo.

Šv. Mišių pradžioje Telšių vyskupas J. Boruta SJ pasveikino visus maldininkus, o ypač jaunimą. Sakydamas pamokslą Telšių vyskupas J. Boruta SJ susirinkusiesiems, remdamasis garsiu istoriku kun. prof. Pauliumi Rabikausku SJ, pristatė karalaitį Kazimierą. Vyskupas kalbėjo apie šv. Kazimierą kaip apie puikų politiką, gebantį tvarkyti sudėtingus karalystės ir LDK reikalus, taip pat priminė, jog jis ypač mylėjo ir šelpė vargšus, taip pat pasižymėjo nuoširdžiu pamaldumu, nes, jo amžininkų liudijimu, dažnai būdavo randamas besimeldžiantis net prie uždarytų bažnyčios durų. Šiandien

šventasis Kazimieras iš naujo tampa pavyzdžiu, kaip mes turime gyventi, kokias vertybes puoselėti, į ką orientuotis, kad nugyventume gražų, šventą, skaisčių gyvenimą. Vyskupas taip pat priminė, kaip šv. Kazimieras pagelbėjo lietuviams, kovojusiems su priešais: lietuviai buvo pervesti per Dauguvos upę ir taip laimėjo kovą. Pamokslininkas priminė, jog šių dienų įvykiai Ukrainoje rodo grėsmės realumą ir mūsų tautos laisvei, ir kvietė melsti šv. Kazimiero užtarimo.

Po šv. Mišių Vėžaičių miestelio gatvėmis vyko Eucharistijos procesija. Pasibaigus pamaldoms visiems jų dalyviams padėkos žodį tarė Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius, Vėžaičių parapijos klebonas kun. Viktoras Daujotis. Tikintieji taip pat buvo palaiminti šventovėje saugoma, šviesaus atminimo arkiv. J. Bulaičio padovanota šv. Kazimiero relikvija, kurią galėjo pagerbti pabučiuodami.

-kasab-

Kauno arkivyskupijos Caritas metinė konferencija

Kovo 6 d. Kaune, KAJC salėje, vyko Kauno arkivyskupijos Caritas metinė konferencija. Joje karitiečius pasveikino bei jiems už tarnavimą Bažnyčioje padėjo arkivyskupijos Caritas pirmininkas arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Taip pat dalyvavo augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Jurbarko, Ukmergės, Jonavos dekanai bei kelių parapijų klebonai, Caritas vadovai, apie 100 septynių dekanatų karitiečių. Metiniame renginyje apžvelgta 2013-ųjų Caritas veikla arkivyskupijoje bei dekanatuose, dalytasi mintimis apie šios organizacijos uždavinius ir misiją šiandien.

„Popiežius Benediktas XVI priminė ir prašė mus kasdien būti geraisiais samariečiais tiems, kas kenčia nuo kūno ir sielos žaizdų, kam reikalinga pagalba, kad matytume tą, kuris stokoja, ir išgirstume Jėzaus kvietimą: *Eik ir tu taip daryk*. Kristaus Dvasios sužadinta meilė ne tik teikia žmonėms materialią pagalbą,

šv. Jono Bosko artumo ženklą, sutelkiame dėmesį į tai, kas neregima, – į Dievą, kuris yra didis savo šventuosiuose. Pasak ganytojo, šventasis leido savo gyvenime išsiskleisti Dievo rūpinimuisi mažutėliais, išvelgė juose tai, ką Dievas mato visada, būtent, gėrio grūdą, ir negailėjo laiko, pastangų ir meilės jį augindamas. „Šiai meilei rūpi tikrasis žmogaus gėris. Ne trumpalaikis laimės blykstelėjimas, bet visa amžinybė. Ši meilė skuba prie žmogaus ten, kur jis yra. Pasilieka, kad būtų šalia ir saugotų; padėtų augti, bet neužgožtų“, – kalbėjo ganytojas. Pasak vyskupo augziliaro, apie jaunimo ugdymo sistemą šv. Jonas Boskas rašė nedaug, nes daugiausia ją „rašė“ savo darbu, buvimu drauge su šokinėjančiais ir šūkaujančiais vaikais. Baigdamas pamokslą ganytojas padėjo visiems dirbantiems jaunimo sielovados baruose. Jis padaršino tęsti šią misiją nenuleidžiant rankų didelio materialaus, moralinio ir dvasinio skurdo akivaizdoje, nes kiekviena meilės įkvėpta rūpinimosi kitais pastanga atneš vaisių ten, tada ir tokiu būdu, kaip Dievas norės.

Pasibaigus šv. Mišioms, kun. Alessandro Barelli Vilniaus arkivyskupijos ganytojams įteikė šv. Jono Bosko statulėles. Arkikatedros administratoriui mons. Robertui Šalaševičiui kartu su šventojo statulėle įteikta ir lentelė, skirta šv. Jono Bosko relikvijų apsilankymui arkikatedroje atminti. „Relikvijos keliauja toliau, o šventojo dvasia ir užtarimas pasilieka“, – sakė kun. Alessandro. Tikintiesiems buvo dalijami šv. Jono Bosko paveikslėliai su malda. Prie durų pastatytuose stenduose arkikatedros lankytojai supažindinti su šventojo gyvenimo etapais ir jaunimo ugdymo principais.

Netrukus po šv. Mišių Šv. Kazimiero koplyčioje kun. A. Barelli vaikams vedė katechezę apie šv. Jono Bosko gyvenimą. Tuo metu prie didžiojo altoriaus nusidriekė tyloje besimeldžiančių suaugusiųjų ir vietoje nenustygstančių vaikų eilė. Iki 15 val. visi norėjusieji galėjo tyloje pasimelsti prie jaunimo tėvo ir mokytojo.

15 val. vyko pamaldos, kurių metu giedotos giesmės, skaitytas Dievo žodis ir ištraukos iš šv. Jono Bosko raštų, adoruotas Švč. Sakramentas. Po pamaldų, skambant giesmei, šventojo relikvijos iškilmingai išlydėtos į Vilniaus Šv. Jono Bosko parapiją. Čia jas pasitiko Vilniaus meras Artūras Zuokas, mero pavaduotojas Jaroslav Kaminski, Seimo nariai, ambasadoriai, Lazdynų bendruomenės atstovai, mokyklų vadovai, mokiniai, gausiai susirinkę parapijiečiai.

Pentadienio rytą šventąjį jaunimo globėją aplankė apie 3 tūkstančiai vaikų iš Lazdynų mokyklų. Prie relikvijų tikintieji meldėsi tyloje, aukotos šv. Mišios, vyko Kryžiaus kelio pamaldos.

Šeštadienį vykusioje katechezėje kun. Luca Barone SDB supažindino Lazdynų parapijiečius ir svečius su šv. Jono Bosko asmenybe ir pristatė šventojo sukurtą jaunimo ugdymo sistemą. Pasak saleziečio, kun. Jonas Boskas suprato, kad pirmiausia reikia namų, kuriuose jaunuoliai būtų priimti tokie, kokie yra. Taip pat reikia kiemo, kur suaugusieji ir vaikai bendrautų kaip šeima ir laikytųsi pagrindinio įstatymo – džiaugsmo, kuris kyla iš buvimo Dievo ramybėje ir gerų tarpusavio santykių. Kun. Jonas Boskas taip pat suprato, kad vaikus reikia mokyti skaityti ir rašyti, verstis amatu. Tai jiems suteikė orumo. Galiausiai šv. Jonas Boskas mokė vaikus žiūrėti į Dievą kaip į tėvą, kuris rūpinasi savo vaikais. Taip auklėjami, daug jaunuolių tapo šventaisiais.

Šeštadienio vakarą aukotos šv. Mišios jaunimui, o po jų vyko jaunimo budėjimo vakaras. Jo metu šv. Jono Bosko parapijos jaunimas giedojo giesmes, prisiminė ypatingus šventojo globėjo gyvenimo įvykius, mintis, skaitė šventojo Pauliaus

laiškų ištraukas, meldėsi. Vakaro pabaigoje kun. Alessandro priminė, kad susirinkome ne mirusiojo paminėti, bet švęsti kartu su šventuoju, kuris yra gyvas Dieve. Pasak kunigo, šv. Jonas Boskas yra su mumis įvairiais būdais: fiziškai per savo relikvijas, per Bažnyčią, kuri vienija savo narius, gyvenančius žemėje ir jau esančius danguje, taip pat per savo dvasios sūnus ir dukras. Baigdamas kun. A. Barelli pakvietė pasimelsti už artimuosius, už Bažnyčią Lietuvoje, Jono Bosko parapijos, Lietuvos ir viso pasaulio jaunimą. Vakarui pasibaigus, jaunimas palydėjo savo globėjo relikvijas į kopyčią.

Kovo 9-ąją, paskutinę šv. Jono Bosko relikvijų pagerbimo dieną Vilniaus arkivyskupijoje, parapijos klebonas kun. Alessandro Barelli tikintiesiems dar kartą pabrėžė, jog relikvijų pagerbimas yra proga atnaujinti tikėjimą, ir kvietė melstis, kad žmonių tikėjimas, viltis ir meilė būtų pažadinti ir duotų gerumo vaisių.

-jg-

Panevėžio vyskupijoje

Kovo 10 d. rytą prie Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros gausiai susirinkę tikintieji sutiko furgoną su šv. kun. Jono Bosko relikvijomis, jų pasitikti iš katedros išėjo Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ ir Panevėžio bei kitų vyskupijos parapijų kunigai.

Vyskupas L. Virbalas SJ kalbėjo, kad šv. Jonas Boskas gali įkvėpti ir mus. Jis labai įvairialypė asmenybė. Galime būti vedami jo gerumo, imti iš jo pavyzdį būti su jaunais žmonėmis, eiti pas visus, pas mažiausius, jauniausius, kurie toliausiai nuo mūsų savo gyvenimu.

Žmonių sudarytu gyvu koridoriumi relikvijos perneštos į katedrą. Prieš šv. Mišias relikvijų pagerbimo pamaldose vysk. L. Virbalas SJ sakė: „Kai meldžiamės pagerbdami relikvijorių, kuriame yra šv. kunigo Jono Bosko relikvijos, pirmiausia teikiame garbę Dievui, visokio šventumo šaltiniui. Atverkime savo širdis, kad geriau suvoktume šio šventumo reikšmę. Sutelkdama dėmesį į šv. kun. Jono Bosko relikvijas, motina Bažnyčia pastato prieš mūsų akis šventuosius. Jie, Šventosios Dvasios vedami, sekė Kristų gyvendami ir mirdami, kad mūsų žvilgsnį kreiptų į Amžinąjį miestą, kur galėtume pasiekti, kaip ir šventieji, tobulą vienybę su Kristumi.“ Vyskupas vedė maldą, kurioje prašyta Dievo, kad Jis pažadintų mūsų apaštališką uolumą – siekti brolių gėrio tarnaujant Dievui. Atvežtas relikvijas pristatė jas lydintis salezietis kunigas Luca Barone SDB iš Turino. Iš italų į lietuvių kalbą vertė kun. Alessandro Barelli SDB, Vilniaus šv. Jono Bosko parapijos klebonas: „Statula – kopija tos statulos, kuri saugoma Marijos Krikščionių Pagalbos bazilikoje Turine. Šios figūros viduje saugoma šv. Jono Bosko rankos relikvija – plaštaka, kuri yra viduje, krūtinėje. Dešinioji kun. Bosko ranka yra toji ranka, kuri daugybę kartų buvo pakelta, kad galėtų palaiminti, duoti išrišimą per Išpažinties sakramentą, jis ją daugybę kartų pakėlė rodydamas į dangų, linkėdamas jaunimui būti laimingam žemėje ir dar labiau danguje. To prašoma ir šiai vyskupijai, ir Lietuvai.“

Kun. Luca Barone SDB ypač kvietė melstis už jaunimą, kuris, pasak kun. Bosko, yra visuomenės ir Bažnyčios brangiausia dalis. Melsta už kunigus ir visus geros valios žmones, už vienuolius, jaunimą ir auklėtojus, kad šv. Jono Bosko užtariamai ir vedami vis labiau įsipareigotų gyventi meile.

Šv. Mišių pradžioje vysk. L. Virbalas sakė, kad šv. Jonas Boskas, jaunimo ugdytojas ir auklėtojas, rūpinosi, kad žmonės gautų išsilavinimą, rūpinosi visais žmonėmis, spauda, jam rūpėjo Tėvynė, Bažnyčia. Ganytojas kvietė nuvažiuoti

bet ir stiprina bei gaivina sielą tiek gaudančiajam, tiek duodančiajam“, – sakė arkivyskupijos *Caritas* direktorius kun. Virginijus Birjotas, pradėdamas pranešimą apie 2013 metų veiklą.

Kauno arkivyskupijos *Caritas* duomenimis, į karitatyvinę tarnystę yra įsitraukę 480 darbuotojų ir beveik 500 savanorių. 60 karitiečių dalyvavo ugdymo seminaruose, mokymuose. Vykdytoje programoje ES MIATLNA (parama dalyta 5 kartus per metus) paramą gavo 50 250 asmenų. Vykdytas projektas „Globa per atstumą“ (20 vaikų), paramą parapijų *Caritas* skyriuose gavo 9203 asmenys. Aplankyta namuose beveik 2,5 tūkst. ligonių, senelių. Dalyvauta „Maisto banko“ ir adventinėje akcijoje „Gerumas mus vienija“. *Caritas* valgyklose Kaune bei Jonavoje kasdien pamaitinama daugiau kaip 500 asmenų. 320 vaikų lanko Vaikų dienos centrus Kaune, Jonavoje ir Kėdainiuose, veikia 3 parapiiniai senelių namai, 3 vaikų dienos centrai, keli šimtai vaikų maitinami parapijose savaitgaliais.

Apžvelgdamas dekanatų veiklą, kun. V. Birjotas išskyrė Raseinių dekanato karitiečių įsitraukimą į ligonių, senų bei neįgalių žmonių sielovadą. Kauno II dekanato karitiečiai aktyviai dalyvauja Lietuvos *Caritas* ir arkivyskupijos renginiuose, 11-ąją kartą surengta dekanato karitiečių šventė, didesnės parapijos labdara dalijasi su mažesnėmis parapijomis. Jonavos dekanate išskirtinė sritis – rūpinimasis sąvartyno gyventojais, juos bandoma integruoti į visuomenės gyvenimą. Jurbarko dekanato karitiečiai organizuoja piligrimines keliones, turi gražią tradiciją parengti vyresnio amžiaus žmones Sutaikinimo sakramentui, meldžiasi už mirusiuosius, dalyvauja Lietuvos *Caritas* projektuose. Kėdainių dekanate yra 10 Gyvojo rožinio grupių, suorganizuota 10 piligriminių kelionių, karitietės dalyvauja tęstiniame projekte „Nepilnamečių, nukentėjusių nuo prostitucijos, globa ir rūpinimasis“. Ukmergės dekanate stipri ligonių sielovada, lankomi vieniši žmonės senelių namuose, ligoninėse.

Didžiausiame Kauno I dekanate (*Caritas* veiklą vėliau išsamiai pristatė vadovė Ona Virbašiūtė) darbuojasi beveik 100 karitiečių ir apie 250 savanorių. „Sriubos“ valgykloje darbo dienomis pamaitinama apie 400 asmenų; per metus pamaitinta daugiau kaip 73 tūkst. asmenų. Petrašiūnų parapijos maitinimo punkte – apie 200 asmenų. Šančių, Palemono, Pal. J. Matulaičio ir Vilijampolės parapijose apie 120 vaikų maitinami savaitgaliais, vaikams organizuojamos stovyklos, pažintinės kelionės, bendraujama su šeimomis. Šančių, Žaliakalnio, Palemono, Senamiesčio, Petrašiūnų, Palemono vaikų dienos centrus lanko beveik 170 vaikų.

Dalyvavimą „Intervencinių maisto produktų dalijimas nepasiturintiems (MIATLNA)“ projekte 2006–2013 m. konferencijoje išsamiai pristatė koordinatore Ona Virbašiūtė.

Arkivyskupijos *Caritas* konferenciją apibendrinamas ir už nuveiktus darbus dėkodamas arkivyskupas S. Tamkevičius atkreipė dėmesį ir ypač paragino rimtai mąstyti, kaip atnaujinti *Caritas* pritraukiant daugiau jaunų žmonių į karitiečių gretas, į krikščioniškus artimo meilės darbus. Tai nelengva, tam būtinos bendros kunigų ir karitiečių pastangos. Arkivyskupas kvietė veikti pagal realius žmonių poreikius, išklausti ir padėti pagal galimybes. Šioje konferencijoje arkivyskupijos karitiečius Lietuvos *Caritas* generalinės direktorės vardu pasveikino LC atstovas Gediminas Salvanavičius ir pakvietė įsitraukti į šeimos metams skiriamą LC velykinę pagalbos šeimoms akciją – „Įžiebkime viltį kartu“. Balandžio 22 d. kartu su LRT rengiamas telemaratonas-koncertas, kurio metu bus pristatoma *Caritas* misija, darbai, kviečiama remti šeimas, skleidžiama daugiau vilties.

-kait-

Mirė kun. jubil. Bronius Žilinskas (1923–2014)

Vasario 17 d., eidamas 91-uosius metus, Panevėžyje mirė kunigas jubiliatas

į Vilnių ir aplankyti ten besidarbuojančius saleziečius – gal kas iš jaunuolių, įkvėptas jų pavyzdžio, pajus, jog gera būti su Bažnyčia turint šv. Jono Bosko paveldą, gera darbuotis dėl kitų.

Per pamokslą kun. Alessandro Barelli SDB kalbėjo apie šv. Jono Bosko asmenybę, apie tai, ką jis padarė įspūdingo, kodėl mes gerbiame jo atminimą. Kun. J. Boskas yra didis todėl, kad dėl artimo meilės pasidaro mažu. Jis nuo vaikystės jautė didelį troškimą tarnauti Bažnyčiai per jaunimą. Valstiečių vaikui kunigystė buvo sunkiai įgyvendinama svajonė. Kai stojo į seminariją, reikėjo pristatyti viso namų turto sąrašą, įrodantį, kad yra finansiškai nepriklausomas. Ir jis visų pirma ėjo pas savo kaimynus prašyti pagalbos. Tą dešinę ranką, kuri čia yra, nuo vaikystės turėjo laikyti ištiestą prašydamas pagalbos. Ar sunku tapti šventuoju? Kun. J. Boskas mums sako, kad ne. Ir ne tik tai sako, bet ir rodo. Vienas vaikinys, vardu Dominykas, kun. Bosko auklėtinis, buvo paskelbtas šventuoju. Būdamas 12-os metų, šis vaikinys parašė kunigui Boskui lapelyje: „Padėkite man tapti šventuoju.“ Kun. Boskas pažiūrėjo į tokį prašymą rimtai. Pasikalbėjęs su vaikinu kun. Boskas rašo atsakymą: trys dalykai: būk linksmas, atlik kruopščiai savo pareigas ir stipriai remkis Jėzumi, o ne savo jėgomis. Atsiduok Dievui.

„Šiandien matome kun. Joną Boską nuostabiai apšviestą saulės per bažnyčios langus. Kun. Boskas taip atsidavė Dievo veikimui, kad tapo kaip tas švarus langas, praleidžiantis saulės spindulius. Jis buvo toks šviesus, patrauklus žmogus. Aplinkiniai laukdavo kun. Bosko, nes jis buvo Dievo žmogus. Ir mes galime būti Dievo žmonės. Tie trys priesakai labai paprasti, bet juos įgyvendinti užtrunka visą gyvenimą. Gyventi pagal Dievo valią ir tarnaujant Bažnyčiai – tai visų mūsų pašaukimas“, – sakė kun. Alessandro Barelli SDB.

Po šv. Mišių vyko konferencija, kurioje kun. Luca Barone SDB pristatė kun. Jono Bosko biografiją. Tikintieji po šv. Mišių ilgai būriavosi aplink relikvijorių liesdami jį rankomis, išsižiūrėdami į daug vargo mačiusį šventojo veidą, melddami šventojo užtarimo jo relikvijų artumoje. 14 val. katedros kriptoje buvo rodomas filmas apie šv. Jono Bosko gyvenimą.

Vakare šv. Mišiose gausiai dalyvavo jaunimas, giedojo Ramygalos jaunimo choras. Po Mišių kun. Luca Barone SDB pravedė konferenciją. Jos klausėsi apie 100 jaunuolių, kurie po to grupelėse kalbėjosi, kaip jie supranta šventumą, vėliau meldėsi, adoravo Jėzų Švč. Sakramente, giedojo kartu su Panevėžio katedros šlovintojais. Kunigo Luca Barone SDB paraginti, jaunuoliai ėjo prie relikvijų paprašyti šv. Jono Bosko užtarimo. Šį vakarą organizavo Panevėžio katedros ir Kun. A. Lipniūno jaunimo centro aktyvas, dalyvavo Krekenavos klebonas kun. Gediminas Jankūnas ir Truskavos klebonas kun. Mindaugas Kučinskas.

Kovo 11-ąją, minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą, į bažnyčią žmonės susirinko melstis už Tėvynę ir melsti, kad šv. J. Boskas padėtų keliauti su tikėjimu, viltimi ir meile. Po Mišių iš bažnyčios relikvijorius buvo palydėtas giesme „Don Boskas sugrįžo prie savo vaikų, jie gieda galingai džiaugsmingu balsu“, kurią atliko Panevėžio katedros vargonininkas Antanas Šauklys. Tikinčiųjų apsuptos šventojo relikvijos iškeliavo toliau, į Kaišiadorių vyskupiją.

-lk-

Kaišiadorių vyskupijoje

Kovo 11 d. iš Molėtų Šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventojo kun. J. Bosko relikvijos iškilmingai sutiktos Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje.

Relikvijų pasitiki susirinko įvairaus amžiaus tikinčiųjų, tiek vietinių, tiek atvykusių iš šalia esančių parapijų: vaikų, jaunuolių, šeimų ir garbaus amžiaus žmonių. Jų gretas papildė giesmininkai, seserys salezietės, Kaišiadorių miesto meras Romualdas Urmilevičius.

Šv. kun. Jono Bosko relikvijų pasitikti išėjo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, vyskupas emeritas Juozas Matulaitis kartu su Birštono, Elektrėnų, Kaišiadorių dekanatų kunigais. Relikvijos pasitiktos gaudžiant Katedros varpams. Ištraukus iš furgono relikvijas, žodį tarė vysk. Jonas Ivanauskas, Kaišiadorių miesto meras Romualdas Urmilevičius ir relikvijas atlydėjęs salezietis Vilniaus Šv. Jono Bosko parapijos klebonas kun. Alessandro Barelli. Po to jos buvo iškilmingai įvežtos į Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedrą.

18 val. šv. Mišias celebravo vysk. Jonas Ivanauskas, vysk. emeritas Juozas Matulaitis, Birštono, Elektrėnų, Kaišiadorių dekanatų kunigai. Po jų konferenciją vedė salezietis kun. Alessandro Barelli SDB. Jai pasibaigus, žmonės meldėsi prie relikvijoriaus. Kaišiadorių parapijos jaunimas – savanoriai dalijo žmonėms šv. kun. Jono Bosko paveikslukus, medalikėlius ir knygeles apie jo gyvenimą, siūlė išsitraukti ir parsinešti į namus šv. kun. Jono Bosko mintį. Šia savanoryste jaunimas džiugino ir visą kitą dieną. Prie paradinių katedros durų išstatytuose stenduose galima buvo geriau susipažinti su šv. Jono Bosko gyvenimu.

Kovo 12 d. po rytinių pamaldų šv. Jono Bosko relikvijas lankė gausūs būriai mokinių iš įvairių mokyklų: Antakalnio pagrindinės mokyklos, Kaišiadorių darželio-mokyklos „Rugelis“, Kaišiadorių specialiosios mokyklos, Kaišiadorių V. Giržado progimnazijos, Pravieniškių pagrindinės mokyklos, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos, Kruonio gimnazijos, Vievio pradinės mokyklos ir kt. 12 val. iškilmingas šv. Mišias celebravo vysk. Jonas Ivanauskas su Kaišiadorių vyskupijos dekanatų kunigais. Po konferencijos laikas skirtas asmeninei maldai prie relikvijų. Vakare su šv. kun. Jonu Bosku susitiko jaunimas iš Elektrėnų, Birštono ir Kaišiadorių dekanatų parapijų. Vakaras prasidėjo šv. Mišiomis jaunimui. Pamokslą pasakė Jiezno Šv. arkang. Mykolo ir Jono Krikštytojo parapijos klebonas kun. Rolandas Bičkauskas. Po konferencijos, kurią vedė salezietis kun. Alessandro Barelli SDB, ir budėjimo visi išsiskirstė pilni įspūdžių, įkvėpti ir sustiprinti jo gyvenimo liudijimo.

Kovo 13 d. rytą po trumpos maldos, kuriai vadovavo vysk. Jonas Ivanauskas su Kaišiadorių parapijos kunigais, šv. kun. Jono Bosko relikvijos išlydėtos į Šiluvą. -sj-

Šiaulių vyskupijoje

Kovo 13 d. apie valandą iki paskelbtos J. Bosko relikvijų sutikimo valandos prie Šiaulių katedros jau šurmuliavo moksleivių būreliai, atvykę iš Šiaulių ir aplinkinių mokyklų. Artėjant 15 val., jaunimo būrį padvigubino iš katedros išėję vyresnio amžiaus tikintieji, sutikti relikvijų atėjo ir miesto bei rajono vadovai. Pasirodžius nekantriai lauktoms mašinoms, žmonės prisiskyrė padarydami taką. Pasitikti išėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, katedros klebonas Remigijus Čekavičius, vyskupijos kancleris Evaldas Alūza ir kiti kunigai. Gausiai žmonių lydimas relikvijorius įneštas į Šiaulių katedrą ir pastatytas priešais altorių. Šalia pagarbiai sustojo iš Žaiginio (Raseinių raj.) atvykę jaunuoliai ir merginos tautiniais rūbais.

Įžanginį sveikinimo žodį taręs Šiaulių vyskupas pabrėžė šv. kun. Jono Bosko meilę ir pasišventimą jaunimui. Po pamaldų apie šv. kun. Jono Bosko relikvijų

Bronius Žilinskas. Kun. B. Žilinskas gimė 1923 m. lapkričio 8 d. Zarasų rajone, Bajorėlių kaime, neturtingų valstiečių šeimoje. 1935 m. baigęs Ramoniškių pradžios mokyklą, tais pačiais metais mokslus tęsė Salako šešių skyrių mokykloje, kurią baigė 1937 m. Dėl neprieklausios negalėdamas mokytis gimnazijoje, dirbo su tėvais ūkyje ir mokėsi privačiai. Šitaip pasiruošęs 1942 m. įstojo į Kauno suaugusiųjų gimnazijos septintą klasę. 1944 m. baigęs gimnaziją, iki 1948 m. dirbo tėvų ūkyje. Tais metais susikūrus kolektyviniams ūkiams, buvo išrinktas sąskaitininko pareigoms, kurias ėjo trejus metus. 1951 m. jis persikėlė gyventi į Vilnių, kur iki 1955 m., kai įstojo į Kauno kunigų seminariją, dirbo batsiuviu.

1960 m. balandžio 14 d. vyskupo Julijono Steponavičiaus įšventintas kunigu. Kunigišką vikaro tarnystę pradėjo Vaškų parapijoje, po trejų metų buvo paskirtas Grūzių parapijos administratoriumi, kiek vėliau klebonu ir tarnavo čia iki 1974 m. Nuo tų metų klebono pareigas ėjo Onušio parapijoje. 1977–1981 m. – Linkuvos parapijos vikaras. Tais metais trumpam perėmęs kaimyninės Pamūšio parapijos vikaro pareigas, paskirtas tos pačios parapijos klebonu. Po dešimties metų paskirtas Viešintų parapijos klebonu dirbo čia iki pat 2000-ųjų, susilpnėjęs sveikatai ėjo altaristo tarnybą Anykščiuose. Nuo 2013 m. rugpjūčio gyveno ir gydėsi Panevėžio Šv. Juozapo globos namuose.

Kun. jubil. Bronius Žilinskas buvo pašarvotas Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos vasario 20 d. Palaidotas Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios šventoriuje.

-P-

Mirė g. kan. jubil. Vytautas Aloyzas Marozas (1930–2014)

Kovo 1 d., eidamas 84-uosius metus, Respublikinėje Panevėžio ligoninėje mirė garbės kanauninkas jubilatas Vytautas Aloyzas Marozas. Kun. V. A. Ma-

rozaz gimė 1930 m. rugpjūčio 20 d. Ramygaloje (Panevėžio r.), žemdirbių šeimoje. Baigęs Ramygalos gimnaziją, 1950 m. įstojo į tuometinį Kauno valstybinį universitetą, Statybos fakultetą. Po metų išstojo ir pradėjo studijuoti Kauno kunigų seminarijoje. 1955 m. gruodžio 18 d. vyskupo Julijono Steponavičiaus Kauno arkikatedroje bazilikoje išventintas kunigu.

Kan. V. A. Marozas vikaro tarnystę pradėjo Palėvenės parapijoje, tęsė Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijoje, Dusetų, Pakruojo ir Biržų parapijose. 1963 m. paskirtas Jūžintų parapijos klebonu, kur tarnavo iki 1971 m. Nuo tų metų jo paties prašymu eiti vikaro pareigas perkeltas į Rokiškio parapiją, tačiau jau kitais metais laikinai perėmė klebono ir Rokiškio dekanato dekaną pareigas. 1980–1985 m. dažnai kilnojamas klebonavo Alizavos, Palėvenėlės, Sidabravo, Dapšonių, Truskavos ir Anciškio parapijose. 1985–1991 m. administruavo Biržų ir Geidžiūnų, o nuo 1991 m. iki 2003 m. Vadoklių ir Lėno parapijas. Paskutinius beveik vienuolika metų altaristo tarnybą ėjo Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijoje. 2007 m. Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas, įvertinęs kun. V. Marozo sielovadinę tarnystę, paskyrė jį Panevėžio vyskupijos katedros kapitulos garbės kanauninku emeritu.

Kan. Vytautas mėgo savo kunigišką tarnystę ir uoliai ją vykdė. Mokėjo surasti tinkamą žodį ir suprasti tiek jauną, tiek vyresnį, buvo gerbiamas ir mylimas brolių kunigų, ypač jaunesnių.

G. kan. jubil. Vytautas Aloyzas Marozas buvo pašarvotas Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje. Laidotuviai šv. Mišios aukotos kovo 4 d. Palaidotas Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros parapijos kapinių kunigų kapavietėje.

-P-

Mirė kun. Romualdas Šalčiūnas (1928–2014)

Kovo 5 d. po sunkios ligos mirė Kaišadorių vyskupijos kunigas jubiliatas

piligrimystę kalbėjo kelionę lydintis kunigas salezietis – kun. Alessandro Barelli SDB. Svečias trumpai papasakojo kun. J. Bosko gyvenimo ir veiklos istoriją, paaiškino relikvijų reikšmę ir vertę, relikvijoriuje esančios dešinės rankos simboliką. „Kunigas Jonas Boskas priėmė daugelį vaikų, o šiandien kaip piligrimas yra jūsų miesto priimtas. Priimate jį ne kaip žmogų, kuriam reikia pagalbos, o kaip šventąjį, kuris gali jus užtarti“, – sakė jau 15 metų Lietuvoje gyvenantis ir su vaikais dirbantis kun. Alessandro Barelli SDB.

Po iškilmingo Šiaulių ganytojo palaiminimo žmonės pamažu ėjo prie relikvijoriaus. Dėl gausybės žmonių norintieji prieiti gana lėtai stūmėsi į priekį. Pilna prisirinko ir Pastoracijos centro salė, kur buvo rodomas Matilde ir Luca Bernabei filmas „Don Bosco“.

18 val. pilnutėlėje katedroje, vadovaujami vyskupo E. Bartulio, visos vyskupijos kunigai aukojo šv. Mišias. Giesmėmis Viešpatį šlovino Jaunimo choras „Credo“, vadovaujamas Jūratės Minkevičiūtės. Choro vaikų išsakyti maldavimai jaudino nuoširdumu.

Pamokslo metu ganytojas kalbėjo apie J. Bosko gyvenimo šventumą ir reikšmę mūsų laikams. „Mes kunigą J. Boską pažįstame iš įvairių šaltinių: kai kas lankėsi Turine, kiti žiūrėjo filmą, skaitėte spaudoje... Visi šaltiniai liudija Jono Bosko uolumą ir kunigystę pagal Jėzaus širdį. Jis ėjo kartu su jaunuimu; kartu žaidė, meldėsi, bendravo, kad tik laimėtų jų širdis Kristui. Jo gyvenime buvo daug skaudžių įvykių ir net išdavysčių, bet jis ir tai priėmė su meile. Ir nė vieno „nepralaimėjo“, nes meldėsi ir ėjo kartu su Kristumi. Šių dienų pasauliui ypač svarbus kun. Jono Bosko pavyzdys“, – kalbėjo ganytojas. Jis kvietė visus atiduoti savo silpnybes, o gal net prisirišimus kunigui J. Boskui ir prašyti išvadavimo. Vyskupijos centrų vadovams ir darbuotojams linkėjo, kad šventasis vestų keliu, padedančiu rodyti Kristų, kuris yra meilės Dievas. Šeimas, besirūpinančias vaikais, ragino susigražinti maldą, aiškino, jog, jei jos sugebės melstis kaip kun. Jonas, matys šviesią vaikų ateitį. Pamokslą vyskupas baigė šventojo žodžiais, kuriuos jis sakė iškeldamas į Tėvo namus: „Aš jūsų laukiu, mielas jaunime, amžinybėje“, ir pridūrė, kad šv. kun. Jonas tą patį sako ir šiandien.

Po šv. Mišių melstasi prie relikvijoriaus. Jaunimas pasiliko budėti. Šiaulių katedros durys visą naktį buvo atviros maldininkams.

Kovo 14 d. ryte atsisveikinimo šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Jas galima pavadinti vaikų šv. Mišiomis. Nors vaikų ir jaunimo buvo gausu ir pirmąją dieną, tačiau penktadienio rytą jie tiesiog „užkariavo“ katedrą. Giedojo Sandoros progimnazijos moksleiviai, parengę specialią kun. J. Boskui skirtą giesmę. Patys mažiausieji išsirikiavo prie altoriaus, sustojo aplink relikvijorių. Šiaulių vyskupo dėmesys ir pamokslo žodžiai taip pat buvo skirti jiems ir jų mamoms bei tėčiams. Vyskupas siūlė sekti kun. Jono Bosko mamos Margaritos pavyzdžiu. Motina Margarita buvo išmokusi atmintinai net atskirus Evangelijos skyrius ir jais vadovaudavosi gyvenime. Ji suprato, kad gyvenime turėti jėgų pakelti sunkumus galima tik tada, kai meldiesi ir šlovini Dievą. Todėl kiekvieną rytą su vaikais meldavosi. Ji mokė, kaip kiekvieną dienos dalį aukoti Dievui. Ji kasdien su vaikais kalbėdavo rožinį. „Motina Margarita parengė vaiką ateities gyvenimui ir štai šiandien turime šventąjį Joną Boską“, – sakė Šiaulių vyskupas.

Iškart po šv. Mišių atsisveikinta su relikvijomis. Kun. Alessandro Barelli Šiaulių vyskupui E. Bartuliui, katedros klebonui R. Čekavičiui ir vyskupijos

kancleriui E. Alūzai įteikė šv. Jono Bosko statulėles. Šv. Jono Bosko relikvijos iškilmingai išlydėtos iš Šiaulių katedros. Pajudėjus relikvijas vežusioms mašinoms, visi ėjo iš paskos; senu lietuvišku papročiu, kaip brangiausią svečią, lydėjo iki vartų ir net už jų.

-irat-

Telšių vyskupijoje

Kovo 14 d. šv. kun. J. Bosko relikvijos iš Šiaulių vyskupijos buvo pirmiausia atvežtos į Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus katalikiškąją gimnaziją. Čia iškilųjį svečią iškilmingai sutiko Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, jo pagalbininkas vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, gimnazijos kapelionas, Telšių vyskupo vikaras švietimo sričiai prel. Juozas Šiurys, Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, gimnazijos mokytojai ir didžiulis būrys moksleivių. Vežant relikvijas į gimnazijos patalpas grojo ir giedojo gimnazijos mokiniai.

Sutikdamas šventojo relikvijas Telšių vyskupas J. Boruta SJ pakvietė jaunimą į nuoširdų susitikimą su šiuo jaunus žmones gerai supratusiu ir dėl jų išganymo paaukojusiu visą savo gyvenimą šventuoju kunigu. Vyskupas ragino atverti savo širdis jam ir priartėjus prie relikvijoriaus melsti, kad per jo užtarimą Viešpats gydytų jaunas ir gal kartais jau sužeistas širdis. Tai gera proga pažinti šį šventąjį ir kartu prisiliesti prie jo prašant, kad jis būtų jaunimo globėjas ir užtarėjas.

Po įžangos buvo skaitomas Dievo žodis, giedamos giesmės. Savo mintimis apie šį šventąjį pasidalijo Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas. Jis kvietė jaunus žmones gerai suvokti, jog kun. Jonas Boskas tapo pavyzdžiu, ką Dievas padaro su žmogumi, kai jis atsiveria jo malonei ir veikimui. Tada, kai žmogus myli Dievą ir žmones, jis tampa Viešpaties įrankiu ir parodo kelią į šventumą. Tai užduotis visiems, ir šventojo pavyzdys tai patvirtina.

Vėliau gimnazijos aktų salėje vyko vyresniųjų klasių gimnazistams skirta konferencija, kurią vedė iš Vilniaus kilęs, šiuo metu Italijoje, Turine, pas saleziečius gyvenantis jaunuolis Vytautas. Jis kalbėjo apie kun. Jono Bosko dvasingumą, dalijosi savo asmenine tikėjimo patirtimi, atsakinėjo į gimnazistų užduodamus klausimus.

Tuo metu su prie šventojo relikvijoriaus susirinkusiais mažesniųjų klasių moksleiviais nuoširdžiai bendravo kunigas salezietis Alessandro Barelli SDB iš Vilniaus. Jis vaikams pasakojo apie kunigą Joną Boską, atsakinėjo į užduodamus klausimus. Taip pat ir Telšių miesto gimnazijų ir kitų mokyklų mokiniams bei mokytojams buvo skirtas laikas pasimelsti prie relikvijų, pabendrauti su svečiu kunigu saleziečiu iš Vilniaus.

Prieš išlydinti relikvijas į Telšių katedrą už organizacinį darbą ir svetingumą padėkota Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus katalikiškosios gimnazijos direktoriui Robertui Ežerskiui ir jo pavaduotojai Elenai Martinkienei, jiems kun. Alessandro Barelli SDB įteikė šventojo kunigo Jono Bosko atminimo medalius.

Tos pačios dienos popietę relikvijos, lydimos dvasininkų, kelių šimtų jaunuolių – ne tik iš Telšių, bet ir atvykusių iš Klaipėdos, Akmenės, Papilės, Židikų bei kitų Telšių vyskupijos vietovių, – grojant Telšių miesto muzikos

Romualdas Šalčiūnas. Kun. R. Šalčiūnas gimė 1928 m. balandžio 23 d. Jadžiūnų kaime, Lyduokių parapijoje, Ukmergės rajone. Tėvams persikėlus gyventi į Širvintą, ten mokėsi pradinėje mokykloje ir progimnazijoje, vėliau – Ukmergės gimnazijoje.

1945 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, kurią dėl sovietų valdžios trukdymų baigė tik 1957 metais. 1957 m. balandžio 17 d. buvo įšventintas kunigu. Darbavosi šiose Kaišiadorių ir kitų vyskupijų parapijose: Švenčionių, Baisogalos bei Daugų parapijų vikaru ir Žilinių, Vievio, Molėtų bei Semeliškių parapijų klebonu. Ėjo Žaslių ir Molėtų dekanatų dekanato pareigas. 2002 m. paskirtas Vievio parapijos altaristu, čia gyveno iki mirties. 2001 m. jam suteiktas Lietuvos Respublikos rezistencijos dalyvio – kario savanorio statusas.

Kun. Romualdas Šalčiūnas pasižymėjo puikia iškalba, buvo komunikabilus, dėmesingas artimui – draugiškas, vaišingas. Visose parapijose buvo mylimas žmonių, daug pasitarnavo sakydamas pamokslus, teikdamas sakramentus, mokėjo bendrauti su visais žmonėmis.

Laidotuvių šv. Mišios aukotos kovo 7 d. Vievio bažnyčioje. Kun. R. Šalčiūnas palaidotas Vievio parapijos bažnyčios šventoriuje.

-Kš-

Mirė kun. Aloyzas Liudas Lideikis (1937–2014)

Kovo 7 d. rytą amžinybėn iškeliavo Telšių vyskupijos Švėkšnos parapijos rezidentas kunigas Aloyzas Liudas Lideikis. Kun. A. L. Lideikis gimė 1937 m. gegužės mėn. 8 d. Šakynos parapijos (Šiaulių r.) Mikutaičių kaime. Mokėsi Šakynos septynmetėje ir Gruzdžių vidurinėje mokyklose. 1960 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, kurią baigė 1965 m. 1965 m. balandžio 14 d. jį ir dar septynis jo kurso draugus tuometinis Telšių vyskupas Petras Maželis įšventino kunigais.

Kunigas Aloyzas Liudas Lideikis darbavo: 1965–1968 m. Tauragės parapijos vikaru, 1968–1976 m. Kuršėnų parapijos vikaru, 1976–1977 m. vikaru Šilalėje. 1977–1980 m. ėjo Kruopių ir Žukančių administratoriaus pareigas, o nuo 1978 m. klebono teisėmis rūpinosi ir Šakynos parapija. 1980 m. kurį laiką atleistas nuo visų pareigų gydėsi, o 1980–1988 m. vėl vikaravo Šilalėje. Nuo 1988 m. iki mirties – Švėkšnos parapijoje altaras.

Velionis buvo pašarvotas Švėkšnos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos kovo 10 d. Švėkšnos bažnyčioje. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vadovai – iš viso 44 kunigai iš Telšių ir kitų vyskupijų. Laidotuvėse dalyvavo visi Telšių kunigų seminarijos klierikai. Giedojo Švėkšnos parapijos choras. Už mirusį šv. Mišių metu meldėsi didelis būrys tikinčiųjų, atvykusių ne tik iš Švėkšnos, bet ir kitų parapijų. Laidotuvių apeigoms Švėkšnos bažnyčios šventoriuje, kur atgulė žemiškieji kun. Aloyzo palaikai, vadovavo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM.

-kasab-

mokyklos orkestrui, Telšių miesto gatvėmis iškilmingai nugabentos į Telšių katedrą. Čia iškilmingam relikvijų sutikimui vadovavo Telšių katedros administratorius kan. Domas Gatautas, katedroje giedojo jungtinis Telšių miesto mokyklų moksleivių choras, švęsta Dievo žodžio liturgija. Per konferenciją apie pasitikėjimą Dievu ir šventojo kunigo Jono Bosko asmenybę kalbėjo kunigas salezietis Alessandro Barelli SDB. Jis kvietė gausiai į katedrą susirinkusius tikinčiuosius mokyti iš šventojo besąlygiškai pasitikėti Dievu ir Jo Motinos, Švč. M. Marijos, užtarimu.

Po pamaldų 16 val. Telšių katedroje vyko mažųjų, t. y. vaikų iki 13 metų, kartu su tėveliais maldos valanda, po to iki vakarinių šv. Mišių prie šventojo relikvijų meldėsi didelis būrys jaunimo, kuris čia atvyko iš įvairių Telšių vyskupijos parapijų.

18 val. aukotos šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Telšių katedros administratorius kan. Domas Gatautas, pamokslą pasakė kun. Alessandro Barelli SDB. Pamokslininkas gausiai susirinkusiems tikintiesiems išsamiai papasakojo apie šventojo relikvijų kelionę po pasaulį, ragino melstis prašant šventojo užtarimo, taip pat pabrėžė dvasinio gyvenimo įprastinių pamaldumo praktikų svarbą ir būtinybę, norint eiti, kad ir siauru, tikrai nelengvu, bet labai patikimu šventumo keliu. Pamokslininkas drąsino nebijoti atsiverti Dievo veikimui ir gyventi išliekant ištikimiams iki galo, būtent taip, kaip tai darė šventasis kunigas Jonas Boskas.

Po pamaldų šv. kunigo Jono Bosko atminimo medaliais buvo apdovanoti kartu šv. Mišiose meldėsi Telšių miesto ir rajono meras Vytautas Kleiva ir Telšių savivaldybės administratorius Saulius Urbonas. Paprašytas tarti žodį, Telšių meras Vytautas Kleiva pasidžiaugė, kad tokie neeiliniai įvykiai vyksta Telšiuose, pabrėžė bendrystės ir bendradarbiavimo svarbą bei būtinybę kuriant ateitį ir ugdant jaunąją kartą.

Po vakaro šv. Mišių didelis būrys tikinčiųjų Telšių katedroje giedojo Žemaičių Kalvarijos kalnus, o jaunimas visą naktį budėjo prie relikvijoriaus su šventojo relikvijomis ir meldėsi iki ryto šv. Mišių.

Kovo 15-osios rytą Telšių katedroje po visą naktį vykusio jaunimo budėjimo 8 val. aukotos šv. Mišios, vėliau piligrimai iš visos Telšių vyskupijos turėjo galimybę tyloje pasimelsti prie relikvijų. 10 val. vyko specialios pamaldos šeimos. Pamaldoms vadovavo Telšių katedros administratorius kan. Domas Gatautas. Buvo giedamos giesmės, skaitomi mąstymai apie šv. Joną Boską. 11 val. katedroje šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, koncelebravo iš Telšių vyskupijos parapijų atvykę kunigai. Pamokslą pasakė kun. Alessandro Barelli SDB. Šv. Mišių metu giedojo Telšių muzikos mokyklos merginų choras, vadovaujamas Violetos Udelcovienės. Pamokslininkas kalbėjo apie relikvijų pagerbimo praktiką ir kartu išryškino šventųjų bendrystę su gyvaisiais žemėje Bažnyčios nariais. Kvietė per šventojo užtarimą ir pavyzdį atverti širdis Dievo veikimui. Šv. Mišių pabaigoje kunigas salezietis dėkojo vyskupui L. Vodopjanovui OFM ir kaip padėkos ženklą įteikė kun. Jono Bosko statulėlę. Lentelę, primenančią, jog Telšių katedroje buvo pagerbtos relikvijos, taip pat įteikė ir už priėmimą ir rūpestingumą padėjo administratoriui kan. Domui Gatautui.

Po pamaldų relikvijorius iškilmingai išlydėtas į Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią. Čia, nepaisant bjauraus oro, relikvijas sutiko didelis

tikinčiųjų būrys. Iškilmingam sutikimui vadovavo šios parapijos klebonas, Telšių dekanato dekanas prel. Juozas Šiurys. Sutinkant relikvijas grojo Telšių miesto muzikos mokyklos pučiamųjų orkestras, vadovaujamas Roberto Surblio. Visą popietę prie relikvijų tikintieji meldėsi, klausėsi konferencijų.

18 val. šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM, būrelis Telšių vyskupijos kunigų. Pamokslą sakė kunigas salezietis Alessandro Barelli SDB iš Vilniaus. Šv. Mišių metu giedojo Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos jaunimo choras, vadovaujamas vargonininkės Ernestos Dargužienės.

Šv. Mišių pradžioje Telšių vyskupas J. Boruta SJ priminė istoriją, kaip Lietuvoje atsirado saleziečiai, kokia buvo jų veikla ir kaip jie net ir sovietmečiu puoselėjo šventojo kunigo Jono Bosko dvasingumą ir jaunimo auklėjimo metodus. Per pamokslą gausiai susirinkusiems tikintiesiems kun. Alessandro Barelli SDB kalbėjo apie šventojo nuveiktus darbus ir šventą gyvenimą, jo gilų pamaldumą ir pasitikėjimą Dievu bei atsidavimą Dievo Motinai Marijai.

Po pamaldų relikvijos iškilmingai išlydėtos į Kretingą, kur gan vėlyva kovo 15-osios vakarą iškilųjį svečią iškilmingai sutiko minia tikinčiųjų: prie relikvijų buvo meldžiamasi visą naktį. Kitą dieną – sekmadienį Kretingos bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, vedamos katechezės, supažindinančios su šventuoju. 14 val. relikvijos iškilmingai išlydėtos į Žemaičių Kalvariją.

Prie Žemaičių Kalvarijos bazilikos relikvijas pasitiko tikintieji. Iškilmingai sutikimo liturgijai vadovavo kan. Andriejus Sabaliauskas, dalyvavo Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas, keletas iš aplinkinių parapijų atvykusių kunigų. Dideliam būriui piligrimų katechezę vedė kunigas salezietis Alessandro Barelli SDB. Tikintieji turėjo dar vieną progą išsamiai susipažinti su šventuoju ir prisiliesti prie relikvijų.

Po pamaldų kunigas salezietis Alessandro Barelli SDB padėkojo Žemaičių Kalvarijos šventovės rektoriumi kan. Jonui Ačui ir įteikė šv. kunigo Jono Bosko statulėlę bei lentelę, primenančią relikvijų bazilikoje lankymąsi. Atminimo medaliais buvo apdovanoti liturgijai vadovavęs kan. Andriejus Sabaliauskas ir Žemaičių Kalvarijos bendruomenės „Gardai“ pirmininkas Bronius Kleinauskas. Taip pat padėkos žodį visiems tarė Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. J. Ačas. Žemaičių Kalvarijos bazilika buvo paskutinė vieta Lietuvoje, kur iškilmingai pagerbtos šventojo relikvijos.

-kasab-

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 690 egz.

ISSN 1392-6098